

**ΤΕΧΝΟΛΟΓΙΚΟ ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΟ ΙΔΡΥΜΑ ΠΑΤΡΑΣ
ΣΧΟΛΗ ΔΙΟΙΚΗΣΗΣ ΚΑΙ ΟΙΚΟΝΟΜΙΑΣ
ΤΜΗΜΑ ΤΟΥΡΙΣΤΙΚΩΝ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΕΩΝ**

ΠΤΥΧΙΑΚΗ ΕΡΓΑΣΙΑ

«ΤΟΥΡΙΣΜΟΣ ΚΑΙ ΝΑΡΚΩΤΙΚΑ»

ΟΝΟΜΑΤΕΠΩΝΥΜΟ ΣΠΟΥΔΑΣΤΩΝ:

ΣΑΡΟΛΙΔΗΣ ΓΡΗΓΟΡΙΟΣ

ΤΑΣΙΟΥΛΑ ΜΑΡΙΑΝΝΑ

ΕΠΟΠΤΕΥΩΝ ΚΑΘΗΓΗΤΗΣ:

ΣΤΕΡΓΙΟΥ ΔΗΜΗΤΡΙΟΣ

ΠΑΤΡΑ, ΝΟΕΜΒΡΙΟΣ 2010

ΠΕΡΙΛΗΨΗ

Η παρούσα εργασία εξέτασε το φαινόμενο της χρήσης των ναρκωτικών από τουρίστες ενώ ταξιδεύουν. Το πρώτο βήμα της μελέτης ήταν να ορίσει το φαινόμενο της χρήσης των ναρκωτικών στον τουρισμό σε σχέση με τις ουσίες που χαρακτηρίζονται ως ναρκωτικά, τα άτομα που θεωρούνται τουρίστες ναρκομανείς και οι τοποθεσίες που θεωρούνται ως προορισμοί ναρκομανών τουριστών.

Σχετικά μ' αυτό η πρόσφατη μελέτη ορίζει σαν ναρκομανείς τουρίστες μόνο τους τουρίστες που το κύριο κίνητρό τους είναι να φτάσουν σε ένα ορισμένο προορισμό μόνο για τη χρήση ναρκωτικών. Σ' αυτόν τον ορισμό συμπεριλαμβάνονται και οι τουρίστες που αναφέρουν τα ναρκωτικά ως υποπροϊόν της ταξιδιωτικής τους εμπειρίας και όσοι ενημερώνονται για την απόκτηση των ναρκωτικών μόνο κατά τη διάρκεια της διαμονής τους στον συγκεκριμένο προορισμό.

Από εμπειρική σκοπιά, οι τουρίστες που σχετίζονται με τα ναρκωτικά είναι ετερογενής στη φύση και μπορεί να επιδιώκουν μερική ευχαρίστηση ή μια αναζήτηση για βαθιά και σημαντική εμπειρία.

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

ΠΕΡΙΛΗΨΗ	<i>σελ.1</i>
ΕΥΧΑΡΙΣΤΙΕΣ	<i>σελ.4</i>
ΕΙΣΑΓΩΓΗ	<i>σελ.5-6</i>

ΚΕΦΑΛΑΙΟ ΠΡΩΤΟ

ΟΡΙΣΜΟΣ ΚΑΙ ΧΑΡΑΚΤΗΡΙΣΤΙΚΑ ΤΟΥ ΝΑΡΚΟΤΟΥΡΙΣΜΟΥ

1.1 ΤΙ ΕΙΝΑΙ Ο ΝΑΡΚΟΤΟΥΡΙΣΜΟΣ	<i>σελ.7-9</i>
1.2 ΠΟΥ ΑΝΑΠΤΥΣΣΕΤΑΙ	<i>σελ.9-10</i>
1.3 ΕΥΡΩΠΑΪΚΗ ΕΝΩΣΗ ΚΑΙ ΝΑΡΚΟΤΟΥΡΙΣΜΟΣ ...	<i>σελ.10-12</i>
1.4 ΤΟΥΡΙΣΜΟΣ ΜΕ ΕΜΦΑΣΗ ΣΤΑ ΝΥΧΤΕΡΙΝΑ ΚΕΝΤΡΑ ΚΑΙ ΧΡΗΣΗ ΝΑΡΚΩΤΙΚΩΝ	<i>σελ.12-13</i>
1.5 ΕΥΠΑΘΕΙΑ ΣΤΟ ΗΙV: Ο ΤΟΥΡΙΣΜΟΣ ΚΑΙ Η ΧΡΗΣΗ ΑΛΚΟΟΛ ΚΑΙ ΑΛΛΩΝ ΝΑΡΚΩΤΙΚΩΝ ΟΥΣΙΩΝ	<i>σελ.13-14</i>
1.6 ΤΟΥΡΙΣΜΟΣ, ΔΗΜΟΣΙΑ ΥΓΕΙΑ ΚΑΙ ΚΟΙΝΩΝΙΕΣ ΥΠΟΔΟΧΗΣ	<i>σελ.14-19</i>
1.7 ΤΑ ΑΙΤΙΑ ΤΩΝ ΚΟΙΝΩΝΙΚΟ-ΠΟΛΙΤΙΣΤΙΚΩΝ ΕΠΙΠΤΩΣΕΩΝ ..	<i>σελ.19-20</i>
1.8 ΑΛΛΑΓΕΣ ΣΤΗΝ ΤΟΠΙΚΗ ΤΑΥΤΟΤΗΤΑ ΚΑΙ ΑΞΙΕΣ	<i>σελ.20-22</i>

ΚΕΦΑΛΑΙΟ ΔΕΥΤΕΡΟ

ΝΑΡΚΩΤΙΚΑ ΚΑΙ ΑΝΑΛΗΨΗ ΚΙΝΔΥΝΟΥ ΣΤΟΝ ΤΟΥΡΙΣΜΟ

2.1 ΕΚΟΥΣΙΑ ΑΝΑΛΗΨΗ ΚΙΝΔΥΝΩΝ	<i>σελ.23-26</i>
2.2 ΧΡΗΣΗ ΝΑΡΚΩΤΙΚΩΝ ΚΑΙ ΑΝΑΛΗΨΗ ΚΙΝΔΥΝΩΝ ...	<i>σελ.26</i>
2.3 Η ΧΡΗΣΗ ΝΑΡΚΩΤΙΚΩΝ ΣΤΟΝ ΤΟΥΡΙΣΜΟ	<i>σελ.26-30</i>
2.4 Η ΑΝΑΛΗΨΗ ΚΙΝΔΥΝΩΝ ΣΤΟΝ ΤΟΥΡΙΣΜΟ	<i>σελ.30-33</i>
2.5 ΝΟΜΙΜΟΣ ΚΙΝΔΥΝΟΣ	<i>σελ.33-35</i>
2.6 ΚΟΙΝΩΝΙΚΟΣ ΚΙΝΔΥΝΟΣ	<i>σελ.35-37</i>
2.7 ΙΑΤΡΙΚΟΣ ΚΙΝΔΥΝΟΣ	<i>σελ.37-40</i>
2.8 ΛΗΨΗ ΜΕΤΡΩΝ ΑΣΦΑΛΕΙΑΣ ΩΣ ΠΡΟΣ ΤΗΝ ΕΚΘΕΣΗ ΣΕ ΚΙΝΔΥΝΟ	<i>σελ.40-43</i>

ΚΕΦΑΛΑΙΟ ΤΡΙΤΟ

Ο ΠΑΓΚΟΣΜΙΟΣ ΧΑΡΑΚΤΗΡΑΣ ΤΟΥ ΝΑΡΚΟΤΟΥΡΙΣΜΟΥ

3.1 Ο ΝΑΡΚΟΤΟΥΡΙΣΜΟΣ ΣΤΗΝ ΟΛΛΑΝΔΙΑ	σελ.44-45
3.1.1 COFFEESHOPS ΠΩΛΗΣΗΣ ΚΑΙ ΧΡΗΣΗΣ ΝΑΡΚΩΤΙΚΩΝ ..	σελ.45-48
3.1.2 ΚΑΤΑΠΟΛΕΜΗΣΗ ΤΟΥ ΝΑΡΚΟΤΟΥΡΙΣΜΟΥ ΣΤΗΝ ΟΛΛΑΝΔΙΑ ..	σελ.48-49
3.2 Η ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΠΡΑΓΜΑΤΙΚΟΤΗΤΑ ΚΑΙ Ο ΝΑΡΚΟΤΟΥΡΙΣΜΟΣ ...	σελ.49-51
3.3 ΕΛΛΑΔΑ:ΘΑΛΑΣΣΑ, ΗΛΙΟΣ ΚΑΙ... ΝΑΡΚΩΤΙΚΑ	σελ.52
3.4 ΠΩΛΗΣΕΙΣ ΝΑΡΚΩΤΙΚΩΝ ΣΤΗΝ ΕΛΛΑΔΑ	σελ.52-53
3.5 ΤΟΥΡΙΣΜΟΣ ΑΥΑΗΥΑΣΚΑ ΣΤΗ ΝΟΤΙΑ ΑΜΕΡΙΚΗ ...	σελ.54-55
3.5.1 ΤΟΥΡΙΣΜΟΣ ΔΙΑΦΗΜΙΣΗΣ ΑΥΑΗΥΑΣΚΑ	σελ.55-56
3.5.2 ΤΟ ΠΡΟΦΙΛ ΤΩΝ ΤΟΥΡΙΣΤΩΝ ΑΥΑΗΥΑΣΚΑ	σελ.56
3.6 ΝΑΡΚΩΤΙΚΑ ΚΑΙ ΕΜΠΕΙΡΙΕΣ ΤΟΥΡΙΣΤΩΝ	σελ.56-61
3.6.1 ΣΗΜΑΝΤΙΚΗ ΕΜΠΕΙΡΙΑ	σελ.61-65
ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑΤΑ	σελ.66-69
ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ	σελ.70-78

ΕΥΧΑΡΙΣΤΙΕΣ

Με την ολοκλήρωση της παρούσας εργασίας οφείλουμε να ευχαριστήσουμε θερμά τον καθηγητή μας κ. Στεργίου Δημήτριο, ο οποίος ανέλαβε το βάρος της εποπτείας, την επιστημονική καθοδήγηση, τις γόνιμες συζητήσεις, τις καίριες παρατηρήσεις και συμβουλές, την αμέριστη συμπαράσταση σε κάθε είδους βοήθεια, όποτε χρειάστηκε.

Τέλος, θα θέλαμε να αφιερώσουμε αυτό το πόνημα στους γονείς μας οι οποίοι προσανατόλισαν τη ζωή μας και τους πρέπει κάθε ευχαριστία.

ΕΙΣΑΓΩΓΗ

Το ταξίδι για τουρισμό, με σκοπό την επίτευξη χρήσης των ναρκωτικών για προσωπική χρήση, ονομάζεται Ναρκοτουρισμός. Είναι η πρακτική του ταξιδιού στο εξωτερικό, από το σπίτι ή την εδρεύουσα χώρα κάποιου με τη σαφή πρόθεση για ουσίες ίσως που απαγορεύονται ή η δαπάνη τους είναι απαγορευτική στη χώρα που κάποιος ζει.

Αυτό περιλαμβάνει τη διέλευση των εθνικών συνόρων, για την απόκτηση ναρκωτικών, τα οποία δεν πωλούνται στο εσωτερικό της κάθε χώρας, ή το ταξίδι σε μια άλλη χώρα προκειμένου να επιτύχουμε, τη χρήση παράνομων ναρκωτικών, ή ακόμη και να ταξιδέψουμε από το ένα κράτος στο άλλο για να αγοράσουμε αλκοόλ ή καπνό πιο εύκολα (αν και αυτή η κατάσταση θεωρείται πολύ τετριμμένη για να χαρακτηριστεί ως τουρισμός).

Ο ναρκοτουρισμός σε άλλες χώρες είναι επίσης δημοφιλής μεταξύ των φοιτητών, όπως στις Ηνωμένες Πολιτείες, όπου ηλικίες κάτω από τα 21 είναι παράνομο να αγοράζουν και να καταναλώνουν αλκοόλ. Ο Ναρκοτουρισμός έχει πολλές νομικές επιπτώσεις, και τα πρόσωπα που συμμετέχουν σε αυτό διατρέχουν μερικές φορές κίνδυνο δίωξης για λαθρεμπόριο ναρκωτικών ή άλλων επιβαρύνσεων που συνδέονται με τα ναρκωτικά στο σπίτι στις χώρες που επισκέπτονται, ιδίως εάν φέρουν τις αγορές τους στην πατρίδα τους, παρά τη χρήση τους στο εξωτερικό. Η πράξη του ταξιδιού για το σκοπό αγοράς ή χρήσης ναρκωτικών αποτελεί ποινικό αδίκημα, σε ορισμένες χώρες.

Η παρούσα εργασία έχει ως σκοπό να αποσαφηνίσει την έννοια του ναρκοτουρισμού, να καταγράψει τα κύρια χαρακτηριστικά του και να πληροφορήσει τον αναγνώστη για τον παγκόσμιο χαρακτήρα που λαμβάνει το ζήτημα αυτό.

Συγκεκριμένα:

Στο **πρώτο κεφάλαιο** με τίτλο «**Ορισμός και Χαρακτηριστικά του Ναρκοτουρισμού**» αναλύεται η έννοια του 'ναρκοτουρισμού', καταγράφονται τα σημεία που ευνοούν την ανάπτυξή του, σημειώνεται το ισχύον ψήφισμα που υιοθέτησε η Ευρωπαϊκή Ένωση για το ναρκοτουρισμό, παρουσιάζεται ο ρόλος επιρροής των νυχτερινών κέντρων διασκέδασης στη λήψη αλκοόλ και ναρκωτικών ουσιών, δίδεται έμφαση στον κίνδυνο μετάδοσης μολυσματικών ασθενειών μέσα από τη χρήση ναρκωτικών και αλκοόλ. Ακόμη, καταγράφεται η σημασία του τουρισμού αναφορικά με τη δημόσια υγεία και τις κοινωνίες που υποδέχονται τους τουρίστες, παράλληλα με

τα αίτια των κοινωνικο-πολιτιστικών επιπτώσεων από κάθε μορφής εισροή τουριστών σε έναν τόπο, καθώς και οι αλλαγές που επέρχονται στην τοπική ταυτότητα και τις αξίες της.

Στο **δεύτερο κεφάλαιο** με τίτλο «**Ναρκωτικά και Ανάλυση Κινδύνου στον Τουρισμό**» περιγράφεται η εκούσια ανάληψη κινδύνων αναφορικά με τη χρήση ναρκωτικών, παρουσιάζεται ο ρόλος του κινδύνου στον Τουρισμό, καταγράφεται ο νόμιμος, ο κοινωνικός και ο ιατρικός κίνδυνος που απορρέουν από αυτή τη μορφή τουρισμού και το κεφάλαιο ολοκληρώνεται με την καταγραφή των μέτρων που μπορούν να ληφθούν προκειμένου ο τουρισμός να αποδεικνύεται κάθε φορά ασφαλής.

Στο **τρίτο κεφάλαιο** με τίτλο «**Ο Παγκόσμιος Χαρακτήρας του Ναρκοτουρισμού**» λειτουργεί ως εφαρμογή των όσων θεωρητικά προηγήθηκαν. Καταγράφεται η παγκόσμια κατάσταση του ναρκοτουρισμού και ο αναγνώστης έρχεται σε επαφή με την εικόνα που επικρατεί παγκοσμίως, αντλώντας πληροφορίες μέσα από την κατάσταση που υπάρχει σε διάφορες χώρες – παραδείγματα. Αναλύεται ο ρόλος του ναρκοτουρισμού στην Ολλανδία, τα καταστήματα πώλησης (coffeeshops) και χρήσης ναρκωτικών ουσιών και αλκοόλ στον τόπο αυτό, καθώς και τα μέτρα που λαμβάνει η χώρα για την καταπολέμηση του ναρκοτουρισμού. Ακόμη, το κεφάλαιο παρουσιάζει την κατάσταση που επικρατεί στην Ελλάδα και τη θέση που ενέχουν τα ναρκωτικά στη χώρα μας, σε σχέση πάντα με τον τουρισμό. Αναλύεται ο τουρισμός Ayahuasca στη Νότια Αμερική και δίδονται λεπτομέρειες γι' αυτόν τον τύπο ναρκοτουρισμού. Το κεφάλαιο κλείνει με την καταγραφή εμπειριών από τουρίστες που συνδυάζουν τις διακοπές τους με τη χρήση παράνομων ουσιών.

Η εργασία ολοκληρώνεται με τα **Συμπεράσματα** όπου καταγράφεται η τριβή με το θέμα.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ ΠΡΩΤΟ

ΟΡΙΣΜΟΣ ΚΑΙ ΧΑΡΑΚΤΗΡΙΣΤΙΚΑ ΤΟΥ

ΝΑΡΚΟΤΟΥΡΙΣΜΟΥ

1.1 ΤΙ ΕΙΝΑΙ Ο ΝΑΡΚΟΤΟΥΡΙΣΜΟΣ

Το ταξίδι για τουρισμό, με σκοπό την επίτευξη χρήσης των ναρκωτικών για προσωπική χρήση, ονομάζεται Ναρκοτουρισμός. Είναι η πρακτική του ταξιδιού στο εξωτερικό, από το σπίτι ή την εδρεύουσα χώρα κάποιου με τη σαφή πρόθεση για ουσίες ίσως που απαγορεύονται ή η δαπάνη τους είναι απαγορευτική στη χώρα που κάποιος ζει.

Αυτό περιλαμβάνει τη διέλευση των εθνικών συνόρων, για την απόκτηση ναρκωτικών, τα οποία δεν πωλούνται στο εσωτερικό της κάθε χώρας, ή το ταξίδι σε μια άλλη χώρα προκειμένου να επιτύχουμε, τη χρήση παράνομων ναρκωτικών, ή ακόμη και να ταξιδέψουμε από το ένα κράτος στο άλλο για να αγοράσουμε αλκοόλ ή καπνό πιο εύκολα (αν και αυτή η κατάσταση θεωρείται πολύ τετριμμένη για να χαρακτηριστεί ως τουρισμός).

Ο ναρκοτουρισμός σε άλλες χώρες είναι επίσης δημοφιλής μεταξύ των φοιτητών, όπως στις Ηνωμένες Πολιτείες, όπου ηλικίες κάτω από τα 21 είναι παράνομο να αγοράζουν και να καταναλώνουν αλκοόλ. Ο Ναρκοτουρισμός έχει πολλές νομικές επιπτώσεις, και τα πρόσωπα που συμμετέχουν σε αυτό διατρέχουν μερικές φορές κίνδυνο δίωξης για λαθρεμπόριο ναρκωτικών ή άλλων επιβαρύνσεων που συνδέονται με τα ναρκωτικά στο σπίτι στις χώρες που επισκέπτονται, ιδίως εάν φέρουν τις αγορές τους στην πατρίδα τους, παρά τη χρήση τους στο εξωτερικό. Η πράξη του ταξιδιού για το σκοπό αγοράς ή χρήσης ναρκωτικών αποτελεί ποινικό αδίκημα, σε ορισμένες χώρες. (www.huumeboikotti.org)

Ο Ναρκοτουρισμός είναι ταξίδια με σκοπό την απόκτηση ή τη χρήση ναρκωτικών για προσωπική χρήση τα οποία λείπουν ή είναι παράνομα στη χώρα καταγωγής των τουριστών. Ο Ναρκοτουρισμός μπορεί επίσης να ορίζεται ως το φαινόμενο κατά το οποίο μία ταξιδιωτική εμπειρία αφορά την κατανάλωση και τη χρήση των φαρμάκων που θεωρούνται ότι είναι παράνομα ή αθέμιτα είτε στον τουριστικό προορισμό είτε στη χώρα προέλευσης. Αυτό περιλαμβάνει τη διέλευση εθνικών συνόρων για την απόκτηση των ναρκωτικών κάτω από την οπτική ότι δεν

πωλούνται εντός της χώρας προέλευσης, είτε περιλαμβάνει ταξίδι σε άλλη χώρα προκειμένου να ληφθούν ή να γίνει χρήση ναρκωτικών, τα οποία είναι παράνομα στη χώρα καταγωγής-διαμονής του ταξιδιώτη, ή ακόμη και ταξιδεύοντας από ένα κράτος σε ένα άλλο για την πιο εύκολη αγορά αλκοόλ ή καπνού (αν και αυτή η τελευταία κατάσταση πάρα πολύ συχνά θεωρείται ασήμαντη ώστε να χαρακτηριστεί ως ναρκοτουρισμός. Ο Ναρκοτουρισμός σε άλλες χώρες είναι επίσης δημοφιλής μεταξύ των φοιτητών κολεγίου στις Ηνωμένες Πολιτείες, ηλικίας κάτω των 21 που δεν είναι ακόμη στη νόμιμη ηλικία για κατανάλωση και αγορά αλκοόλ. Εμπειρικές μελέτες δείχνουν ότι ο ναρκοτουρισμός είναι ανομοιογενής και θα μπορούσε να συνεπάγεται είτε την απλή ευχαρίστηση είτε την αναζήτηση για βαθιές και ουσιαστικές εμπειρίες, μέσω της κατανάλωσης των ναρκωτικών.

Ο Ναρκοτουρισμός έχει πολλές νομικές επιπτώσεις, και τα άτομα που εμπλέκονται σε αυτό μερικές φορές κινδυνεύουν να διωχθούν για λαθρεμπόριο ναρκωτικών ή άλλων επιβαρύνσεων που συνδέονται με τα ναρκωτικά στον τόπο διαμονής τους ή στη δικαιοδοσία των τόπων που επισκέπτονται, ιδίως όταν θέτουν τις συναλλαγές τους στον τόπο διαμονής τους και όχι κάνοντας χρήση στον τόπο που επισκέπτονται στο εξωτερικό. Η πράξη του ταξιδιού με σκοπό την αγορά ή τη χρήση ναρκωτικών αποτελεί το ίδιο ποινικό αδίκημα σε ορισμένες χώρες. Στην Ευρώπη, το Άμστερνταμ είναι ένας δημοφιλής προορισμός για τους τουρίστες ναρκωτικών, λόγω της φιλελεύθερης στάσης της ολλανδικής κυβέρνησης προς τη χρήση και κατοχή μαριχουάνας. Μια άλλη πόλη των Κάτω Χωρών που επισκέπτονται συχνά οι τουρίστες για ναρκωτικά είναι το Μάαστριχτ λόγω της θέσης της κοντά στα σύνορα της Γερμανίας και του Βελγίου. Ο Ναρκοτουρισμός ευδοκιμεί γιατί η νομοθεσία που ελέγχει την πώληση, κατοχή και χρήση ναρκωτικών ποικίλλει σημαντικά από μια χώρα σε άλλη.

Στην Αυστραλία, η πρωτεύουσα της Αυστραλίας και της Νότιας Επικράτειας της Αυστραλίας έχουν μια πιο φιλελεύθερη προσέγγιση για χρήση μαριχουάνας, προωθώντας τον διακρατικό ναρκοτουρισμό, ιδίως από τη Βικτώρια και τη Νέα Νότια Ουαλία. Επιπλέον, ορισμένες περιοχές της βόρειας Νέας Νότιας Ουαλίας έχουν μια φιλελεύθερη άποψη για τα ναρκωτικά, κυρίως σε περιοχές γύρω από το Nimbin όπου πραγματοποιείται το ετήσιο φεστιβάλ MardiGrass. Άλλοι δημοφιλείς προορισμοί περιλαμβάνουν την Melana, στην Ινδία, όπου παράγεται το περίφημο ινδικό χασίς, και τα Όρη RIF στο Μαρόκο, όπου παράγεται χασίς. Στη Νότια Αμερική, ορισμένοι τουρίστες προσελκύονται στα χωριά του Αμαζονίου για να δοκιμάσουν ένα τοπικό

υγρό που ονομάζεται ayahuasca το οποίο είναι μείγμα από ψυχεδελικά φυτά που χρησιμοποιούνται σε παραδοσιακές τελετές. Ομοίως, οι τουρίστες στο Περού δοκιμάζουν τον παραισθησιογόνο κάκτο με την ονομασία San Pedro που αρχικά πρωτοχρησιμοποιήθηκε από τις τοπικές φυλές. (Uriely N, Belhassen Y, 2006)

1.2 ΠΟΥ ΑΝΑΠΤΥΣΣΕΤΑΙ

Για πολλές φτωχές χώρες, ο τουρισμός είναι μια κρίσιμη πηγή εισοδήματος, που παρουσιάζει την ελπίδα ενός καλύτερου μέλλοντος. Κατά συνέπεια κάθε προσπάθεια καταβάλλεται για να παρέχει στους τουρίστες οτιδήποτε αυτοί να θελήσουν. Τουλάχιστον στην περίπτωση της Ινδίας, δεν είναι μόνο ο συναρπαστικός πολιτισμός, το κλίμα, τα εξωτικά τρόφιμα και τα μέρη που έλκουν τους τουρίστες, αλλά και η φτηνή κάνναβη.

Εκείνοι που επισκέπτονται τα ορεινά χωριά της Ταϊλάνδης θέλουν συχνά να δοκιμάσουν το όπιο. Για μερικούς τουρίστες το Περού και η Βολιβία, η ανέξοδη και η υψηλής ποιότητας κοκαΐνη μπορεί να είναι ένα πρόσθετο κίνητρο στην επίσκεψή τους.

Οι αποκαλούμενοι τουρίστες ναρκωτικών μπορούν μερικές φορές να είναι αρμόδιοι για την αποδυνάμωση των ευκαιριών των τοπικών ανθρώπων να ζήσουν σύμφωνα με τις παραδόσεις τους. Αυτό που στο μέρος του τουρίστα μπορεί να φανεί ως αθώα δειγματοληψία των τοπικών προϊόντων, μπορεί στην πραγματικότητα να έχει εκτεταμένες συνέπειες: όταν τα φάρμακα είναι διαθέσιμα στους τουρίστες, είναι επίσης διαθέσιμα και στους ντόπιους. Αυτοί οι άνθρωποι, εντούτοις, δεν έχουν δικαίωμα στο ίδιο είδος περίθαλψης για τα ναρκωτικά, τις υγειονομικές υπηρεσίες, ούτε τις δυνατότητες για αποτοξίνωση που συνήθως οι δυτικοί χρήστες ναρκωτικών μπορούν να κάνουν στη χώρα τους..

Ο αριθμός τοξικομανών στις αναπτυσσόμενες χώρες αυξάνεται. Για παράδειγμα, κατά τη διάρκεια του πολέμου στο Αφγανιστάν, ο αριθμός εξαρτημένων στο Πακιστάν και άλλων γειτονικών χωρών πολλαπλασιάστηκαν. Το 1998, τουλάχιστον 58% του αφγανικού οπίου καταναλώθηκε στη γειτονική περιοχή.

Οι Η.Π.Α. προώθησαν την εξόντωση των συγκομιδών οπίου στην Ταϊλάνδη στη δεκαετία του '70. Κατά συνέπεια, η καλλιέργεια του οπίου κινήθηκε προς τη Βιρμανία και το Λάος, από όπου το ναρκωτικό περνιέται λαθραία στους τουρίστες που επισκέπτονται τις περιοχές βουνών της Ταϊλάνδης.

Σε αυτές τις χώρες, οι εξαρτημένοι από το όπιο ή την ηρωίνη είναι συνήθως άντρες. Κατά συνέπεια οι γυναίκες αφήνονται για να επωμιστούν την ευθύνη για την οικογενειακή επιβίωση. Σε μερικές περιπτώσεις, και ο σύζυγος και η σύζυγος είναι εξαρτημένοι, που αφήνουν τα παιδιά τους απροστάτευτα. Είναι γνωστό ότι τα παιδιά γίνονται κι αυτά εξαρτημένα, δεδομένου ότι τους δίνεται μερικές φορές ηρωίνη ή όπιο προκειμένου να τα κρατήσουν ήρεμα.

Οι άτυχοι ταξιδιώτες μπορεί να πιαστούν και να αντιμετωπίσουν τις δρακόντειες ποινές φυλάκισης στις τοπικές σωφρονιστικές εγκαταστάσεις. Ακόμα κι αν η χρήση ναρκωτικών μπορεί να φανεί αρκετά κοινή και χωρίς κίνδυνο, κάθε τόσο μερικοί τουρίστες καρφώνονται σε άλλες χώρες προσπαθώντας να αποδείξουν ότι παλεύουν ενάντια στην εμπορία ναρκωτικών. (www.huumeboikotti.org)

1.3 ΕΥΡΩΠΑΪΚΗ ΕΝΩΣΗ ΚΑΙ ΝΑΡΚΟΤΟΥΡΙΣΜΟΣ

Η θέση της Ευρωπαϊκής Ένωσης σχετικά με το ναρκοτουρισμό στην Ευρώπη διαγράφεται μέσα από το ψήφισμα του Συμβουλίου της 29ης Νοεμβρίου 1996 για την αντιμετώπιση του ναρκοτουρισμού στην Ευρωπαϊκή Ένωση (96/C 375/02).

ΤΟ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟ ΤΗΣ ΕΥΡΩΠΑΪΚΗΣ ΕΝΩΣΗΣ,

Έχοντας υπόψη τη συνθήκη για την Ευρωπαϊκή Ένωση, και ιδίως το άρθρο Κ.1,

Εκτιμώντας:

ότι η καταπολέμηση της εξάρτησης από τα ναρκωτικά και η συνεργασία για το σκοπό αυτό είναι θέματα που ενδιαφέρουν όλα τα κράτη μέλη 7 ότι το σφαιρικό σχέδιο δράσης για την καταπολέμηση των ναρκωτικών που εγκρίθηκε από το Ευρωπαϊκό Συμβούλιο της Μαδρίτης στις 15 και 16 Δεκεμβρίου 1995 τονίζει την ανάγκη αντιμετώπισης του προβλήματος του ναρκοτουρισμού στα κράτη μέλη 7 Έχοντας συνείδηση ότι ο ναρκοτουρισμός αποτελεί ένα συνεχώς μεταβαλλόμενο πρόβλημα στην Ευρωπαϊκή Ένωση 7 Λαμβάνοντας υπόψη τα αίτια της άτοπης χρήσης ναρκωτικών και την ανάγκη πρόληψης 7 Αναγνωρίζοντας ότι ο ναρκοτουρισμός εμφανίζεται μόνον σε

ορισμένα κράτη μέλη και ότι η έκταση του προβλήματος κυμαίνεται σημαντικά από το ένα κράτος μέλος στο άλλο 7 Επιθυμώντας να προωθήσει και να εξασφαλίσει υψηλό βαθμό συνεργασίας μεταξύ των ενδιαφερομένων κρατών μελών, ώστε να διευκολυνθεί η ουσιαστική και αποτελεσματική αντιμετώπιση του προβλήματος του ναρκοτουρισμού 7 Επιθυμώντας να εξασφαλίσει τη δημιουργία της πλέον αποτελεσματικής οργάνωσης για την αντιμετώπιση του προβλήματος 7 Σημειώνοντας ότι μερικά κράτη μέλη έχουν συνάψει ήδη διμερείς ή πολυμερείς συμφωνίες για την αντιμετώπιση του προβλήματος,

ΕΚΔΙΔΕΙ ΤΟ ΠΑΡΟΝ ΨΗΦΙΣΜΑ:

1. Προκειμένου να αντιμετωπιστεί αποτελεσματικότερα στην Ευρωπαϊκή Ένωση το πρόβλημα του ναρκοτουρισμού, το Συμβούλιο καλεί τα ενδιαφερόμενα κράτη μέλη: 1. Προκειμένου να αντιμετωπιστεί αποτελεσματικότερα στην Ευρωπαϊκή Ένωση το πρόβλημα του ναρκοτουρισμού, το Συμβούλιο καλεί τα ενδιαφερόμενα κράτη μέλη:

- α) να βελτιώσουν και να επιταχύνουν την ανταλλαγή πληροφοριών,
- β) να συντονίσουν τις επιχειρησιακές δράσεις τους,
- γ) να ενισχύσουν αμοιβαία τις διαδικασίες για την εφαρμογή του εθνικού δικαίου όσον αφορά το ναρκοτουρισμό,

2. Έχοντας υπόψη τις διακυμάνσεις όσον αφορά την έκταση του προβλήματος του ναρκοτουρισμού το οποίο αντιμετωπίζουν τα επιμέρους κράτη μέλη και, κατά συνέπεια, την ανάγκη θέσπισης ειδικών μέτρων για την καταπολέμησή του, το Συμβούλιο καλεί κάθε ενδιαφερόμενο κράτος μέλος, όπου αυτό είναι σκόπιμο:

α) να βελτιώσει και να επιταχύνει την ανταλλαγή πληροφοριών μέσω των υφισταμένων διαύλων σε κεντρικό, περιφερειακό και τοπικό επίπεδο ή, ενδεχομένως, μέσω της δημιουργίας τέτοιων διαύλων. Αυτό θα περιλαμβάνει, όπου απαιτείται, τη συμμετοχή ενός κεντρικού κομβικού σημείου επιβολής του νόμου με σκοπό την ενίσχυση του συντονισμού όσον αφορά το πρόβλημα του ναρκοτουρισμού σε κάθε ένα από αυτά τα κράτη μέλη και τη διατήρηση των επαφών με τα κεντρικά κομβικά σημεία επιβολής του νόμου άλλων κρατών μελών. Στις περιπτώσεις αυτές, θα πρέπει να εφαρμόζεται το εθνικό δίκαιο κάθε κράτους μέλους.

β) να ανταλλάσσει προσωπικό ή/και να χρησιμοποιεί τους υφιστάμενους αξιωματικούς-συνδέσμους

γ) να αναλαμβάνει διαβουλεύσεις όσον αφορά τη σχεδιαζόμενη δράση εκατέρωθεν των συνόρων και, κατά περίπτωση, σε συνεργασία με τα κράτη διαμετακόμισης

δ) να καταστήσει τη διαδικασία μεταβίβασης των ποινικών δικογραφιών τόσο ευέλικτη και αποτελεσματική όσο είναι πρακτικά δυνατό, ούτως ώστε, εφόσον αυτή η διαδικασία είναι διαθέσιμη σε ένα κράτος μέλος, να μπορεί να χρησιμοποιηθεί αποτελεσματικά για την αντιμετώπιση μεγάλου αριθμού σχετικά μικρών παραβάσεων.

3. Το Συμβούλιο καλεί την Μονάδα Ναρκωτικών της Europol να δώσει ιδιαίτερη προσοχή, στο πλαίσιο της ετήσιας έκθεσής της σχετικής με την κατάσταση των ναρκωτικών, στις σοβαρότερες πτυχές του φαινομένου του ναρκοτουρισμού, ώστε να επιτραπεί στο Συμβούλιο, μετά από την παραλαβή αυτής της έκθεσης, να αναπροσαρμόσει, όπου αυτό είναι σκόπιμο, το έγγραφο της Ευρωπαϊκής Ένωσης για το ναρκοτουρισμό και την αξιολόγηση των μέτρων για την καταπολέμηση του προβλήματος. (eur-lex.europa.eu)

1.4 ΤΟΥΡΙΣΜΟΣ ΜΕ ΕΜΦΑΣΗ ΣΤΑ ΝΥΧΤΕΡΙΝΑ ΚΕΝΤΡΑ ΚΑΙ ΧΡΗΣΗ ΝΑΡΚΩΤΙΚΩΝ

Οι χρήστες ναρκωτικών στους χώρους διασκέδασης είναι συνήθως άτομα νεαρής ηλικίας, κοινωνικά ενταγμένα, με επαγγελματική απασχόληση και διαθέσιμο εισόδημα. Η αγοραστική τους δύναμη, σε συνδυασμό με τις φθηνές δυνατότητες για ταξίδια και τα ανοικτά εσωτερικά σύνορα εντός της Ευρωπαϊκής Ένωσης, έδωσαν ώθηση στην ανάπτυξη των νυχτερινών κέντρων και τον συναφή τουρισμό.

Οι έρευνες δείχνουν ότι τα άτομα νεαρής ηλικίας είναι πιθανότερο να δοκιμάσουν παράνομες ψυχοδραστικές ουσίες ή να κάνουν συχνότερη χρήση στη διάρκεια διακοπών στο εξωτερικό. Στην Ισπανία, η χρήση παράνομων ουσιών σε χώρους διασκέδασης είναι μεγαλύτερη στα τουριστικά θέρετρα της Μεσογείου, ενώ στη Σουηδία, όπου τα επίπεδα της χρήσης αυτών των ουσιών είναι χαμηλά σε σχέση με τα ευρωπαϊκά πρότυπα, διαπιστώθηκε βάσει μελέτης ότι από τα άτομα νεαρής ηλικίας που είχαν δοκιμάσει παράνομες ουσίες, το 23% το έπραξε για πρώτη φορά ενώ βρισκόταν στο εξωτερικό. Ως μέρος μιας μελέτης που διεξήχθη στο Ηνωμένο Βασίλειο, νεαρής ηλικίας διοργανωτές διακοπών που επέστρεψαν από την Ίμπιζα αναφέρουν σε συνέντευξη ότι η συχνότητα χρήσης κάθε είδους ψυχοδραστικών ουσιών ήταν υψηλότερη στις διακοπές απ' ό,τι στον τόπο διαμονής. Για παράδειγμα, το ένα τρίτο και άνω των χρηστών έκστασης (37%) έκαναν χρήση ναρκωτικών για πέντε ή περισσότερες ημέρες την εβδομάδα ενώ βρίσκονταν σε διακοπές, ποσοστό τουλάχιστον πενταπλάσιο από το σύνηθες (7% στο Ηνωμένο Βασίλειο). (www.annualreport.emcdda.europa.eu)

Ενώ για τους περισσότερους νέους σε ολόκληρη την Ευρωπαϊκή Ένωση, η χρήση ναρκωτικών δεν συνδέεται απαραίτητως με την έξοδο σε χορευτικά κέντρα, οι παρασκευαστές ποτών εισέρχονται τώρα στην επικερδή αγορά της χορευτικής μουσικής, προσφέροντας νέου τύπου ποτά σε ομάδες ατόμων νεαρότερης ηλικίας, ειδικότερα γυναίκες. Το γεγονός αυτό δημιουργεί σοβαρή ανησυχία σχετικά με τους κινδύνους για την υγεία των θαμώνων νυχτερινών κέντρων, λόγω υπερβολικής κατανάλωσης ποτού, που συνδυάζεται ενίοτε με παράνομες ναρκωτικές ουσίες (π.χ. η κοκαΐνη ενώ οι συνδυάζεται συνήθως με οινόπνευμα, το οποίο μπορεί να αυξήσει την τοξικότητά της). Συνεντεύξεις έδειξαν ότι ενώ οι θαμώνες νυχτερινών κέντρων έχουν συνήθως υπόψη τους κινδύνους για την υγεία και τους κινδύνους νομικής φύσεως που συνδέονται με τη χρήση ψυχοδραστικών ουσιών, είναι λιγότερο ενήμεροι ή προβληματισμένοι σε ό,τι αφορά τα προβλήματα που σχετίζονται με το οινόπνευμα και τους συναφείς μακροπρόθεσμους κινδύνους.

Όσον αφορά την πρόληψη της χρήσης ψυχοδραστικών ουσιών, σημειώθηκε «αλλαγή προτύπου» υπέρ της διερεύνησης της επιρροής των τάσεων του τρόπου ζωής στη διασκέδαση των νέων και την κατάρριψη της ιδέας ότι η χρήση αυτών είναι «φυσιολογική».

Οι εργαζόμενοι στον τομέα της πρόληψης κάνουν ολοένα περισσότερο χρήση του Διαδικτύου, προκειμένου να επικοινωνήσουν με νεαρούς χρήστες ψυχοδραστικών ουσιών και πιθανούς χρήστες «στον δικό τους κόσμο», ενθαρρύνοντάς τους να εξετάσουν με κριτική διάθεση τις συνήθειές τους όσον αφορά τη χρήση ψυχοδραστικών ουσιών και να αξιολογήσουν τους συναφείς κινδύνους. (www.annualreport.emcdda.europa.eu)

1.5 ΕΥΠΑΘΕΙΑ ΣΤΟ HIV: Ο ΤΟΥΡΙΣΜΟΣ ΚΑΙ Η ΧΡΗΣΗ ΑΛΚΟΟΛ ΚΑΙ ΑΛΛΩΝ ΝΑΡΚΩΤΙΚΩΝ ΟΥΣΙΩΝ

Η έννοια της κοινωνίας υποδοχής τουρισμού έχει χρησιμοποιηθεί στη βιβλιογραφία για να ορίσει τα μέρη όπου η κοινωνικοοικονομική οργάνωση περιστρέφεται γύρω από τον τουρισμό. Τέτοιες θέσεις μπορεί να βρίσκονται στο εσωτερικό της χώρας ή στις ακτές τις. Οι μολυσματικές ασθένειες που μπορεί να μεταδοθούν στους τουρίστες καθώς επισκέπτονται αυτές τις κοινωνίες, καθώς και η ανάλυση των στρατηγικών πρόληψης και ελέγχου, αποτέλεσαν το επίκεντρο της πρόσφατης συνεργασίας μεταξύ του Παγκόσμιου Οργανισμού Τουρισμού, του Ιταλικού

Οργανισμού της Τουριστικής Ιατρικής και του Παγκόσμιου Οργανισμού Υγείας. Ο Παν-Αμερικανικός Οργανισμός Υγείας έχει επίσης οργανώσει συναντήσεις για το θέμα αυτό και, από το 1990, έχει ιδρύσει το Εθνικό Συνέδριο Τουρισμού και Υγείας, σε συνεργασία με κρατικές και δημοτικές υπηρεσίες υγείας και τουρισμού στο Μεξικό. (Alleyne G., 1991)

Μελέτες για τα προβλήματα δημόσιας υγείας που προκύπτουν στις κοινωνίες υποδοχής έχουν αναφέρει: πολλαπλασιασμό των υδατογενών ασθενειών που προκαλούνται από τις περιβαλλοντικές συνθήκες της αποχέτευσης: (Aviño MA, 1980 και Alleyne Γ., 1991) η μετάδοση του ιού HIV και άλλων σεξουαλικά μεταδιδόμενων ασθενειών μεταξύ των τουριστών, μεταξύ των τουριστών και ντόπιων, μεταξύ τουριστών και εργαζομένων στον χώρο του σεξ, ως απόρροια της περιστασιακής, άνευ χρήσης προφυλακτικού σεξουαλικής δραστηριότητας (Forsythe S, Hasbún J, Butler de Lister M., 1998. Reyn CF, Mann JM, Chin J, 1992. Schmunis GA, Corber SJ, 1999). Επείγοντα ιατρικά περιστατικά που επηρεάζουν τους τουρίστες εξαιτίας της κατάχρησης αλκοόλ και ναρκωτικών (τροχαία ατυχήματα, πνιγμοί και λήψεις υπερβολικών δόσεων): (Thompson DT, Ashley DV, Dockery-Brown CA, Binns A, Jolly CM, Jolly PE, 2003) και η αυξημένη χρήση τέτοιου είδους ουσιών μεταξύ ντόπιων νέων ενηλίκων (Aviño MA, 1980)

Οι τουρίστες συνήθως συμπεριφέρονται κατά τρόπο που να διαφέρει από την κανονική συμπεριφορά όταν είναι μακριά από το σπίτι, μακριά από τους περιορισμούς και τα καθήκοντα της καθημερινής ζωής. Ορισμένοι ερευνητές έχουν ονομάσει αυτό το φαινόμενο «αναστροφή συμπεριφοράς», (Burns PM, 2002. Ross GF, 2001) και συμβάλλει στην καταστολή προσωπικών ορίων και φροντίδας, και ευνοεί την υπερβολική χρήση αλκοόλ και ναρκωτικών και μη ασφαλούς σεξουαλικής δραστηριότητας. (Bellis MA et al, 2000. Josiam BM et al, 1998).

1.6 ΤΟΥΡΙΣΜΟΣ, ΔΗΜΟΣΙΑ ΥΓΕΙΑ ΚΑΙ ΚΟΙΝΩΝΙΕΣ ΥΠΟΔΟΧΗΣ

Προκειμένου να περιγραφούν οι καταστάσεις χρήσης αλκοόλ και άλλων ναρκωτικών ουσιών που αφορούν τους τουρίστες, καθώς και τις συνέπειές τους όσον αφορά το θέμα ευπάθειας στο HIV, διεξήχθη μία διερευνητική ποιοτική μελέτη σε τουριστικές κοινωνίες στην Vale do Ribeira, Πολιτεία του Σάο Πάολο, από τον Οκτώβριο του 2002 έως τον Φεβρουάριο του 2003. Κατά το πρώτο στάδιο της μελέτης,

ερωτήθηκαν 29 επόπτες σε τέσσερις κοινωνίες υποδοχής τουριστών, για να συγκεντρώσουμε σενάρια που αφορούν τη χρήση ναρκωτικών από τους τουρίστες. Στο δεύτερο στάδιο, πραγματοποιήθηκαν δύο εργαστήρια, που συγκέντρωσαν τους 77 συμμετέχοντες και επαγγελματίες από τον χώρο της υγείας και της παιδείας από δέκα κοινωνίες, προκειμένου να δραματοποιηθούν τα σενάρια που συγκεντρώθηκαν κατά τις συνεντεύξεις και να μοιραστούν μεταξύ τους ρεπερτόρια για την αντιμετώπιση αυτών των καταστάσεων και την εξεύρεση τρόπων πρόληψης του HIV.

Η περιοχή της κοιλάδας της Ribeira, στην Πολιτεία του Σάο Πάολο, στη Βραζιλία, άρχισε να προσελκύει τουρίστες από την πολιτεία και από άλλες χώρες από την δεκαετία του '80 λόγω των φυσικών του τοποθεσιών (καταρράκτες, παραλίες, μονοπάτια, σπήλαια, φαράγγια, χλωρίδα και πανίδα) και των πολιτιστικών αξιοθεάτων (ιστορικά κέντρα, αρχαιολογικοί χώροι και λαογραφικό φεστιβάλ). Υπάρχουν περίπου 500 εγκατεστημένοι στην κοινωνία επόπτες περιβαλλοντικού τουρισμού στην περιοχή και για το 60% εξ αυτών, αυτή είναι η κύρια απασχόλησή τους. (Ayres JRCM et al, 2003) Σε γενικές γραμμές, ανήκουν στους παραδοσιακούς πληθυσμούς των caixaras (ιθαγενείς της παράκτιας περιοχής), ribeirinhos (ντόπιοι που ζουν κατά μήκος των οχθών των ποταμών) και quilombolas (απογόνοι των σκλάβων που ίδρυσαν απομονωμένες κοινωνικές ομάδες, γνωστές ως quilombos). Οι περισσότεροι από αυτούς είναι έφηβοι ή νέοι ενήλικοι άνδρες των οποίων η σχολική φοίτηση δεν ολοκληρώθηκε ως προς την αποφοίτηση από τη μέση εκπαίδευση

Ο σκοπός της μελέτης ήταν να περιγράψει τις συνθήκες της χρήσης αλκοόλ και ναρκωτικών που περιλαμβάνει τους τουρίστες, και τις επιπλοκές τους ως προς την ευπάθεια στον ιό HIV μεταξύ των ατόμων που διαμένουν σε κοινωνίες υποδοχής τουριστών, βασισμένες στις αφηγήσεις των περιβαλλοντικών εποπτών.

Τα σενάρια έδειξαν ότι η χρήση αλκοόλ και άλλων ναρκωτικών ουσιών από τους τουρίστες αυξάνει την ευπάθειά τους στην μετάδοση του ιού HIV όσο ευνοούνται οι περιστασιακές σεξουαλικές επαφές χωρίς τη χρήση προφυλακτικού και η σεξουαλική παρενόχληση και κακοποίηση. Το έργο της πρόληψης του ιού του HIV σε αυτές τις χώρες που είναι τουριστικά ενεργές οφείλει να λάβει υπόψη την κατανάλωση αυτών των ουσιών, η οποία χρήση δημιουργεί δυσκολίες σχετικά με τις πρακτικές ασφαλούς σεξ και στην περίπτωση των ενέσιμων ναρκωτικών που χρησιμοποιούνται από κοινού, αποτελεί παράγοντα κινδύνου για τη μετάδοση του ιού του HIV.

Η μελέτη περιελάμβανε τους επόπτες, τους κατοίκους και τους επαγγελματίες στον χώρο της υγείας και της εκπαίδευσης στην περιοχή, οι οποίοι κλήθηκαν να

συμμετέχουν στη μελέτη, μεταξύ των ερευνηθέντων μελών της και ήταν αρμόδιοι για την οργάνωση των συνεντεύξεων και των εργαστηρίων.

Το πρώτο στάδιο της μελέτης, το οποίο πραγματοποιήθηκε τον Οκτώβριο και τον Νοέμβριο του 2002 βασίστηκε στις συνεντεύξεις με 29 περιβαλλοντικούς επόπτες σε τέσσερις κοινωνίες υποδοχής. Τα υποκείμενα αυτά επιλέχθηκαν εσκεμμένα (Patton MQ, 1990) για να αποτελέσουν μια ομάδα που θα μπορούσε να εκφράσει την ποικιλομορφία των περιβαλλοντικών εποπτών της περιοχής. Με άλλα λόγια, ήταν άνδρες και γυναίκες ηλικίας 16 έως 32 ετών, οι οποίοι είτε ήταν αδέσμευτοι ή αποτελούσαν μέλη μιας σταθερής σχέσης και ζούσαν σε πόλεις ή αγροτικές περιοχές, και οι οποίοι είχαν τουλάχιστον ενός έτους εμπειρία σε δραστηριότητες οικοτουρισμού. Αυτό το στάδιο της μελέτης στόχευε στην κατανόηση της αλληλεπίδρασης ανάμεσα σε τουρίστες και επόπτες και να συγκεντρωθούν αφηγήσεις σεξουαλικών συνευρέσεων (το θέμα ενός ξεχωριστού άρθρου) και χρήσης αλκοόλ και άλλων ναρκωτικών που αφορούσαν τους τουρίστες. Σε αυτές τις συνεντεύξεις, ζητήθηκε από τους επόπτες να διηγηθούν σκηνές που έχουν παρατηρήσει ή βιώσει: «Πες μου για ένα επεισόδιο χρήσης ναρκωτικών που περιλαμβάνει τουρίστες, που έχετε βιώσει ή παρατηρήσει ή ακούσει.

Κατά το δεύτερο στάδιο της μελέτης, η οποία έλαβε χώρα τον Ιανουάριο και το Φεβρουάριο του 2003, πραγματοποιήθηκαν δύο εργαστήρια με στόχο:

(α) τη δραματοποίηση των σεναρίων που συλλέχθηκαν κατά τις συνεντεύξεις

(β) την αποσαφήνιση των αμφιβολιών σχετικά με τα ναρκωτικά και τα σεξουαλικά μεταδιδόμενα νοσήματα/ AIDS

(γ) την κατάρτιση των συμμετεχόντων σε τεχνολογίες πρόληψης, και κατ' επέκταση την τόνωση των τοπικών προγραμμάτων. Επόπτες, κάτοικοι, επαγγελματίες από τον χώρο της υγείας και της εκπαίδευσης από την περιοχή, κλήθηκαν να συμμετάσχουν μέσω προσκλήσεων που παραδόθηκαν από τους τοπικούς παράγοντες της μελέτης, για να επιβλέπουν οργανισμούς, δημόσιες υπηρεσίες υγείας και σχολεία. Οι τοπικοί παράγοντες ήταν αρμόδιοι για την οργάνωση των εργαστηρίων (να δημοσιοποιήσουν τη μελέτη, να επιλέξουν τους ερωτηθέντες και να οργανώσουν την μεταφορά των ερωτηθέντων και να οργανώνουν τη μεταφορά και τα γεύματα των συμμετεχόντων του εργαστηρίου). Τα εργαστήρια διήρκεσαν για οκτώ ώρες κατά μέσο όρο και συγκέντρωσαν 77 άτομα από δέκα κοινότητες υποδοχής τουριστών. Στους συμμετέχοντες άνηκαν και ορισμένοι ερωτηθέντες (επόπτες) και επίσης εργαζόμενοι

των οικολογικών πάρκων, εκπαιδευτικοί και επαγγελματίες υγείας των περιοχών που μελετήθηκαν (γιατροί, νοσηλευτές/τριες και παράγοντες της κοινωνίας).

Οι συμμετέχοντες χωρίστηκαν σε τέσσερις ομάδες: δύο ομάδες δραματοποίησης («δραματοποιήστε αυτό το επεισόδιο της χρήσης ναρκωτικών που αφορά τουρίστες, δείχνοντας τι πιστεύετε ότι συνέβη») και δυο ομάδες επιτήρησης (υπεύθυνες για τη διαμόρφωση και παρουσίαση λύσεων σε ολομέλεια).

Για να στηθεί η κάθε σκηνή, οι διαδικασίες περιλάμβαναν: σωματική προθέρμανση, ανάγνωση των επεισοδίων που πάρθηκαν από τις συνεντεύξεις, ομαδική συζήτηση, επιλογή χαρακτήρων και ειδική προθέρμανση για την δραματοποίηση, πρόβα, παρουσίαση των σκηνών, ανάλυση και παρουσίαση των ενδεχόμενων λύσεων.

Οι πυκνές περιγραφές μιας μεμονωμένης σκηνής που βιώνεται από ένα ή περισσότερα άτομα μπορούν να συλλεχθούν μέσω μιας ατομικής ή ομαδικής συνέντευξης. Θα μπορούσαν επίσης να σκηνοθετηθούν και συνεπώς να μοιραστούν θεατρικά και να αναλυθούν σε όλες τις προσωπικές και συλλογικές διαστάσεις από την ομάδα που συμμετείχε σε ένα πρόγραμμα ή ένα εργαστήριο πρόληψης. Ο σκηνικός ορισμός που χρησιμοποιείται από τον (Paiva V, 2000) στη μεθοδολογία (εννοιολογικό πλαίσιο και μέθοδος) για τη διερεύνηση της σεξουαλικότητας και για να θέσει σε εφαρμογή προγράμματα ασφαλούς σεξ προσαρμόστηκε για τη διερεύνηση των συνθηκών της χρήσης αλκοόλ και ναρκωτικών. Στην παρούσα μελέτη, το έργο που αναλήφθηκε για την περιγραφή των σκηνών μεταφράστηκε στις οδηγίες: «Περιγράψτε μου μια σκηνή χρήσης ναρκωτικών που να περιλαμβάνει τουρίστες, την οποία έχετε βιώσει ή παρατηρήσει ή για την οποία έχετε πληροφορηθεί» (συνέντευξη) και «δραματοποιήστε αυτό το επεισόδιο χρήσης ναρκωτικών όπου συμμετέχουν τουρίστες, δείχνοντας τι πιστεύετε ότι έχει συμβεί.

Η ανάλυση των δεδομένων των συνεντεύξεων (μαγνητοφωνημένες) και των εργαστηρίων προσδιόρισε τις κατηγορίες του νοήματος στην αφήγηση των εποπτών που ερωτήθηκαν (Minayo MCS, 1999) και την ανάλυση του περιεχομένου των σκηνών (εργαστήρια), έτσι ώστε να αποσαφηνιστεί η δυναμική αλληλεπίδραση μεταξύ προσωπικών, πολιτιστικών, οικονομικών και πολιτικών διαστάσεων που συνθέτουν τις συνθήκες που συνθέτουν τις καταστάσεις χρήσης ναρκωτικών στις κοινωνίες.

Οι σκηνές που συλλέχθηκαν από τις συνεντεύξεις επελέγησαν για ανάλυση με βάση τη δυνατότητά τους να προμηθεύσουν πληροφορίες ως προς τη σχέση μεταξύ της χρήσης αλκοόλ και άλλων ναρκωτικών και τις επεκτάσεις τους ως προς την ευπάθεια στον ιό HIV. Οι σκηνές που δραματοποιήθηκαν στα εργαστήρια, με τη σειρά τους,

προέβαλλαν θέματα που θεωρήθηκαν ως ζητήματα προτεραιότητας από αυτό το τμήμα του πληθυσμού.

Το πρωτόκολλο για τη μελέτη εγκρίθηκε από την Επιτροπή Ηθικής Δεοντολογίας του Faculdade de Saúde Pública / USP. Οι ερωτηθέντες και τα άτομα που έφεραν τη νομική ευθύνη για αυτούς (στην περίπτωση των ατόμων ηλικίας κάτω των 18 ετών) υπέγραψαν ελεύθερα και εν γνώσει τους και τους δόθηκε η εγγύηση του απορρήτου.

Όσον αφορά τα αποτελέσματα της έρευνας, η ομάδα των ερωτηθέντων περιελάμβανε μεγαλύτερο αριθμό ανδρών, μη λευκούς, Καθολικούς, αδέσμευτους και ανθρώπους που διέμεναν σε πόλεις .

Σύμφωνα με τις συνεντεύξεις, οι άνθρωποι (οι τουρίστες και οι τοπικοί κάτοικοι), χρησιμοποιούσαν αλκοόλ και ναρκωτικά για να χαλαρώσουν, διασκεδάσουν, καταπολεμήσουν τη συστολή τους και για να εκφράσουν τον εαυτό τους καλύτερα. «Η φυγή από την πραγματικότητα» και η επιρροή των φίλων επίσης αναφέρθηκαν ως λόγοι. Οι ερωτηθέντες είπαν ότι οι ουσίες που χρησιμοποιούνται περισσότερο από τους τουρίστες ήταν το αλκοόλ, η μαριχουάνα, η κοκαΐνη και τα συνθετικά ναρκωτικά (LSD και η έκσταση). Ένας συμμετέχων ανέφερε ότι είχε βρει μερικές φορές σύριγγες στα σκουπίδια σε μέρη που επισκέπτονταν συχνά οι τουρίστες, γεγονός που υποδηλώνει την πιθανή παρουσία των χρηστών ενέσιμων ναρκωτικών μεταξύ των επισκεπτών.

Οι σκηνές που αναφέρονται από τους ερωτηθέντες υποδήλωναν τη σεξουαλική παρενόχληση, τη σεξουαλική επαφή χωρίς προστασία και την σεξουαλική κακοποίηση.

"(...) Υπάρχουν ένα μάτσο παλικάρια (...) και στη συνέχεια συνευρίσκονται σεξουαλικά με τα κορίτσια [ντόπιοι] (...) Ανάλογα με το πόσο «φτιαγμένοι» είναι, και τι έγινε αν δεν χρησιμοποιήσουν προφυλακτικό; (...) αποτελούν απειλή για αυτά τα κορίτσια (...)."

"(...) Ο τουρίστας προσπαθεί να «καταφέρει» ένα κορίτσι για (...) και τότε βρίσκονται (...) (...) σχετικά με ασθένειες, με τη χρήση προφυλακτικών (...) εκείνη τη στιγμή όλοι είναι τόσο «φτιαγμένοι» που απλώς γίνεται.

"(...) συνέβη στο τέλος του έτους (...) πίνοντας λίγο παραπάνω σε ένα υπαίθριο μαγαζί (...) απλά συνέβη ότι δεν χρησιμοποιήθηκε προφυλακτικό (...).

"(...) Το κοινό των χρηστών ναρκωτικών, είναι τόσο μεγάλο (...) υπάρχουν ήδη σοβαρά προβλήματα (...) ένα παλικάρι το οποίο προσπάθησε να παρενοχλήσει σεξουαλικά ένα αγόρι από την κοινότητα (...).

"(...) Υπήρχαν εκείνα τα κορίτσια που απλώς κοιτάνε αφ' υψηλού έναν τύπο και στη συνέχεια, ο τύπος θα τρελαινόταν, θα την αποκτούσε, θα την καλούσε να πιουν μια μπίρα και θα το έβαζε στο ποτήρι της, η κοπέλα θα αποκοιμιόταν και τότε ο τύπος θα την εκμεταλλευόταν και την επόμενη μέρα η κοπέλα δε θα θυμόταν τίποτα (...).»

Οι ερωτηθέντες ανέφεραν επείγοντα ιατρικά περιστατικά που προκλήθηκαν από την υπερβολική χρήση αλκοόλ, μαριχουάνας και κοκαΐνης:

"(...) Ένα παλικάρι [τουρίστας] (...) ανάμειξε το υπερβολικό ποτό με την μαριχουάνα και κατέληξε να έχει σπασμούς, έπρεπε να βιαστούμε να τον γυρίσουμε πίσω στην πόλη."

1.7 ΤΑ ΑΙΤΙΑ ΤΩΝ ΚΟΙΝΩΝΙΚΟ-ΠΟΛΙΤΙΣΤΙΚΩΝ ΕΠΙΠΤΩΣΕΩΝ

Οι κοινωνικό-πολιτιστικές επιπτώσεις του μαζικού τουρισμού και των τυπικών μορφών του, αφορούν τα αποτελέσματα που έχουν στις τοπικές κοινωνίες οι άμεσες και έμμεσες σχέσεις με τουρίστες και η αλληλεπίδρασή τους με την τουριστική βιομηχανία. Εξαιτίας πολλών αιτιών, οι τοπικές κοινωνίες που φιλοξενούν τον τουρισμό συχνά αποτελούν και το πιο αδύναμο συμβαλλόμενο μέρος στις σχέσεις αλληλεπίδρασης με τους φιλοξενούμενους τους και με τους φορείς παροχής υπηρεσιών. Οι αρνητικές επιπτώσεις ανακύπτουν, όταν ο τουρισμός φέρει αλλαγές στα συστήματα αξιών και συμπεριφοράς και για αυτόν το λόγο απειλείται η γηγενής ταυτότητα. Επί πλέον, οι αλλαγές συχνά συμβαίνουν στη δομή της κοινωνίας, στις οικογενειακές σχέσεις, στους συλλογικούς παραδοσιακούς τρόπους ζωής, στις τελετές και στον τομέα ηθικής. Οι αλλαγές συμπεριφοράς και ηθών είναι λογικό να αναμένονται στην τοπική κοινωνία. Καθίσταται όμως σαφές ότι οι κοινωνικές αλλαγές στη χώρα υποδοχής δεν πρέπει να αποδίδονται απόλυτα στην ανάπτυξη του τουρισμού καθώς οι τεχνολογικές και κοινωνικές αλλαγές στο ευρύτερο περιβάλλον σε συνδυασμό με το αυξημένο εισόδημα αποτελούν συχνά τα κύρια αίτια αυτών. (Βουτυράκης Μ., 2008)

Καθώς στην Ελλάδα δεν έχουν πραγματοποιηθεί συστηματικές ανθρωπολογικές –κοινωνιολογικές μελέτες για τον ρόλο του τουρισμού γενικά, δεν είναι δυνατόν να γίνουν παρά μόνο κάποιες επισημάνσεις αναφορικά με κοινωνικές επιπτώσεις για τις οποίες η τουριστική ανάπτυξη είτε είναι η βασική αιτία, είτε έχει συμβάλει σε κάποιο βαθμό, για παράδειγμα:

- ◆ Εγκατάλειψη παραδοσιακών δραστηριοτήτων (π.χ. αλιεία, γεωργία). Μια τέτοια αλλαγή πέρα από τις όποιες κοινωνικοοικονομικές επιπτώσεις συνεπάγεται συχνά

αρνητικές επιπτώσεις για το φυσικό υποδοχέα της περιοχής. Η εγκατάλειψη για παράδειγμα του παραδοσιακού τρόπου καλλιέργειας με τις αναβαθμίδες στα περισσότερα νησιά εμπεριέχει τον κίνδυνο της διάβρωσης του εδάφους.

- ◆ Αποθάρρυνση των νέων από διαδικασίες επαγγελματικής κατάρτισης.
- ◆ Το εύκολο κέρδος που υπόσχεται η απασχόληση στον τομέα του τουρισμού ενθαρρύνει τους νέους από την ενασχόληση τους με χειρωνακτικές εργασίες (π.χ. γεωργία) ή με αυτές που απαιτούν μακροχρόνιες σπουδές. Η απουσία βέβαια κατάρτισης αποδεικνύεται τελικά σημαντικός περιορισμός για την ίδια την ποιοτική ανάπτυξη. Η απουσία βέβαια κατάρτισης αποδεικνύεται τελικά σημαντικός περιορισμός για την ίδια την ποιοτική ανάπτυξη του τουρισμού.
- ◆ Εύκολο πρόσβαση σε επαγγέλματα χωρίς υποδομή και μακροπρόθεσμες προοπτικές.
- ◆ Δημιουργία μεικτών οικογενειών (σύζυγοι διαφορετικών εθνικοτήτων). (Βουτυράκης Μ., 2008)

1.8 ΑΛΛΑΓΕΣ ΣΤΗΝ ΤΟΠΙΚΗ ΤΑΥΤΟΤΗΤΑ ΚΑΙ ΑΞΙΕΣ

Οι τυπικές μορφές τουρισμού μπορούν να προκαλέσουν αλλαγή ή απώλεια της τοπικής ταυτότητας και των αξιών, γεγονός που οφείλεται σε αρκετές σχετιζόμενες επιδράσεις όπως:

1) *Εμπορευματοποίηση των τοπικών πολιτιστικών αξιών*: Ο τουρισμός μπορεί να μετατρέψει τον τοπικό πολιτισμό σε εμπορικά προϊόντα. Στην περίπτωση που μειωθούν οι θρησκευτικές παραδόσεις, τα τοπικά έθιμα και οι γιορτές προκειμένου να προσαρμοστούν στις προσδοκίες των τουριστών, καταλήγουμε σε μια αλλαγή της πολιτιστικής ταυτότητας και "αναδημιουργούμενης εθνολογίας"

2) *Τυποποίηση* : Οι διάφοροι προορισμοί κινδυνεύουν να τυποποιηθούν μέσα στην όλη διαδικασία ικανοποίησης των τουριστικών επιθυμιών, ενώ από τη μια πλευρά το τοπίο, τα καταλύματα, το φαγητό, τα ποτά κ.λ.π.. θα πρέπει να ικανοποιούν την επιθυμία των τουριστών για κάτι καινούργιο και άγνωστο σε αυτούς, από την άλλη δεν πρέπει να είναι τόσο καινούργια και παράξενα, με τις συνήθειές τους διότι στη πραγματικότητα πολύ λίγοι τουρίστες ψάχνουν ουσιαστικά για εντελώς καινούργια πράγματα. (Βουτυράκης Μ., 2008)

3) Πολιτιστικές αντιθέσεις:

Λόγω του γεγονότος ότι ο τουρισμός αφορά τη μετακίνηση ανθρώπων σε διαφορετικές γεωγραφικές τοποθεσίες και την καλλιέργεια κοινωνικών σχέσεων ανάμεσα σε άτομα τα οποία διαφορετικά δεν θα συναντιόταν, μπορεί να παρουσιαστούν πολιτιστικές αντιθέσεις ως αποτέλεσμα των διαφορών που διακρίνουν τους πολιτισμούς, τις εθνικές και θρησκευτικές ομάδες, τις αξίες, τον τρόπο ζωής, τις γλώσσες και τα επίπεδα ευημερίας. Η συμπεριφορά των κατοίκων απέναντι στην τουριστική ανάπτυξη μπορεί να παρουσιαστεί μέσα από τα στάδια της ευφορίας όπου οι επισκέπτες είναι ιδιαίτερα καλοδεχόμενοι, της απάθειας, της ενόχλησης και πιθανώς του ανταγωνισμού όταν αρχίζει να αναπτύσσεται αντιτουριστική συμπεριφορά ανάμεσα στους τοπικούς. Οι πολιτικές αντιθέσεις είναι πιθανό να προκύψουν επιπλέον λόγω:

- ◆ Οικονομικών ανισοτήτων – ανάμεσα στους τοπικούς και τους τουρίστες, οι οποίοι ξοδεύουν περισσότερα από όσα συνήθως ξοδεύουν στην πατρίδα τους.
- ◆ Ενόχλησης που οφείλεται στην τουριστική συμπεριφορά. Οι τουρίστες συχνά από άγνοια ή απροσεξία, δεν εκτιμούν τα τοπικά έθιμα και ηθικές αξίες.

4) Φυσικές επιρροές.

Οι φυσικές επιρροές που ασκεί ο αυξανόμενος τουρισμός σε έναν προορισμό μπορεί να προκαλέσουν κοινωνικό άγχος, καθώς επηρεάζουν την τοπική κοινωνία. Τα κοινωνικό-πολιτιστικά μειονεκτήματα στη περίπτωση αυτή περιλαμβάνουν:

- ◆ Πολιτιστική υποβάθμιση: ζημιά στην πολιτιστική κληρονομιά μπορεί να προκύψει από: βανδαλισμούς, ρύπανση και παράνομη αφαίρεση στοιχείων πολιτιστικής κληρονομιάς, η με αλλαγή του ιστορικού τοπίου που περιβάλλει την περιοχή.
- ◆ Αντιπαραθέσεις σχετικές με την χρήση των πόρων :όπως ανταγωνισμός ανάμεσα στον τουρισμό και στους τοπικούς πληθυσμούς για τη χρήση των πρωταρχικών πόρων όπως νερού και ενέργειας, κυρίως λόγω των λιγοστών αποθεμάτων.
- ◆ Αντιπαραθέσεις με παραδοσιακές χρήσεις γης: μπορεί να προκύψουν σε παράκτιες περιοχές, όταν η κατασκευή ξενοδοχείων και τουριστικών υποδομών στην ακτογραμμή αποκόπτει την πρόσβαση των τοπικών σε μέρη όπου επιτρέπεται το παραδοσιακό ψάρεμα, καθώς και την οποιαδήποτε αναψυχική χρήση των περιοχών.

5) *Η βασική αιτία του φαινομένου:* Σύμφωνα με τον κ. Γ. Ευαγγέλου, πρόεδρο των εν Ελλάδι Τουριστικών και Ταξιδιωτικών Γραφείων (ΗΑΤΓΑ), "υπάρχουν πέντε σημεία (Κάβος Κέρκυρα), (Μάλια Κρήτη), (Καρδάμαινα Κω), (Λαγανάς Ζακύνθου), όπου κατά κάποιο τρόπο εφαρμόζονται προγράμματα σεξοτουρισμού και αλκοολοτουρισμός. Εμείς αυτά τα χαρακτηρίζουμε πακέτα που βλάπτουν το τουριστικό μας προϊόν. Η χώρα μας αντλεί από την αγγλική τουριστική δεξαμενή ένα μεγάλο κομμάτι τουρισμού χαμηλότατου επιπέδου. Αφιερωθήκαμε στο να προσελκύσουμε αυτού του είδους την πελατεία, η οποία έχει ως πρώτο κριτήριο τη χαμηλή τιμή. Εμείς, οι ίδιοι, βάζοντας την ετικέτα του φτηνού και φτηνιάρικου προϊόντος ξεπουλήσαμε τον τουρισμό μας". Σύμφωνα με τον κ. Ν. Λαμπρινό, "η περιοχή Μαλίων αποτελεί μια εξαίρεση χωρίς ανταγωνισμό καθώς φιλοξενεί επισκέπτες από τον κοινωνικό πυθμένα της αγγλικής κοινωνίας. Το φαινόμενο πρωτοεμφανίστηκε στον Άγιο Νικόλαο μέσω του Club 18-30 με φασαρίες, μεθύσια και ναρκωτικά και το αποτέλεσμα ήταν να αντιδράσει ο κόσμος, να γίνουν αυτοδικίες από τους ντόπιους και εν τέλει να εκδιωχθούν". Στην πορεία, οι tour operators ανακάλυψαν τα Μάλια, "όπου 12.000 κλίνες απευθύνονται στον κοινωνικό πυθμένα, ενώ υπάρχει χαλαρή εφαρμογή του νόμου και ανοχή από την τοπική κοινωνία". (Βουτυράκης Μ., 2008)

ΚΕΦΑΛΑΙΟ ΔΕΥΤΕΡΟ

ΝΑΡΚΩΤΙΚΑ ΚΑΙ ΑΝΑΛΗΨΗ ΚΙΝΔΥΝΟΥ ΣΤΟΝ ΤΟΥΡΙΣΜΟ

2.1 ΕΚΟΥΣΙΑ ΑΝΑΛΗΨΗ ΚΙΝΔΥΝΩΝ

Η εθελούσια ρισκοκινδυνότητα είναι μια συμπεριφορά που περιλαμβάνει την συμμετοχή ατόμων σε δραστηριότητες, τις οποίες αντιλαμβάνονται κατά μια έννοια, ως επικίνδυνες και ωστόσο αναλαμβάνουν εσκεμμένα ή κατ' επιλογήν (Lupton και Tulloch 2002:114). Το θέμα της εκούσιας ανάληψης κινδύνων από την πλευρά των τουριστών λαμβάνει προσοχή σε διάφορους τομείς της έρευνας, συμπεριλαμβανομένων των εκδρομών (Elsrud 2001), του τουρισμού περιπέτειας (Ewert 1989; Ryan 2003), του σεξοτουρισμού (Redmon 2003; Ryan 2000; Wickens 1997), του τζόγου (Goffman 1967) και των ηλιόλουστων διακοπών (Peattie, Clarke και Peattie 2003). Οι περισσότερες από αυτές τις μελέτες ασχολούνται με το ερώτημα γιατί τα άτομα είναι πρόθυμα να εκτεθούν σε κινδύνους, ενώ βρίσκονται σε διακοπές, τους οποίους μπορεί να απαρνούνται στην καθημερινή τους ζωή. Οι απαντήσεις στο ερώτημα αυτό δείχνουν συχνά ότι οι ρισκοκίνδυνοι τουρίστες αντιλαμβάνονται τις διακοπές τους ως «έγκριση για συγκινήσεις» (Wickens 1997:151). Ειδικότερα, οι μελέτες αυτές υποστηρίζουν ότι ο τουρισμός γίνεται αντιληπτός από τους ανθρώπους ως ένα πλαίσιο χωροχρόνου που τους παρέχει τη δυνατότητα να αισθανθούν λιγότερο διστακτικοί και να επιχειρήσουν περιπετειώδεις δραστηριότητες. Παράλληλα, με αυτή την άποψη, οι ρισκοκίνδυνοι τουρίστες συχνά απεικονίζονται ως ασυγκράτητοι «αναζητητές της δράσης», που θεωρούν τους κινδύνους που σχετίζονται με τις πρακτικές τους ως λιγότερο απειλητικούς όταν διεξάγονται στο πλαίσιο του τουρισμού από ότι όταν πραγματοποιούνται στην καθημερινή τους ρουτίνα (Goffman 1967; Redmon 2003; Wickens 1997). Η προοπτική αυτή προσφέρει στη μελέτη της εθελούσιας επικινδυνότητας πολύτιμες πληροφορίες. Ωστόσο, μπορεί να επικριθεί για καθότι τονίζει μόνο μια πλευρά σε αυτή τη συμπεριφορά. Ενώ δίνει υπερβολική έμφαση στον άνευ ενδοιασμών τρόπο συμπεριφοράς τους, αγνοεί μηχανισμούς που μπορεί να εξαναγκάζουν την εθελούσια ανάληψη ρισκοκινδύνων δραστηριοτήτων από μέρος τους..

Η υπόθεση ότι η συμπεριφορά των τουριστών που εκούσια επιζητούν τον

κίνδυνο περιορίζεται έως έναν βαθμό, απορρέει από το έργο του Beck (1992, 1994, 1995) και Giddens (1990, 1994, 1998) σχετικά με την ανάδυση μιας «κοινωνίας κινδύνων» και από την άποψη του Elias ως προς την διαφορούμενη φύση της «διαδικασίας εκπολιτισμού» (1994). Ειδικότερα, ο Beck και ο Giddens τόνισαν την αυξανόμενη συναίσθηση του επιπέδου κινδύνων και ανησυχίας μεταξύ λαών σε αυτή την εποχή του πρόσφατου νεωτερισμού. Έτσι, είναι λογικό να υποθέσουμε ότι η συναίσθηση των κινδύνων από τους λαούς δεν θα μπορούσε να εγκαταλειφθεί, ακόμα και όταν ενδίδουν στο χαλαρωτικό περιβάλλον των διακοπών. Η υπόθεση αυτή είναι σύμφωνη με την έννοια των «ελεγχόμενων-μη ελεγχόμενων» συμπεριφορών (Featherstone 1998), οι οποίες απορρέουν από τη διαλεκτική ανάλυση της διαδικασίας εκπολιτισμού από τον Norbert Elias. Υπό αυτή την άποψη, υποστηρίζει ότι η μείωση ελέγχου στα πρότυπα συμπεριφοράς στη σύγχρονη Δυτική κουλτούρα του 20ού αιώνα συμβαδίζει με μια αυξανόμενη απαίτηση για ατομικό αυτοέλεγχο (1994). Οι εξέχουσες αυτές αντιλήψεις των κινδύνων και της ανεξέλεγκτης συμπεριφοράς κεντρίζουν το ενδιαφέρον της παρούσας μελέτης σχετικά με τέτοιου είδους ερωτήματα, ως προς τον βαθμό στον οποίο η έννοια του τουρισμού ως «έγκριση για συγκινήσεις» ενσωματώνεται στην υποκειμενική από τους τουρίστες αντίληψη των κινδύνων και το όριο της προθυμίας τους να τους αναλάβουν. Τα ζητήματα αυτά καλύπτονται από το παρόν άρθρο, το οποίο εξετάζει τις αντιλήψεις του κινδύνου και των σχετικών τρόπων συμπεριφοράς μεταξύ των τουριστών που κάνουν χρήση απαγορευμένων ουσιών, κατά τη διάρκεια των διακοπών τους.

Ενώ η χρήση ναρκωτικών συχνά νοείται ως μια ψυχαγωγική δραστηριότητα στα πλαίσια του ελεύθερου χρόνου και των υποκουλτούρων της νεολαίας (Cricher 2000; Parker, Aldridge και Maesham 1998; Saunders 1995; van Ree 2002), δεν έχει διερευνηθεί στα πλαίσια του τουρισμού. Εκείνες οι μελέτες που εστιάζουν την προσοχή τους στη χρήση ναρκωτικών αντιμετωπίζουν διάφορα θέματα, συμπεριλαμβανομένων των κινήτρων (de Rios 1994; Josiam, Hobson, Dietrich και Smeaton 1998; Sellars 1998; Uriely και Belhassen 2005), των κοινωνικοπολιτισμικών και δημογραφικών χαρακτηριστικών των τουριστών (Valdez και Sifaneck 1997); Της επαφής φιλοξενούμενου-φιλοξενούντα (de Rios 1994; Valdez και Sifaneck 1997; Westerhausen 2002); και της συνέχειας των δραστηριοτήτων αναψυχής-τουρισμού (Carr 2002; Clark και Clift 1994; Uriely και Belhassen 2005). Ωστόσο, καμία από αυτές τις μελέτες δεν ασχολείται με την συμπεριφοράς των τουριστών που χρησιμοποιούν ναρκωτικά από την άποψη του ρίσκου που αναλαμβάνουν, παρά τους κινδύνους που απορρέουν από

την παραβίαση των εθνικών και διεθνών νόμων κατά των ναρκωτικών, από την καταπάτηση των κοινωνικών ηθών και από την διαταραχή του ρυθμιστικού συστήματος σώματος και μυαλού. Η ανάγκη να συμπεριληφθεί το θέμα του ρίσκου στην μελέτη του "τουρισμού για χρήση ναρκωτικών" αναφέρεται εδώ, με στόχο να κατανοήσουμε την προθυμία των τουριστών χρηστών ναρκωτικών να αναλάβουν τα ρίσκα που συνδέονται με τις πράξεις τους. Σύμφωνα με το στόχο αυτό, η μελέτη επιχειρεί να δώσει απαντήσεις σε τρεις ερωτήσεις: αν οι τουρίστες έχουν επίγνωση των κινδύνων που σχετίζονται με την κατανάλωση ναρκωτικών από τους ίδιους, αν αντιλαμβάνονται τους κινδύνους που συνδέονται με αυτό ως λιγότερο απειλητικούς και ενδεχομένως πιο ελκυστικούς στο πλαίσιο του τουρισμού από ό, τι στην καθημερινή ζωή, και ποια είναι τα όρια της προθυμίας τους να συμμετάσχουν σε αυτούς τους κινδύνους κατά τη διάρκεια των διακοπών.

Οι απαντήσεις σε αυτά τα ερωτήματα προκύπτουν από ποιοτική έρευνα, η οποία περιλάμβανε εμπειριστατωμένες συνεντεύξεις με τουρίστες που κάνουν χρήση ναρκωτικών και παρατηρήσεις σε επιλεγμένους διαδικτυακούς τόπους «τουρισμού για ναρκωτικά».. Με βάση τα δεδομένα που έχουν ληφθεί, η μελέτη διερευνά τις έννοιες που αποδίδουν οι τουρίστες στους κινδύνους που συνδέονται με τη χρήση ναρκωτικών από μέρος τους και των σχετικών τρόπων συμπεριφοράς τους. Συγκεκριμένα, το άρθρο αυτό επικεντρώνεται στα κίνητρά τους, τις ανησυχίες τους, και στις στρατηγικές που υιοθέτησαν για να μειώσουν αυτές τις ανησυχίες ή να αυξήσουν την αίσθηση της περιπέτειας. Τα τελευταία εκδηλώνονται τόσο στα μέτρα ασφαλείας που οι τουρίστες που κάνουν χρήση ναρκωτικών αντιλαμβάνονται ως απαραίτητα, όσο και στις εκτιμήσεις τους όσον αφορά το επίπεδο των κινδύνων που συνδέονται με τη χρήση ναρκωτικών κατά τη διάρκεια των διακοπών. Η ανάλυση υιοθετεί μια κοινωνική, κονστρουκτιβιστική στάση ως προς τον κίνδυνο, η οποία αναγνωρίζει ότι οι ανθρώπινες εκτιμήσεις της απειλής, μεσολαβούν μέσω συζητήσεων, ή κοινωνικών και πολιτιστικών πλαισίων κατανόησης (Elsrud 2001; Lupton 1999; Lupton και Tulloch 2002; Ryan 2003). Σύμφωνα με την προσέγγιση αυτή, οι έννοιες που αποδίδονται στον κίνδυνο θεωρούνται δυναμικές, ιστορικές και κατά τα συμφραζόμενα, και όχι αντικειμενικές και σταθερές. Έτσι, η ανάλυση αναγνωρίζει τη σημασία του τρόπου ομιλίας των τουριστών σχετικά με τους κινδύνους, κατά την κατασκευή των δικών τους, υποκειμενικών επιστημολογιών κινδύνου. Επιπλέον, οι εκτιμήσεις τους ως προς τους κινδύνους, δεν αξιολογούνται ως ορθολογικές ή παράλογες ή ακριβείς και ανακριβείς (Atkinson, Coffey και Delamont 2003). Παρόλ' αυτά, μέσω της κατανόησης

των υποκειμενικών αντιλήψεων των κινδύνων, γίνονται προσπάθειες εδώ να παροχηθούν πρακτικές προτάσεις για την βελτίωση της ασφάλειας των τουριστών που κάνουν χρήση ναρκωτικών.

2.2 ΧΡΗΣΗ ΝΑΡΚΩΤΙΚΩΝ ΚΑΙ ΑΝΑΛΗΨΗ ΚΙΝΔΥΝΩΝ

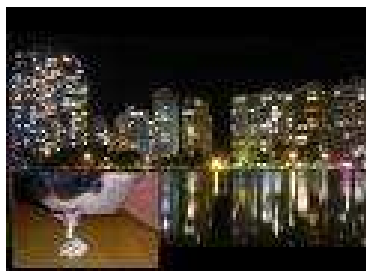
Η βιβλιογραφική ανασκόπηση καλύπτει το υπάρχον σύνολο της έρευνας για τη χρήση ναρκωτικών από τους τουρίστες και χρησιμοποιεί μια κοινωνιολογική επιστημονική σκέψη για την ανάληψη κινδύνων από μέρους τους. Επιπλέον, οι έννοιες της κοινωνίας κινδύνου (Beck 1992, 1994, 1995; Gidens 1990, 1994, 1998) και των ελεγχόμενων- μη ελεγχόμενων συμπεριφορών (Elias 1994) εξετάζονται εδώ σε σχέση με τα κύρια επιχειρήματα. Ειδικότερα, οι έννοιες αυτές συζητώνται σύμφωνα με τις προσπάθειες των μελετών να τονίσουν την διαφορούμενη φύση της εκούσιας ανάληψης επικίνδυνων δραστηριοτήτων στα πλαίσια του τουρισμού.

2.3 Η ΧΡΗΣΗ ΝΑΡΚΩΤΙΚΩΝ ΣΤΟΝ ΤΟΥΡΙΣΜΟ

Ο τουρισμός για χρήση ναρκωτικών ορίζεται από τον Valdez και Sifaneck ως «... το φαινόμενο με το οποίο τα άτομα προσελκύονται σε μια συγκεκριμένη τοποθεσία εξαιτίας της προσβασιμότητας των νόμιμων ή παράνομων ναρκωτικών ουσιών και των συναφών υπηρεσιών» (1997:880). Αυτός ο ορισμός είναι υπερβολικά γενικός όσον αφορά τις ουσίες που αναφέρονται ως ναρκωτικά στην τρέχουσα μελέτη, η οποία επικεντρώνεται ειδικά μόνο στα ναρκωτικά των οποίων η χρήση, κατοχή ή διακίνηση είναι παράνομη στον επισκεπτόμενο προορισμό. Για παράδειγμα, ενώ η χρήση της κάνναβης μέσα σε μια καφετέρια στο Άμστερνταμ δεν θα ταίριαζε με τον ορισμό της χρήσης ναρκωτικών σε αυτή τη μελέτη, η κατοχή της και η διακίνησή της θα ταίριαζε. Επιπλέον, ο ορισμός που παρουσιάστηκε από τον Valdez και Sifaneck (1997) είναι υπερβολικά περιορισμένος σε ό,τι αφορά εκείνους που θεωρούνται στην παρούσα μελέτη, ως τουρίστες που κάνουν χρήση ναρκωτικών. Ο ορισμός τους περιορίζεται μόνο σε αυτούς που συμφωνούν με δύο χαρακτηριστικά: ότι η κατανάλωση ναρκωτικών λειτουργεί ως ένα σημαντικό κίνητρο τουρισμού για τους χρήστες και ότι έχουν προηγούμενη γνώση σχετικά με την προσβασιμότητα των ναρκωτικών στον επιλεγμένο προορισμό. Μια τέτοια προσέγγιση, στην οποία οι τουρίστες ορίζονται σύμφωνα με τα κύρια κίνητρα τους και την προσχεδιασμένη τους δραστηριότητα, έχει κριθεί πρόσφατα σε σχέση με τον ορισμό του σεξοτουρισμού (Oppermann 1999; Ryan

2000). Συγκεκριμένα, η τελευταία μελέτη δείχνει ότι η τάση για τον περιορισμό του ορισμού του σεξουαλικού τουρισμού στα κύρια κίνητρα του τουρίστα να συμμετέχει σε εμπορικές σεξουαλικές δραστηριότητες αποκλείει πολλές περιπτώσεις και περιβάλλοντα, στα οποία το φαινόμενο αυτό συμβαίνει.

Ομοίως, η κριτική του Oppermann σε σχέση με την έννοια του σεξουαλικού τουρισμού ως "κάποιος που ταξιδεύει μόνο για σεξ" στηρίζεται στην υπόθεσή του ότι «ο σκοπός του ταξιδιού και οι δραστηριότητες που ασκούνται από τον τουρίστα αποτελούν σπάνια, αν όχι ποτέ, τον μοναδικό σκοπό και δραστηριότητα» (1999:256). Σύμφωνα με την προοπτική αυτή, ο Uriely και ο Belhassen (2005) δείχνουν ότι η εμπειρία του τουρισμού για ναρκωτικά αρχίζει με τη ενημέρωση της ύπαρξης τέτοιων ουσιών σε έναν συγκεκριμένο περιορισμό για την ύπαρξη αυτών των ουσιών σε ένα συγκεκριμένο προορισμό και συνεχίζεται καθ' όλη την διάρκεια των διαδικασιών απόκτησης και της επικείμενης κατανάλωσής τους. Κατά ανάλογο τρόπο, οι τουρίστες που είναι ενήμεροι για την προσβασιμότητα των παράνομων ναρκωτικών ουσιών σε μια συγκεκριμένη τοποθεσία και τα αποκτούν και τα καταναλώνουν κατά την διάρκεια της διαμονής τους ορίζονται εδώ ως τουρίστες- χρήστες ναρκωτικών. Ο ορισμός αυτός αναφέρεται τόσο σε τουρίστες που προσελκύονται από έναν συγκεκριμένο προορισμό μέσω προηγούμενης γνώσης σχετικά με την προσβασιμότητα των ναρκωτικών όσο και σε εκείνους που ενημερώνονται για αυτό μόνο κατά τη διάρκεια της διαμονής τους σε μια συγκεκριμένη τοποθεσία. Επιπλέον, η κατανάλωση αυτή δεν αποτελεί απαραίτητα το βασικό κίνητρο για αυτούς τους τουρίστες, παρά μόνο ένα υποπροϊόν των εμπειριών τους.

Το θέμα της χρήσης ναρκωτικών, ενώ βρίσκονται μακριά από το σπίτι αντιμετωπίστηκε αρχικά από τον Cohen (1973) σε σχέση με τύπου περιπλάνησης τουρισμό. Σύμφωνα με την δική του οπτική γωνία, ο Westerhausen (2002) αναφέρεται σε αρκετά μεγάλο βαθμό στο φαινόμενο της κατανάλωσης αυτής, ως εξέχον στοιχείο της υποκοουλτούρας των περιπλανώμενων. Συγκεκριμένα, επικεντρώνεται στην ανάδειξη των παραλιών Γκόα στην Ινδία και Koh Phangan στην Ταϊλάνδη, ως τοποθεσιών που θα προσελκύσουν εκδρομείς που επιθυμούν να ασχοληθούν με την

κατανάλωση ναρκωτικών. Ενώ η μελέτη του αναφέρεται στη χρήση αυτή σε αυτούς τους προορισμούς, παραβλέπει την υποκειμενική διάσταση αυτών των εμπειριών. Ωστόσο, αυτές οι εργασίες εστιάζονται σε τουρισμό στυλ-περιπλάνησης, παρά στην χρήση ναρκωτικών από τους τουρίστες, η οποία επεκτείνεται επίσης σε άλλες μορφές τουρισμού. Το θέμα της χρήσης τους διευθετήθηκε άμεσα κατά τη διάρκεια της δεκαετίας του '90 σε μελέτες με επίκεντρο συγκεκριμένους προορισμούς που προσελκύουν τουρίστες που κάνουν χρήση ναρκωτικών. Για παράδειγμα, ο Korf (1995, 2002) χρησιμοποιεί τον όρο "τουρισμός για ναρκωτικά" για να περιγράψει την άφιξη των ξένων τουριστών στην Ολλανδία για τις φιλελεύθερες πολιτικές τους. Αυτές περιλαμβάνουν νέους που προσελκύονται περισσότερο από τις καφετέριες όπου το χασίσι και η μαριχουάνα καταναλώνονται νόμιμα. Μια άλλη μερίδα πληθυσμού τουριστών-χρηστών ναρκωτικών στις Κάτω Χώρες εξετάζεται από τον van den Brink (1996) που αναφέρεται σε πρώην χρήστες ηρωίνης που τους προσελκύει η υψηλή ποιότητα των ναρκωτικών, το χαμηλό κόστος και η περίθαλψη που παρέχεται από την χώρα στους χρήστες.

Επιπρόσθετοι προορισμοί που εφιστούν την προσοχή των ερευνητών τοποθετούνται σε χώρες του Τρίτου Κόσμου ή σε αναπτυσσόμενες χώρες. Για παράδειγμα, η άφιξη των Αμερικανών και των Ευρωπαίων στην περιοχή του Αμαζονίου για την εμπειρία μιας ποικιλίας παραισθησιογόνων ναρκωτικών εξετάζεται από τον de Rios (1994) και Fischer (1993). Στην Κεντρική Αμερική, ο Valdez και ο Sifaneck (1997) επικεντρώνουν την προσοχή τους σε χώρες που συνορεύουν με το Μεξικό, στις οποίες φθάνουν οι πολίτες των ΗΠΑ για να αγοράσουν νόμιμα συνταγογραφούμενα φάρμακα, όπως είναι το Valium, Rohypnol, Xanax, και Codeine, για ψυχαγωγική χρήση. Ο Westerhausen (2002), σε μια εθνογραφία του τουρισμού σε στυλ περιπλάνησης, εξετάζει την άνοδο και την πτώση των προορισμών για ναρκωτικά στην Νοτιοανατολική Ασία, όπως οι Γκόα στην Ινδία και οι Koh Phangan στην Ταϊλάνδη.

Η βιβλιογραφία για τον τουρισμό για χρήση ναρκωτικών ασχολείται με κάποια από τα θέματα που λαμβάνουν μεγάλη προσοχή στην εκπόνηση των μελετών, συμπεριλαμβανομένων των κινήτρων, των κοινωνικοπολιτιστικών και δημογραφικών χαρακτηριστικών των τουριστών, και της επαφής φιλοξενούντα-φιλοξενούμενου. Σε σχέση με τα κίνητρα, μια ενδιαφέρουσα εκδοχή «σκηνοθετημένης αυθεντικότητας» (MacCannell 1973) φαίνεται να απεικονίζεται στην μελέτη του de Rios (1994) όσον αφορά τους Αμερικανούς και Ευρωπαίους που φθάνουν σε πόλεις του Αμαζονίου για

να δοκιμάσουν μια μύρα που ονομάζεται Ayahuasca, ένα μείγμα παραισθησιογόνων φυτών. Ως μέρος μιας αναζήτησης για μια αυθεντική προσωπική εμπειρία, συμμετέχουν σε μια ειδική ολονύκτια θρησκευτική τελετή που προεδρεύεται από ένα τοπικό σαμάνο, ο οποίος αντιπροσωπεύει τον εξωτικό "μάγο γιατρό". Ωστόσο, φαίνεται ότι αυτές οι γηγενείς θεραπευτές είναι στην πραγματικότητα τοπικοί έμποροι ναρκωτικών που μεταμφιέζονται ως σαμάνοι. Σε αντίθεση με εκείνους που ψάχνουν για μια μοναδική εμπειρία, άλλοι τουρίστες με σκοπό τη χρήση ναρκωτικών, όπως οι μαθητές στις ΗΠΑ στις εαρινές τους διακοπές (Josiam et al 1998), οι Βρετανοί αδειούχοι στην Ίμπιζα (Bellis, Hale, Bennett, Chaudry και Kilfoyle 2000), και η νεολαία που φθάνει στα χορευτικά κλαμπ στο Ηνωμένο Βασίλειο (Sellars 1998), χαρακτηρίζονται κυρίως ως αναζητητές της διασκέδασης και της ψυχαγωγίας.

Τόσο η έννοια των τουριστών με σκοπό τα ναρκωτικά ως αναζητητές της διασκέδασης όσο και η απεικόνισή τους ως εκείνοι που ψάχνουν για εμπειρίες με βαθιά νοήματα έχουν παρουσιαστεί σε μια πρόσφατη έρευνα που παραδεχόταν ότι η συχνότητα του τουρισμού για ναρκωτικά είναι στη φύση της ετερογενούς (Uriely και Belhassen 2005). Τα συμπεράσματα αυτής της μελέτης, τα οποία προέρχονται από τα ίδια στοιχεία όπως το παρόν άρθρο, υποδηλώνουν ότι πολλοί από εκείνους που έψαχναν για "βαθιά νοήματα" είχαν την πρώτη τους εμπειρία με τα ναρκωτικά, ενώ βρίσκονταν σε διακοπές. Αντίθετα, η χρήση από αναζητητές της ευχαρίστησης διαπιστώθηκε ότι ήταν μια εντατική επέκταση των καθημερινών τους δραστηριοτήτων ελεύθερου χρόνου. Αναλόγως, ο Uriely και Belhassen συμφωνούν με την άποψη ότι η συμπεριφορά του ηδονιστή τουρίστα είναι στενά συνδεδεμένη με τις περιθωριακές κουλτούρες που διαμορφώνουν τον χρόνο αναψυχής (Carr 2002; Clark και Clift 1994). Μια τριμερής τυπολογία μεταξύ των τουριστών για ναρκωτικά, που βασίστηκε κυρίως στα κοινωνικοδημογραφικά χαρακτηριστικά (όπως η ηλικία και οι εμφανίσεις υποκουλτούρων), περιλαμβάνει κολεγιά και μεσήλικες ενήλικες τουρίστες (Valdez και Sifaneck 1997).

Κατά περίεργο τρόπο, το θέμα του κινδύνου έχει αγνοηθεί στη βιβλιογραφία, παρά τους διάφορους κινδύνους που συνδέονται με αυτή την κατανάλωση και τη θέση που έχει στις διακοπές. Αυτό είναι εκπληκτικό, ιδιαίτερα στο ότι, όπως έχει ήδη σημειωθεί, οι τουρίστες που καταναλώνουν ναρκωτικά επιδίδονται σε δραστηριότητες που θα μπορούσαν να διαταράξουν το ρυθμιστικό σύστημα σώματος και μυαλού, να παραβιάσουν τους εθνικούς και διεθνείς νόμους κατά των ναρκωτικών και να θεωρηθούν ηθικά διχαστικοί. Έτσι, μια συνειδητή προθυμία έκθεσης σε κινδύνους που

συνδέονται με τη χρήση ναρκωτικών μπορεί να θεωρηθεί ως ένα συγκεκριμένο είδος εκούσιας ανάληψης κινδύνων από τους τουρίστες. Ερευνώντας την κατανάλωσή τους από την προοπτική αυτή παρέχει πρόσθετες γνώσεις τόσο στη μελέτη του τουρισμού για ναρκωτικά όσο και στη βιβλιογραφία σχετικά με την ανάληψη κινδύνων.

2.4 Η ΑΝΑΛΗΨΗ ΚΙΝΔΥΝΩΝ ΣΤΟΝ ΤΟΥΡΙΣΜΟ

Το θέμα του κινδύνου αντιμετωπίζεται από δυο διαφορετικά είδη ερευνών. Πρώτες είναι οι μελέτες που επικεντρώνονται σε διάφορες πτυχές των κινδύνων που θα μπορούσαν να αναχαιτίσουν τις δραστηριότητες των τουριστών (Lepp και Gibson 2003; Poon και Adams 2000; Roehl και Fesenmaier 1992; Sonmez και Graefe και 1998), υποθέτοντας ότι οι τουρίστες είναι λογικοί καταναλωτές με τάσεις αποστροφής προς τους κινδύνους. Δεύτερες είναι οι απόπειρες εξήγησης της προθυμίας των τουριστών να συμμετάσχουν εθελοντικά σε επικίνδυνες δραστηριότητες που αποφεύγονται στην καθημερινή ζωή (Elsrud 2001; Ewert 1989; Goffman 1963,1967; Redmon 2003; Ryan 2000, 2003; Wickens 1997). Η συμπεριφορά τους συχνά εξηγείται σε σχέση με τις αντιλήψεις του τουρισμού ως μια νόμιμη αναχώρηση τόσο από τους καθημερινούς περιορισμούς ως προς τον τρόπο συμπεριφοράς, όσο και από την ασφαλή εξοικείωση (Goffman 1963, 1967; Shields 1992; Turner και Ash 1975). Στο πλαίσιο αυτό, ο Turner και ο Ash (1975) δείχνουν ότι η προσωρινή απομάκρυνση των τουριστών από το φυσιολογικό τους περιβάλλον τους επιτρέπει να αναστείλουν την ισχύ των καθημερινών κανόνων και αξιών. Ομοίως, ο Shields αναφέρεται σε τουριστικές τοποθεσίες, όπως οι παραλιακοί προορισμοί, ως «περιοριστικές ζώνες» (1992:150) όπου οι κοινωνικοί περιορισμοί αναστέλλονται υπό συνθήκες τουρισμού και της σχετικής ανωνυμίας και αποδέσμευσης από τον κοινωνικό έλεγχο.

Μια άλλη συνεισφορά στην έννοια του τουρισμού ως τομέα που προσφέρει την ευκαιρία να αισθανθούν λιγότερο διστακτικοί και να αναλάβουν επικίνδυνες δραστηριότητες προέρχεται από την θεωρητική προσέγγιση της συμβολικής αλληλεπίδρασης από τον Goffman (1967). Συγκεκριμένα, χρησιμοποιεί τον όρο «φανταστική περιπλάνηση» για να περιγράψει τις εμπειρίες που αποκτήθηκαν από μια άκρατη συμμετοχή σε δραστηριότητες που περιλαμβάνουν την έκθεση σε κίνδυνο. Διάφορες τοποθεσίες ελεύθερου χρόνου και τουρισμού, όπως οι ντισκοτέκ, τα μπαρ, τα τουριστικά θέρετρα, τα καζίνο και τα πάρκα αναψυχής, αναφέρονται από αυτόν ως "backspaces" (1963) ή «χώροι δράσης» (1967), όπου οι πολίτες έχουν τη δυνατότητα ή

ακόμη και ενθαρρύνονται να βιώσουν περιπέτειες που απαρνούνται στην καθημερινή τους ζωή. Ένα εξαιρετικό παράδειγμα αυτού του είδους αναζήτησης της «δράσης» παρέχεται από το Goffman στην ανάλυσή του για τον κόσμο των τυχερών παιχνιδιών στο Λας Βέγκας. Ωστόσο, αξίζει να σημειωθεί ότι και αυτός αντιμετωπίζει τη λήψη ναρκωτικών ως μια ακόμη σχετική με τη δράση συμπεριφορά, όπου ο «πειραματιστής χρησιμοποιεί το μυαλό του, ως εξοπλισμό για δράση» (1967:185).

Οι αντιλήψεις των Turner και Ash (1975), Shields (1992) και Goffman (1963, 1967) αποτελούν ένα θεωρητικό πλαίσιο που εφαρμόζεται συχνά σε εμπειρικές μελέτες περιπτώσεων που επικεντρώνονται στην εκούσια ανάληψη επικίνδυνων δραστηριοτήτων (Elsrud 2001; Redmon 2003; Wickens 1997). Οι συμμετέχοντες σε ορισμένες από τις μελέτες αυτές φαίνεται να μοιάζουν με τους συμμετέχοντες στην τρέχουσα έρευνα, υπό την έννοια ότι η ανάληψη επικίνδυνων δραστηριοτήτων από μέρους τους περιλαμβάνει αυτές που αφορούν το «σώμα» και ζητήματα κοινωνικής ηθικής. Για παράδειγμα, ο Wickens υποδηλώνει ότι τόσο η ελευθερία από τον δημόσιο έλεγχο όσο και η αποστολή για μια «φανταστική περιπλάνηση» σε «χώρους δράσης», εξηγεί την εκούσια ανάληψη επικίνδυνων δραστηριοτήτων εκείνων που εμπλέκονται σε ελεύθερο, χωρίς προφυλάξεις σεξ στον παραλιακό προορισμό της Χαλκιδικής στην Ελλάδα. Κατά ανάλογο τρόπο, οι τουρίστες αυτοί αποκαλούνται ως «αδειούχοι για συγκινήσεις» (1997:151). Ένα άλλο παράδειγμα παρέχεται από τον Redmon (2003) που απεικονίζει την περίπτωση Mardi Gras στη Νέα Ορλεάνη ως θεματικό BACKSPACE που προσφέρει ευκαιρία για τα άτομα να συμμετέχουν σε προσωρινές μορφές παραβατικότητας, συμπεριλαμβανομένης της δημόσιας έκθεσης των γεννητικών οργάνων (λαμπερό στήθος, πέος, κ.τ.λ.), αυνανισμός, λεκτικό σεξ και διεισδυτικό σεξ δημοσίως, με ξένους. Σαφώς, οι τουρίστες που εξετάστηκαν στις μελέτες αυτές απεικονίζονται ως αναζητητές ανεξέλεγκτης δράσης. Ωστόσο, σε ποιο βαθμό είναι ανεξέλεγκτη συμπεριφορά τους, ή τα όρια της προθυμίας τους να αναλάβουν κινδύνους που συνδέονται με την αναζήτησή τους για δράση, είναι ζητήματα που δεν αντιμετωπίζονται στη βιβλιογραφία. Ο λόγος της τρέχουσας μελέτης προκύπτει από την παραδοχή ότι οι τουρίστες που οικειοθελώς συμμετέχουν σε επικίνδυνες δραστηριότητες δεν αγνοούν πλήρως την προσωπική τους ασφάλεια, και η ανάληψη κινδύνων από μέρους τους είναι συγκρατημένη έως έναν βαθμό. Η υπόθεση αυτή βασίζεται σε κοινωνιολογικές θεωρίες, όπως η κοινωνία κινδύνου (Beck 1992, 1994, 1995; Giddens 1990, 1994, 1998) και η διαδικασία εκπολιτισμού (Elias 1994), που

τονίζουν τη διαφορούμενη φύση και την πολυπλοκότητα της καθημερινής ζωής στην ύστερη σύγχρονη εποχή.

Ο Beck (1992,1994,1995) και ο Giddens (1990,1994,1998) γράφουν για την εμφάνιση της κοινωνίας κινδύνου σε σχέση με προηγμένες βιομηχανοποιημένες κοινωνίες στην ύστερη σύγχρονη εποχή. Ενώ σε ό, τι αφορά τις περιπτώσεις όπου απειλείται η ζωή (όπως οι ασθένειες, ο πόλεμος και οι ελλείψεις σε τρόφιμα), οι κοινωνίες αυτές είναι λιγότερο επικίνδυνες από ό, τι στο παρελθόν, γίνονται σταδιακά πιο ασταθείς και ανασφαλείς σε σχέση με την ταυτότητα και τα προσωπικά επιτεύγματα του καθενός. Αναλόγως, οι κοινωνίες αυτές έχουν ισχυρή επίγνωση των κινδύνων και ανησυχούν ιδιαίτερα για τους κινδύνους που συνδέονται με την προσωπική επιλογή και υπευθυνότητα. Τα υψηλά επίπεδα άγχους και ανασφάλειας που παράγονται από την αυξημένη απαίτηση από το άτομο να ρυθμίσει τους κινδύνους τονίζονται από τον Lupton, που ισχυρίζεται ότι "η ζωή γίνεται λιγότερο βέβαιη, παρόλο που τίθεται περισσότερο υπό έλεγχο» (1999:71).

Με βάση αυτές τις θεωρίες του κινδύνου στην ύστερη σύγχρονη εποχή, που υποτίθεται εδώ, τα υψηλά επίπεδα της επίγνωσης των κινδύνων από τα άτομα αναμένεται να παραμείνουν ενεργά έως ένα βαθμό, ακόμη και ενώ βρίσκονται σε διακοπές. Η υπόθεση αυτή σχετίζεται επίσης με την έννοια των συμπεριφορών «ελεγχόμενης άρσης ελέγχου» (Featherstone 1998:59), η οποία απορρέει από τη διαλεκτική ανάλυση της διαδικασίας εκπολιτισμού από τον Elias (1994). Στο πλαίσιο αυτό, ο Elias παρατηρεί μια χαλάρωση στον έλεγχο του σώματος και των συναισθημάτων. Για παράδειγμα, αναφέρεται σε λιγότερο εξευγενισμένα πρότυπα χορού, συνήθειες μπιναρισματος, έθιμα αθλητισμού και σεξουαλικούς κανόνες. Η τάση αυτή φαίνεται να έρχεται σε αντίθεση με το γενικό του επιχείρημα σχετικά με την κατεύθυνση της διαδικασίας εκπολιτισμού προς πιο εξευγενισμένους τρόπους συμπεριφορών στην σύγχρονη Δυτική κουλτούρα. Ωστόσο, ο Elias ισχυρίζεται ότι η αύξηση της χαλάρωσης των συμπεριφορών δεν αντιστρέφει την κατεύθυνση της διαδικασίας εκπολιτισμού, αλλά παραμένει περιορισμένη σε ένα πλαίσιο «πολιτισμένων προτύπων συμπεριφοράς» (1994:153). Συγκεκριμένα, αναφέρει ότι η μείωση του ελέγχου ορισμένων τρόπων συμπεριφοράς συμβαδίζει με την αυξανόμενη ανάγκη για ατομικό αυτοέλεγχο, αποτρέποντας έτσι την κοινωνική κατάρρευση. Ομοίως, η αύξηση του αυτοελέγχου μεταξύ των ατόμων επιτρέπει την μερική άρση ελέγχου διαφόρων λειτουργιών, που σχετίζονται με το σώμα.

Η έννοια της «ελεγχόμενης άρσης ελέγχου» είχε πρόσφατα χρησιμοποιηθεί για να εξηγήσει την διάδοση της χρήσης ναρκωτικών σε προηγμένες βιομηχανικές κοινωνίες, υποδηλώνοντας ειδικότερα ότι η αυξανόμενη ότι αυξανόμενη άρση ελέγχου είναι πιθανή σε λαούς που απαιτούν υψηλά επίπεδα αυτοελέγχου (van Ree 2002). Η τρέχουσα μελέτη χρησιμοποιεί αυτή την έννοια και την έννοια της κοινωνίας κινδύνου, τονίζοντας την άλλη πλευρά του ίδιου νομίσματος, υποθέτοντας ότι οι εκδηλώσεις μη ελεγχόμενων συμπεριφορών, στο πλαίσιο του τουρισμού, όπως η χρήση ναρκωτικών, περιορίζονται σε κάποιο βαθμό από τον ατομικό αυτοέλεγχο και την ύπαρξη αυξημένης συνειδητοποίησης κινδύνου.

2.5 ΝΟΜΙΜΟΣ ΚΙΝΔΥΝΟΣ

Η νομική πτυχή του αντιλαμβανόμενου κινδύνου των πληροφοριοδοτών σχετίζεται με την ανησυχία τους για τις πιθανές συνέπειες της παραβίασης των νόμων κατά της χρήσης ναρκωτικών στον προορισμό που επισκέπτονται. Στο πλαίσιο αυτό, προσδιορίζονται δυο πρακτικές από τους περισσότερους ερωτηθέντες ως ιδιαίτερα επικίνδυνες: η διαδικασία της αγοράς απαγορευμένων ναρκωτικών ουσιών και η πρακτική διακίνησής τους στα διεθνή σύνορα. Αναλόγως, οι προφυλάξεις που λαμβάνονται από τους τουρίστες για ναρκωτικά σχετίζονται κυρίως με αυτές τις πρακτικές. Για παράδειγμα, ένας 27χρονος προπτυχιακός φοιτητής που πέρασε ένα χρόνο σε διάφορους προορισμούς της Λατινικής Αμερικής δήλωσε,

Ομολογώ ότι είναι πολύ δελεαστικό να μεταφέρεις ναρκωτικά από τη μία χώρα στην άλλη, δεδομένου ότι δεν χρειάζεται να επαναλάβεις τη διαδικασία της αναζήτησης και της αγοράς στον νέο προορισμό. Ωστόσο, έχω ένα κανόνα που λέει "δεν περνάς τα σύνορα με ναρκωτικά". Είναι πολύ επικίνδυνο ειδικά στα αεροδρόμια, επειδή εκεί είναι μια καλή ευκαιρία να σου γίνει έλεγχος. Νομίζω ότι το έγκλημα της λαθρεμπορίας ναρκωτικών είναι πολύ πιο σοβαρό από τη χρήση ναρκωτικών και συνεπάγεται σοβαρή τιμωρία. Γι' αυτό και πάντα φρόντιζα να τα ξεφορτωθώ μετακινηθώ από τη μία χώρα στην άλλη. Συνήθιζα να χρησιμοποιώ το μεγαλύτερο μέρος προτού φύγω και έδινα αυτό που περίσσευε σε άλλους ταξιδιώτες που φιλοξενούσα.

Μέτρα ασφαλείας έχουν ληφθεί επίσης στην διαδικασία αγοράς ναρκωτικών, η οποία περιλαμβάνει στοιχεία φόβου και ενθουσιασμού, που απεικονίζονται στις απαντήσεις ενός άλλου 27χρονου Ισραηλινού, ο οποίος πήγε εκδρομή δύο φορές στην

Ινδία. Αυτός ο ερωτηθέντας, που με υπερηφάνεια εκθέτει τις εμπειρίες του από την αγορά ναρκωτικών κατά τη διάρκεια των ταξιδιών του, δήλωσε ότι :

Το πρώτο πράγμα που έχω κατά νου όταν φθάνω σε ένα νέο προορισμό είναι το πού και πώς μπορώ να πάρω κάτι να καπνίσω. Η διαδικασία της αγοράς ναρκωτικών είναι πολύ λεπτή και απαιτεί κάποια πείρα. Πρέπει να γνωρίζεις πού να πας και να εξετάσεις την περιοχή πριν πλησιάσεις κάποιον που μοιάζει με έμπορο. Υπάρχουν πάντα ανησυχίες για μυστικούς πράκτορες ή τοπικούς κατοίκους που συνεργάζονται με την αστυνομία. Σε πολλές περιπτώσεις, οι τοπικοί έμποροι εκμεταλλεύονται αυτές τις ανησυχίες για να πουλήσουν χαμηλής ποιότητας ναρκωτικά ή να πετύχουν μια καλύτερη τιμή. Μπορεί να κοιτάνε τριγύρω σαν να υπάρχουν αστυνομικοί στην περιοχή για να κάνουν έναν τουρίστα που πλησιάζει περισσότερο νευρικό και λιγότερο λογικό. Ως ταξιδιώτης για την εμπειρία, έχω φτάσει στο στάδιο να χαρώ αυτή τη διαδικασία. Εξετάζω με την ησυχία μου την περιοχή προσεκτικά πριν πλησιάσω κάποιον που μοιάζει αξιόπιστος. Τότε, προσπαθώ να φανώ όσο το δυνατόν πιο ήρεμος και αρχίζω να διαπραγματεύομαι την ποιότητα και την τιμή του εμπορεύματος με τον έμπορο. (Uriely N, Belhassen Y, 2006)

Με εξαίρεση την αγορά ναρκωτικών και την διάσχιση διεθνών συνόρων, οι ερωτηθέντες δεν ήταν ιδιαίτερα ανήσυχοι για τις συνέπειες παραβίασης των νόμων κατά των ναρκωτικών στους επισκεπτόμενο προορισμό. Στα πλαίσια αυτά , η πιο κοινή πεποίθηση των πληροφοριοδοτών ήταν ότι το γεγονός ότι ήταν τουρίστες τους προστάτευσε από την τοπική αστυνομία, που, κατά τη γνώμη τους, αποφεύγει να επιβάλλει νόμους κατά της κατάχρησης ναρκωτικών σε τέτοιες περιπτώσεις. Αυτή η έννοια του «άθικτου τουρίστα» συχνά συνοδευόταν από το επιχείρημα ότι οι τοπικές αρχές δεν ήταν πρόθυμες να θέσουν σε κίνδυνο τα οικονομικά οφέλη που προέρχονται από τον τουρισμό, εξηγώντας με αυτό τον τρόπο την ανοχή προς αυτούς τους χρήστες. Η στάση αυτή εκφράστηκε από έναν 30-χρονο αυτοαπασχολούμενο Ισραηλινό, ο οποίος συχνά επισκέπτεται το Άμστερνταμ και τη Χερσόνησο του Σινά για διακοπές για ναρκωτικά. Αυτό το έμπειρο άτομο, που επίσης ταξίδεψε σε πάρτι πανσέληνου στην πλήρη φεγγάρι στην στο νησί της Ταϊλάνδης Koh-Phangan, σε πάρτι με house μουσική στο νησί της Ισπανίας Ίμπιζα, και σε φεστιβάλ που έχουν σχέση με rave μουσική σε όλο τον κόσμο, δήλωσε:

«Όλοι γνωρίζουν ότι οι τουρίστες που συμμετέχουν σε αυτά τα πάρτι είναι φορτωμένοι με ναρκωτικά. Πρόσεξα την παρουσία της αστυνομίας σε περισσότερα από αυτά τα πάρτι, αλλά ένιωσα ότι ήταν εκεί για να μας προστατεύουν παρά για να μας

συλλάβουν. Αυτοί που πηγαίνουν σε τέτοια πάρτι κάνουν χρήση ναρκωτικών δημοσίως, χωρίς φόβο, σαν να γνωρίζουν ότι ο νόμος ισχύει για τους ντόπιους και όχι για τους τουρίστες. Εφόσον είσαι εντός της περιμέτρου του πάρτι και η συμπεριφορά σου είναι «πολιτισμένη», οι μπάτσοι δεν ενδιαφέρονται για το τι φάρμακα καταναλώνεις... Υπάρχει ένα είδος «σιωπηλής συμφωνίας» μεταξύ των τουριστών και της αστυνομίας στους προορισμούς που φιλοξενούν αυτά τα πάρτι... οι τουρίστες ξοδεύουν τα χρήματά τους και η χρήση ναρκωτικών είναι ανεκτή. Αυτό είναι πιο εμφανές στις λιγότερο ανεπτυγμένες χώρες, όπως η Ινδία, η Ταϊλάνδη και οι χώρες της Ανατολικής Ευρώπης που φιλοξενούν τα εν λόγω πάρτι».

Μια παρόμοια αντίληψη του άθικτου τουρίστα εκφράστηκε από την 24χρονη γυναίκα ερωτηθείσα, της οποίας η επίσκεψη στις αιγυπτιακές παραλίες του Σινά περιλάμβαναν μια πρώτη εμπειρία με την μαριχουάνα:

«Αν και ο κίνδυνος να σε πιάσουν με ναρκωτικά ήταν στο πίσω μέρος του μυαλού μου, δεν φοβόμουν την αστυνομία. Μου είπαν ότι οι ντόπιοι Βεδουίνοι ξέρουν ποιος είναι ένας μυστικός αστυνομικός και πάντα θα σε ενημερώσουν αν κάτι πάει στραβά. Μου φαίνεται ότι η αιγυπτιακή αστυνομία είναι ενήμερη για το γεγονός ότι για πολλούς από τους τουρίστες στο Σινά, το κάπνισμα ναρκωτικών ουσιών είναι μέρος του θέλητρου. Ο στόχος της μυστικής δραστηριότητας της αστυνομίας είναι να συλλάβει τους τοπικούς εμπόρους παρά να διαταράξει τις διακοπές του τουρίστα. Δεν σκοπεύουν να διακόψουν τον οικονομικό κλάδο, στον οποίο στηρίζονται για να βγάλουν τα προς το ζην». (Uriely N, Belhassen Y, 2006)

Τα ευρήματα υποδεικνύουν ότι η πεποίθηση ότι η τοπική αστυνομία αποφεύγει να επιβάλλει τους νόμους κατά των ναρκωτικών στους τουρίστες, βασίζονται τόσο στην ατομική εμπειρία του ερωτηθέντα, όσο και σε αναφορές «από στόμα σε στόμα» που κυκλοφορούν μεταξύ τους σε προορισμούς ναρκωτικών. Τα στοιχεία δείχνουν επίσης ότι η πλειοψηφία των συμμετεχόντων στην μελέτη δεν ήταν εξοικειωμένοι με τους τοπικούς νόμους κατά της κατάχρησης ναρκωτικών ή με τις αλλαγές πολιτικής στο θέμα αυτό. Για παράδειγμα, κανένας από τους ερωτηθέντες που πλησίασε στις παραλίες του Σινά δεν ήταν ενήμερος για την αυστηρή τιμωρία (έξι μήνες φυλάκιση) που συνδέεται με τη χρήση της κάνναβης εκεί.

2.6 ΚΟΙΝΩΝΙΚΟΣ ΚΙΝΔΥΝΟΣ

Η κοινωνική πτυχή του αντιλαμβανόμενου κινδύνου των πληροφοριοδοτών περιλαμβάνει την ανησυχία τους ότι η χρήση ναρκωτικών από μέρους τους μπορεί να επηρεάσει αρνητικά την κοινωνική τους εικόνα και μελλοντικές ευκαιρίες όταν επιστρέφουν στην πατρίδα τους. Αυτή η ανησυχία ήταν προφανής κατά τη διάρκεια μιας συνέντευξης με έναν τελειόφοιτο φοιτητή στο Εβραϊκό Πανεπιστήμιο της Ιερουσαλήμ. Ο ερωτηθέντας αυτός, ο οποίος είχε την πρώτη του εμπειρία με την ηρωίνη κατά τη διάρκεια επίσκεψής του στην Ταϊλάνδη, φάνηκε να ανησυχεί περισσότερο για την κοινωνική του εικόνα και την μελλοντική του σταδιοδρομία παρά για τους σχετικούς με την υγεία κινδύνους που συνδέονται με τη χρήση ηρωίνης:

Η ηρωίνη είναι ένα καταπληκτικό ναρκωτικό. Ωστόσο, η κακή πλευρά της εμπειρίας ήταν η σκέψη για το νόημα και τις συνέπειες της χρήσης ενός τόσο σκληρού ναρκωτικού. Στο κάτω-κάτω, η ηρωίνη δεν είναι μαριχουάνα και δεν θεωρώ τον εαυτό μου τοξικομανή. Έχω επίσης σκεφτεί τις συνεντεύξεις για εύρεση εργασίας, όπου σου κάνουν ένα πολυγραφικό τεστ.... Τι θα μπορούσα να πω σε μια τέτοια συνέντευξη; Τι θα μπορούσαν να σκεφτούν οι άνθρωποι για ένα άτομο που έχει χρησιμοποιήσει ηρωίνη; Η σκέψη ότι μια στιγμή απεισκευσίας θα μπορούσε να βλάψει τη μελλοντική μου εργασία και τις προοπτικές σταδιοδρομίας μου με ενοχλούσε ακόμη και υπό την επήρεια του ναρκωτικού και λίγο αργότερα, όταν είχα συνέλθει. (Uriely N, Belhassen Y, 2006)

Παρομοίως με την παραπάνω έννοια του άθικτου τουρίστα, οι περισσότεροι ερωτηθέντες είχαν την πεποίθηση ότι το κύρος τους ως τουρίστες νομιμοποιούσε την χρήση ναρκωτικών από μέρους τους και τους προστάτευε από το να θεωρηθούν κοινωνικοί παρεκκλίνοντες. Οι συνεντεύξεις υποδηλώνουν ότι η κοινωνική πτυχή του κινδύνου λαμβάνει προσοχή κυρίως σε περιπτώσεις συναντήσεων μεταξύ των τουριστών που γνωρίζονται μεταξύ τους από την πατρίδα τους ή αυτών που επιστρέφουν και έχουν συναντηθεί κατά τη διάρκεια του ταξιδιού τους. Η τελευταία αυτή κατάσταση εξηγείται με το παρακάτω παράδειγμα μιας 28χρονης ερωτηθείσας, η οποία πέρασε τρεις μήνες στις παραλίες Γκόα (κυρίως στην παραλία Anjuna):

«Περίπου δύο χρόνια μετά την επιστροφή μου από την Ινδία, πήγα σε μια συνέντευξη για δουλειά και συνειδητοποίησα ότι ήξερα ένα από τα δυο άτομα που μου πήραν συνέντευξη από την παραλία Anjuna των Γκόα. Θυμήθηκα ότι ήταν μια που δοκίμαζε περιστασιακά τίποτα άλλο παρά μερικά Charas (ινδικό χασίσι). Νομίζω ότι στην αρχή ξαφνιαστήκαμε και οι δυο και κατά κάποιον τρόπο ανησυχήσαμε. Ανησυχούσα ότι ίσως με θυμόταν ως χρήστη σκληρών ναρκωτικών, που ήταν μια

ακριβής περιγραφή της συμπεριφοράς μου σε εκείνες τις παραλίες. Ωστόσο, η ίδια δεν ανέφερε τα έντονα πάρτι και το σχετικό μου καλλιτεχνικό στερέωμα εκεί, σαν να υπήρχε μια σιωπηρή συμφωνία μεταξύ των συνταξιδιωτών, οι οποίοι καταλαβαίνουν ότι αυτό που απαγορεύεται εδώ, επιτρέπεται εκεί. Το αποκαλώ αυτό δεοντολογικό κώδικα των βετεράνων της Αντζουνα».

Μία παρόμοια εικόνα της αμοιβαίας κατανόησης μεταξύ των τουριστών που κάνουν χρήση ναρκωτικών εκφράστηκε από έναν προπτυχιακό φοιτητή φυσικής που ταξίδεψε σε rave πάρτι σε όλη την Ευρώπη κατά τη διάρκεια των καλοκαιρινών του διακοπών. Η αλληλεγγύη μεταξύ των τουριστών που κάνουν λήψη ναρκωτικών ήταν προφανής στην ιστορία του σχετικά με μια γνωστή οικογένεια που συνάντησε σε ένα πάρτι στην Ίμπιζα:

«Είχα την έντονη επιρροή της έκστασης, όταν ξαφνικά είδα το γιο κάτι φίλων των γονιών μου. Τον ξέρω ως ένα καλό παιδί που κοντεύει να τελειώσει τις ιατρικές του σπουδές στο πανεπιστήμιο. Στην αρχή, είχα αγχωθεί από την πιθανότητα ότι ίσως παρατηρήσει ότι είμαι σε μεγάλο βαθμό μαστουρωμένος. Ωστόσο, όταν αρχίσαμε να μιλάμε, συνειδητοποίησα ότι ανησυχούσε για το ίδιο πράγμα. Έλεγε συνέχεια πόσο υπέροχη είναι η Ίμπιζα και πως επιτρέπονται τα πάντα και ότι οι άνθρωποι μπορούν να συμπεριφέρονται αντίθετα με το πως συμπεριφέρονται στην καθημερινή τους ζωή. Δεν ήταν απαραίτητο να υποσχεθούμε ο ένας στον άλλο να διατηρηθεί μυστική η συνάντησή μας. Μοιραστήκαμε την κοινή αντίληψη ότι το να «φτιάχνεσαι» με ναρκωτικά αποτελεί μέρος αυτού που προσδοκούν οι τουρίστες στην Ίμπιζα. Αυτό δεν σημαίνει ότι έχουμε πρόβλημα με τα ναρκωτικά ή κάτι τέτοιο». (Uriely N, Belhassen Y, 2006)

2.7 ΙΑΤΡΙΚΟΣ ΚΙΝΔΥΝΟΣ

Η ιατρική πτυχή του αντιλαμβανόμενου κινδύνου περιλαμβάνει τις ανησυχίες τους σχετικά με τις φυσιολογικές και τις γνωστικές βλάβες που μπορεί να προκύψουν ως αποτέλεσμα της κατανάλωσης ναρκωτικών σε ένα ξένο περιβάλλον. Μέσα σε αυτή την κατηγορία, ο φόβος μη αναστρέψιμης γνωστικής βλάβης φάνηκε να κερδίζει την προσοχή τους. Στα πλαίσια αυτά, πολλοί ισραηλινοί αναφέρθηκαν σε μια ευρέως διαδεδομένη ιστορία σχετικά με έναν τουρίστα που, ως αποτέλεσμα της εντατικής χρήσης διαφόρων ναρκωτικών, μεταφέρθηκε πίσω στο Ισραήλ σε ένα ψυχιατρικό νοσοκομείο, πιστεύοντας ότι ήταν δελφίνι. Οι ιατρικοί κίνδυνοι των ερωτηθέντων,

συμπεριλαμβανομένης και της αφήγησης του «δελφινιού», απεικονίζονται στην παρακάτω αφήγηση ενός άλλου ερωτηθέντα, του οποίου η εκδρομή στην Νότια Ανατολική Ασία περιλάμβανε μια μακρά διαμονή στις παραλίες Γκόα:

«Οι ανησυχίες μου σχετίζονταν με το γεγονός ότι ήμουν σε μια χώρα του Τρίτου Κόσμου και μακριά από το σπίτι. Πραγματικά, δεν ξέρεις τι θα συμβεί σε περίπτωση έκτακτης ανάγκης... Πόσο καιρό θα πάρει για να μεταφέρεις ένα άτομο στο νοσοκομείο, τι συνθήκες υγιεινής επικρατούν εκεί και ποιό είναι το επίπεδο επαγγελματισμού του ιατρικού προσωπικού;... Επίσης, ανησύχησα για τις συνέπειες ενός άσχημου «μαστουρώματος». Άκουσα γι' α αυτόν τον τύπο που απομακρύνθηκε από την παραλία Anjuna πεπεισμένος ότι ήταν δελφίνι. Έχω συναντήσει ακόμη και άτομα που φαίνονταν να έχουν «χτυπηθεί» από άσχημες ουσίες ή από την κατάχρησή τους. Γι' αυτό συστήνω να αγοράζετε σκληρά ναρκωτικά μόνο από αξιόπιστες πηγές και να μην τα χρησιμοποιείτε όταν δεν βρίσκεστε με φίλους».

Όπως αναφέρεται στην παραπάνω αφήγηση, οι εκφρασμένες ιατρικές ανησυχίες ακολουθούνται από προφυλάξεις που παίρνονται για να μειωθεί η έκθεση σε αυτές τις πτυχές του κινδύνου. Για παράδειγμα, η απόκτηση λεπτομερών πληροφοριών σχετικά με τις φυσιολογικές και γνωστικές επιδράσεις των ουσιών που πρόκειται να καταναλωθούν φάνηκε πολύ σημαντική στο δείγμα αυτής της μελέτης. Από αυτή την άποψη, το Διαδίκτυο και οι έμπειροι χρήστες ναρκωτικών που πρόκειται να καταναλωθούν κατά τη διάρκεια του ταξιδιού αναφέρθηκαν από τους ερωτηθέντες ως κοινές πηγές τέτοιου είδους πληροφοριών. Έχοντας την προηγούμενη εμπειρία μιας ουσίας που αναμένεται να καταναλωθεί κατά τη διάρκεια του ταξιδιού, ή αποφεύγοντας άγνωστα είδη ενώ ταξιδεύουν, αναφέρθηκε από ορισμένους ερωτηθέντες ως ένας ακόμη τρόπος μείωσης των κινδύνων που αφορούν στην υγεία ως προς τη χρήση ναρκωτικών. Για παράδειγμα, μία γυναίκα ερωτηθείσα μίλησε για τις εμπειρίες της κατά τη διάρκεια δύο εβδομάδων διακοπών στην Ταϊλάνδη:

«Η πρώτη φορά που κάπνισα μαριχουάνα και χασίσι ήταν λίγες εβδομάδες πριν από το ταξίδι μου στην Ταϊλάνδη. Ήξερα ότι το κάπνισμα αυτών των ναρκωτικών αποτελεί μέρος της εμπειρίας στην Ανατολή, κι έτσι ήθελα να δω τι θα μου συμβεί... Η γνωριμία με το ναρκωτικό και η αντίδραση του σώματός σου σε αυτό σε ένα οικείο περιβάλλον ήταν σημαντικό για την πνευματική μου γαλήνη. Συνήθιζα να το σκέφτομαι δυο φορές πριν δοκιμάσω ένα ναρκωτικό που δεν γνωρίζω σε μια ξένη χώρα».

Αν και η αποτελεσματικότητα αυτών των επιφυλάξεων μπορεί να είναι αμφισβητούμενη, φαίνεται να μειώνουν έως έναν βαθμό την ίδια την έκθεση των

τουριστών που κάνουν χρήση ναρκωτικών στους κινδύνους που συνδέονται με την υγεία τους, και φυσικά καταπραΰνουν τις ανησυχίες τους. Ωστόσο, δεν βασίζονται μόνο σε αυτές τις προφυλάξεις όταν συνειδητοποιούν την εκούσια έκθεσή τους στους ιατρικούς κινδύνους που συνδέονται με τη χρήση ναρκωτικών. Παρόμοια με τον τρόπο που κατανοούν την εθελοντική τους έκθεση στις νομικές και κοινωνικές πτυχές των κινδύνων, χρησιμοποιούν μια ενδιαφέρουσα εκδοχή της προοπτικής του άθικτου τουρίστα, για να μειώσουν τις ιατρικές τους ανησυχίες. Στα πλαίσια αυτά, η έννοια του τουρισμού ως μια προσωρινή αναβολή της κανονιστικής συμπεριφοράς μείωσε τον φόβο των ερωτηθέντων μήπως γίνουν ναρκομανείς. Για παράδειγμα, ένας ερωτηθέντας ανησυχούσε για τις κοινωνικές συνέπειες της κατανάλωσης ηρωίνης κατά τη διάρκεια της επίσκεψής του στο βόρειο τμήμα της Ταϊλάνδης και φάνηκε να ανησυχεί λιγότερο για τους κινδύνους εθισμού στην ηρωίνη. (Uriely N, Belhassen Y, 2006)

«Ποτέ πριν δεν είχα δοκιμάσει ηρωίνη και για να είμαι ειλικρινής μαζί σας, ήμουν σχετικά αγχωμένος... Αλλά, ήταν επίσης πολύ συναρπαστικό. Αισθάνθηκα ότι πρόκειται για «την ευκαιρία της ζωής μου» να δοκιμάσω ηρωίνη. Επίσης, έλαβα υπόψη μου το γεγονός ότι το ταξίδι μου είχε σχεδόν τελειώσει, και ότι ακόμη κι αν αυτό το ναρκωτικό είναι ακαταμάχητο, δε θα ήταν τόσο εύκολο να το αποκτήσω μετά το ταξίδι. Αυτή η σκέψη με βοήθησε να ξεπεράσω τον φόβο του να εθιστώ σε ένα τέτοιου είδους σκληρό ναρκωτικό».

Μια ανάλογη στάση είχε παρουσιαστεί από έναν ερωτηθέντα που δοκίμασε ένα παραισθησιογόνο μανιτάρι μόνο την τελευταία ημέρα του ταξιδιού του στην Νοτιοανατολική Ασία, και από έναν άλλο ερωτηθέντα που ανέβαλε τα σχέδιά του ειδικά, ώστε να δοκιμάσει κοκαΐνη στην Κολομβία στο τελικό τμήμα μιας μεγάλης διάρκειας εκδρομής στην Νότια Αμερική. Τα παραδείγματα αυτά δείχνουν ότι η έννοια του άθικτου τουρίστα ακολουθείται από πραγματικές προφυλάξεις σχετικά με το χρονοδιάγραμμα της χρήσης κατά τη διάρκεια του ταξιδιού. Ένα άλλο είδος πεποίθησης που έχουν οι ερωτηθέντες για τη μείωση των ιατρικών ανησυχιών ήταν εμφανές στην τάση τους να αξιολογούν τα ναρκωτικά που χρησιμοποιούσαν ως λιγότερο επικίνδυνα από εκείνα που δεν είχαν δοκιμάσει. Για παράδειγμα, ο ίδιος ερωτηθέντας του οποίου οι δηλώσεις σχετικά με τη χρήση της ηρωίνης παρουσιάστηκαν νωρίτερα, ισχυρίστηκε επίσης ότι:

Μία και μόνη εμπειρία με την ηρωίνη και το όπιο (ένα άλλο ναρκωτικό που δοκίμασε κατά τη διάρκεια των διακοπών του) ή ακόμα και η σπάνια χρήση αυτών των ναρκωτικών είναι λιγότερο επικίνδυνη από το LSD, τα μαγικά μανιτάρια, ακόμη και το

«έκσταση». Τα χημικά και τα παραισθησιογόνα ναρκωτικά μπορεί να έχουν θανατηφόρες συνέπειες για τον εγκέφαλό σας. Γνωρίζω επίσης ότι μπορεί να δείτε και να ακούσετε πράγματα που δεν υπάρχουν. Είναι εξαιρετικά επικίνδυνο για μένα, και γι' αυτό ποτέ δεν άγγιξα αυτά τα ναρκωτικά.

Σε αντίθεση με αυτόν τον ερωτηθέντα, μια γερμανικής καταγωγής φοιτήτρια, η οποία παραδέχτηκε την εντατική χρήση μιας ποικιλίας ναρκωτικών (με εξαίρεση την ηρωίνη) κατά τη διάρκεια των πολύ συχνών επισκέψεών της στο Άμστερνταμ, δήλωσε,,

Έχω δοκιμάσει σχεδόν τα πάντα, εκτός από ηρωίνη, που είναι το πιο επικίνδυνο ναρκωτικό. Γνωρίζω ότι το «έκσταση» και το LSD είναι χημικές ουσίες που μπορεί να παράγονται σε ένα μη ελεγχόμενο εργαστήριο, αλλά αυτά τα ναρκωτικά δεν προκαλούν εθισμό. Η ηρωίνη είναι ένα διαφορετικό πράγμα: είναι αδιέξοδο... το όριο του τι ήμουν πρόθυμη να δοκιμάσω ακόμη και στην ανεκτική ατμόσφαιρα που χαρακτήριζε τις διακοπές μου.

Η τάση αυτών των ερωτηθέντων να συνδέουν έναν σχετικά χαμηλού επιπέδου ιατρικό κίνδυνο με την χρήση τους, ακολουθείται από πραγματικές προφυλάξεις, συμπεριλαμβανομένου και του επιλεγόμενου χρονικού πλαισίου και της χρήσης συγκεκριμένων ναρκωτικών ουσιών. (Uriely N, Belhassen Y, 2006)

2.8 ΛΗΨΗ ΜΕΤΡΩΝ ΑΣΦΑΛΕΙΑΣ ΩΣ ΠΡΟΣ ΤΗΝ ΕΚΘΕΣΗ ΣΕ ΚΙΝΔΥΝΟ

Τα μέτρα ασφαλείας που λαμβάνονται από τους τουρίστες που εξετάζονται στην παρούσα μελέτη, είτε αποτελεσματικά είτε όχι ως προς την πραγματική έκθεσή τους σε κινδύνους, σηματοδοτούν τα όρια της προθυμίας τους να συμμετέχουν σε επικίνδυνες δραστηριότητες που σχετίζονται με την κατανάλωση ναρκωτικών στις διακοπές. Οι ανησυχίες τους και οι επικείμενες προφυλάξεις που παίρνουν, επίσης υποστηρίζουν την υπόθεση αυτής της μελέτης ότι η αυξημένη συνειδητοποίηση του κινδύνου και του επιπέδου της ανησυχίας μεταξύ των ανθρώπων, στην σύγχρονη εποχή της κοινωνίας κινδύνου (Beck 1992, 1994, 1995; Giddens 1990, 1994, 1998) δεν έχει πλήρως εγκαταλειφθεί, ακόμη και όταν οι τουρίστες ενδίδουν στην χαλαρωτική ατμόσφαιρα των διακοπών. Μέσω της απεικόνισης τόσο των αντιλήψεων που τους ενθαρρύνουν να συμμετάσχουν σε επικίνδυνες πρακτικές, όσο και των προφυλάξεων που λαμβάνονται σύμφωνα με τις ανησυχίες τους, η μελέτη αυτή υπογραμμίζει τη διαφορούμενη φύση της εκούσιας ρισκοκινδυνότητας των τουριστών. Ισχυρίζεται ότι μια τέτοια απεικόνιση είναι

πιο περίπλοκη από την περιγραφή τους ως ανεξέλεγκτοι αναζητητές της δράσης στην προηγούμενη έρευνα. Η προοπτική αυτή συνάδει επίσης με την διαλεκτική θέση του Elias (1994) σχετικά με την διαφορούμενη φύση της διαδικασίας εκπολιτισμού στις σύγχρονες Δυτικές κουλτούρες.

Όπως έχει συζητηθεί, ο Elias υποδηλώνει ότι η φαινομενική χαλάρωση των περιορισμών που επιβάλλονται στην συμπεριφορά των ανθρώπων στις πολιτισμένες κοινωνίες συνεπάγεται μια αυξανόμενη ζήτηση για προσωπικό αυτοέλεγχο. Η χρήση των ναρκωτικών στις διακοπές, ως μια συγκεκριμένη εκδοχή της εκούσιας ανάληψης κινδύνων, φαίνεται ότι συνάδει με την έννοια των ελεγχόμενων άρσεων ελέγχου συμπεριφοράς. Συνεπώς, η τρέχουσα μελέτη δείχνει ότι η διαλεκτική έννοια των ελεγχόμενων άρσεων ελέγχου συμπεριφοράς αποτελεί χρήσιμη προϋπόθεση για περαιτέρω προσπάθειες κατανόησης της σύνδεσης μεταξύ του κινδύνου και του τουρισμού γενικότερα και το θέμα της εκούσιας ανάληψης επικίνδυνων δραστηριοτήτων από τους τουρίστες ειδικότερα. Για παράδειγμα, μια τέτοια προοπτική θα μπορούσε να αμφισβητήσει την εξυπακουόμενη τάση να γίνει μια ακριβής διάκριση μεταξύ εκείνων που εκούσια συμμετέχουν σε επικίνδυνες δραστηριότητες και εκείνων που προτιμούν να τις αποφεύγουν, χαρακτηρίζοντας τους πρώτους ως αναζητητές του κινδύνου και τους τελευταίους ως ενάντιους σε κινδύνους. Τα συμπεράσματα αυτής της μελέτης απαιτούν μια πιο προσεκτική προσέγγιση στο θέμα αυτό, το οποίο λαμβάνει υπόψη την διαφορούμενη φύση των στάσεων απέναντι στους κινδύνους. Κατά συνέπεια, είναι πιθανό ότι οι τουρίστες, οι οποίοι υποτίθεται ότι είναι λογικοί καταναλωτές θα μπορούσαν επίσης να επιδιώξουν, σε κάποιο βαθμό, δραστηριότητες που αντιλαμβάνονται ως περιπετειώδεις.

Η μελέτη αυτή θα μπορούσε επίσης να ακολουθηθεί από πρακτικές συνέπειες όσον αφορά την ασφάλεια των τουριστών που κάνουν χρήση ναρκωτικών. Στο πλαίσιο αυτό, η θέση που τονίζεται εδώ, ότι αυτά τα άτομα ενδιαφέρονται για την ασφάλειά τους και πραγματοποιούν αυτοέλεγχο και όχι την χωρίς αναστολές αναζήτηση της δράσης, είναι καθησυχαστική. Ειδικότερα, το πόρισμα αυτό οδηγεί στην υπόθεση ότι οι τουρίστες που κάνουν χρήση ναρκωτικών μπορεί να είναι ανοικτοί σε πρακτικές προτάσεις σχετικά με την ασφάλεια, αντί να παραμένουν αρνητικοί σε προσπάθειες να μειώσουν την έκθεση σε κινδύνους. Μια άλλη ενθαρρυντική διαπίστωση είναι η τάση να αναζητούν πληροφορίες σχετικά με τους κινδύνους που συνδέονται με την παρούσα χρήση. Στο πλαίσιο αυτό, τα ευρήματα συμβαδίζουν με προηγούμενη έρευνα πάνω στους αντιλαμβανόμενους κινδύνους από την πλευρά των τουριστών, τα οποία

δηλώνουν ότι όσο πιο έντονη είναι η αντίληψη, τόσο περισσότερες πληροφορίες αναζητούν τα άτομα, και τόσο πιο λογική γίνεται η διαδικασία λήψης απόφασης (Sönmez και Graefe 1998). Τα ευρήματα δείχνουν επίσης ότι οι ερωτηθέντες τείνουν να μειώνουν τον αντιλαμβανόμενο από αυτούς κίνδυνο βασιζόμενοι σε υποκειμενικές πεποιθήσεις που ορίζουν την κατανάλωση ναρκωτικών από πλευράς τους ως λιγότερο επικίνδυνη, και καθορίζουν τις προφυλάξεις που λαμβάνονται.

Αν και αυτή η μελέτη αποφεύγει την αξιολόγηση της αντίληψης των τουριστών ως ακριβή ή μεροληπτική, οι πεποιθήσεις τους θα πρέπει να υποστηρίζονται από αξιόπιστες και εκσυγχρονισμένες πληροφορίες σχετικά με τους πραγματικούς κινδύνους που συνδέονται με τις χρήσεις τους. Για παράδειγμα, η υποκειμενική κατάταξη των ναρκωτικών σε σχέση με τους ιατρικούς κινδύνους από την πλευρά των τουριστών θα πρέπει να αντιμετωπιστεί εναποθέτοντας αξιόπιστες πληροφορίες σχετικά με τις φυσιολογικές και τις ψυχολογικές επιπτώσεις των διαφόρων ουσιών. Ομοίως, η πεποίθηση ότι οι τοπικές αρχές σε δημοφιλείς προορισμούς αποφεύγουν να εφαρμόσουν τον νόμο σε τουρίστες που κάνουν χρήση ναρκωτικών πρέπει να αντιμετωπιστεί από ενημερωμένες πληροφορίες σχετικά με νομικό καθεστώς αυτής της χρήσης στο δικό τους περιβάλλον και τα μέτρα που έχουν ληφθεί στο παρελθόν κατά τέτοιου είδους τουριστών. Στα πλαίσια αυτά, ο Westerhausen (2002) επισημαίνει ότι η πολιτική έναντι των τουριστών που καταναλώνουν ναρκωτικά έχει αλλάξει δραματικά σε ορισμένους από τους πιο δημοφιλείς προορισμούς, όπως οι Γκόα στην Ινδία. Οι προειδοποιήσεις σχετικά με τις αλλαγές στην πολιτική και άλλες πληροφορίες σχετικά με τους κινδύνους της χρήσης ναρκωτικών κατά τη διάρκεια ταξίδια θα πρέπει να αναρτώνται σε προσιτά κανάλια, συμπεριλαμβανομένων των Διαδικτυακών τόπων, ταξιδιωτικών πρακτορείων, καταστημάτων προμήθειας ταξιδιωτικών αγαθών που προσελκύουν τουρίστες που σκοπεύουν να επισκεφτούν τέτοιους δημοφιλείς προορισμούς. Μια άλλη επιλογή για την διάδοση πληροφοριών είχε πρόσφατα εφαρμοστεί από τις Ισραηλινές Αρχές Κατά των Ναρκωτικών, που καθιέρωσαν ένα κέντρο πληροφοριών και βοήθειας, σχεδιασμένο για τους εθνικούς τους εκδρομείς στο Manali της Ινδίας.

Τέλος, η παρούσα μελέτη παρέχει κατευθύνσεις για περαιτέρω έρευνα σχετικά με την ανάληψη κινδύνων και τη χρήση ναρκωτικών στο πλαίσιο του τουρισμού. Συγκεκριμένα, η διαφορούμενη φύση των στάσεων των ανθρώπων απέναντι στους κινδύνους συνίσταται να εξεταστεί σε άλλα πλαίσια, πέραν της χρήσης ναρκωτικών στις διακοπές και σε σχέση με τους τουρίστες που εκούσια συμμετέχουν στην αποφυγή

του κινδύνου. Όσον αφορά στα ειδικά ερευνητικά πεδία, παραμένουν κι άλλα θέματα προς διερεύνηση, συμπεριλαμβανομένων των υπαρχουσών πολιτικών των τοπικών αρχών και των μονίμων στάσεων ως προς την ανάπτυξη των προορισμών των ναρκωτικών, την εφαρμογή πρακτικών επιβολής του νόμου κατά των χρηστών, καθώς και τον αντίκτυπο αυτού του τύπου τουρισμού στους τοπικούς πληθυσμούς.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ ΤΡΙΤΟ

Ο ΠΑΓΚΟΣΜΙΟΣ ΧΑΡΑΚΤΗΡΑΣ ΤΟΥ

ΝΑΡΚΟΤΟΥΡΙΣΜΟΥ

3.1 Ο ΝΑΡΚΟΤΟΥΡΙΣΜΟΣ ΣΤΗΝ ΟΛΛΑΝΔΙΑ

Ένας άλλος τομέας στον οποίο η Ολλανδία εμφανίστηκε πρωτοπόρος είναι η νομιμοποίηση της Ινδικής Κάνναβης. Αυτό ξεκίνησε στα μέσα περίπου της δεκαετίας του 70 σε μια προσπάθεια να γίνει χωρισμός ανάμεσα στα μαλακά και στα σκληρά ναρκωτικά. Τότε η κυβέρνηση είχε κατατάξει την κάνναβη στα μαλακά ναρκωτικά με αποτέλεσμα να ανοίξουν τα πρώτα Coffee Shops ως μέρη που μπορούσες να βρεις και να καπνίσεις κάνναβη σε όλες της τις μορφές. Τα Coffee shops από τότε μέχρι και το 1995 λειτουργούσαν χωρίς να έχουν νόμιμη άδεια άλλα υπό την ανοχή της Ολλανδικής κυβέρνησης.

Δυστυχώς όμως τα πράγματα ξέφυγαν από τον έλεγχο της Ολλανδικής κυβέρνησης καθώς στις αρχές της δεκαετίας του '90 τα μαγαζιά αυτά αποτέλεσαν την ιδανική βιτρίνα για τη διακίνηση κοκαΐνης και άλλων σκληρών ναρκωτικών. Μπροστά στον κίνδυνο αυτό η κυβέρνηση αναγκάστηκε να λάβει δραστικά μέτρα κλείνοντας περισσότερα από 200 από τα 550 Coffee shops στο Άμστερνταμ καθώς δεν ήταν ποτέ νόμιμες επιχειρήσεις, θεωρήθηκαν εγκληματικές και το κλείσιμό τους ήταν επιτακτικό. Έτσι στα 300 με 350 που απέμειναν η Ολλανδική κυβέρνηση παραχώρησε νόμιμη άδεια λειτουργίας αποφασίζοντας αυτή τη φορά να τα ελέγχει πλήρως. Από τότε και μετά ο αριθμός των αδειών πάγωσε. Μέχρι και σήμερα δεν μπορείς να αποκτήσεις καινούργια άδεια και ο μόνος τρόπος να πάρεις στην κατοχή σου ένα coffee shop είναι να αγοράσεις ένα ήδη υπάρχον.. Δεν μπορείς να αγοράσεις μόνο την άδεια αλλά ολόκληρη την επιχείρηση και μάλιστα πρέπει να την διατηρήσεις στο ίδιο σημείο.

Υπάρχουν περίπου 300 coffee shops στο Άμστερνταμ και γύρω στα 800 σε όλη την Ολλανδία. Τα coffee shops μπορείς να τα βρεις παντού μέσα στην πόλη ακόμα σε πυκνοκατοικημένες περιοχές αλλά είναι πολύ δύσκολο να τα βρεις εκτός Άμστερνταμ. Μερικές πόλεις έχουν εξασκήσει το δικαίωμά τους να μην χορηγήσουν άδειες λειτουργίας. Νομικά κάποιος μπορεί να προμηθευτεί μέχρι και 30 gr κάνναβης από ένα coffee shop για προσωπική χρήση αλλά δεν επιτρέπεται να κυκλοφορεί με ποσότητα μεγαλύτερη των 5 gr. Παράδοξο και σκοτεινό σημείο στη νομοθεσία αποτελεί το γεγονός ότι ενώ τα coffee shops μπορούν νόμιμα να πουλούν κάνναβη, απαγορεύεται

να την αγοράσουν αφού η καλλιέργεια της κάνναβης είναι παράνομη. Για την αντιμετώπιση του παράδοξου αυτού γεγονότος γίνονται διάφορα συμβούλια υπό την αιγίδα της κυβέρνησης προκειμένου να διαπιστωθεί αν μπορεί να γίνει κάποια ρύθμιση για την νομιμοποίηση της καλλιέργειας κάνναβης αποκλειστικά και μόνο για τον εφοδιασμό των coffee shops.

Σύμφωνα με μια έκθεση της Intraval αριθμούνται 805 νόμιμα coffee shops στην Ολλανδία το 2001 την προηγούμενη χρονιά ήταν 813 που σημαίνει ότι υπάρχει μια μείωση της τάξης του 1%. Τα τελευταία χρόνια έχουν κλείσει πάνω από 100 καταστήματα σε μια προσπάθεια της κυβέρνησης να μειώσει τον αριθμό τους απομακρύνοντας τα εγκληματικά στοιχεία από τον χώρο. Η νέα κυβέρνηση παρότι δεν υποστηρίζει τη λειτουργία τους δεν είναι διατεθειμένη να κλείσει τα υπόλοιπα καθώς αποτελούν κερδοφόρες επιχειρήσεις που απασχολούν εκατοντάδες προσωπικό και αποφέρουν μεγάλα ποσά με την μορφή φορολογίας. Τέλος ο ναρκωτισμός αποφέρει ένα σταθερό εισόδημα για όλες τις άλλες τουριστικές επιχειρήσεις όπως ξενοδοχεία και εστιατόρια. (Σιοροβίγκας Γ., 2007)

3.1.1 COFFEESHOPS ΠΩΛΗΣΗΣ ΚΑΙ ΧΡΗΣΗΣ ΝΑΡΚΩΤΙΚΩΝ

Τα coffeeshops είναι καφετέριες όπου επιτρέπεται η πώληση και η χρήση κάνναβης και χασισιού για την προσωπική κατανάλωση των πελατών, και είναι ανεχτό από τις τοπικές αρχές.

Μια ολλανδική καθιέρωση που διαφημίζεται ως *coffeeshop* είναι πιθανό να είναι πρώτιστα στην επιχείρηση της πώλησης των προϊόντων καννάβων και ενδεχομένως και άλλων ουσιών που επιτρέπονται στην Ολλανδία υπό την πολιτική ναρκωτικών. Εκτός από την πώληση των προϊόντων και του paraphernalia καννάβων, η πλειοψηφία των coffeeshops πουλάνε επίσης ποτά και τρόφιμα. Τα *koffiehuis* πουλούν τον καφέ και ελαφριά γεύματα, ενώ ένα *cafe* πουλάει και ποτά.

Στις Κάτω Χώρες, η πώληση των καννάβων είναι "παράνομη, αλλά μη τιμωρητέα", έτσι ο νόμος δεν επιβάλλεται στα coffeeshops, εφόσον τηρούν τους παρακάτω νόμους που εφαρμόζονται σε εθνικό επίπεδο:

- ◆ καμία διαφήμιση
- ◆ καμία πώληση σκληρών ναρκωτικών στις εγκαταστάσεις

- ◆ καμία πώληση στους ανηλίκους (άτομα ηλικίας κάτω των 18)
- ◆ καμία συναλλαγή πωλήσεων που υπερβαίνει ένα κατώτατο όριο ποσότητας (5 γραμμάρια)
- ◆ καμία δημόσια διαταραχή

Τα Coffeeshops είναι υποχρεωμένα να καταχωρούν κάθε πώληση, μερικοί διατηρούν μια πλήρη βάση δεδομένων των πελατών τους, με τις κάρτες ταυτότητας. Τέτοια μέτρα επιτρέπουν στην αστυνομία να ελέγξουν με προσοχή την εμμογή κάποιων για τους ανωτέρω περιορισμούς.

Για μερικές παραβάσεις, μια επιχείρηση μπορεί να αναγκαστεί να κλείσει για τρεις μήνες, για άλλους, όλο αυτό είναι λεπτομερές στις επίσημες πολιτικές. Υπάρχει μια τρέχουσα αντίφαση, όπως ένα coffeeshop επιτρέπεται για να πωλήσει τις καννάβεις, αλλά όχι για να την αγοράσει: "Η μπροστινή πόρτα είναι ανοικτή, αλλά ο έμπορος είναι παράνομος." Υπάρχουν προτάσεις για αυτήν την κατάσταση (από τον Ιανουάριο, του 2006), π.χ. με την ελεγχόμενη ανάπτυξη της κάνναβης για να αντικαταστήσουν τις εισαγωγές.

Τα Coffeeshops δεν επιτρέπεται πλέον να πωλούν αλκοόλ. Τα πιο γνωστά καταστήματα καφέ διαφημίζονται, και ο περιορισμός είναι απαγορευτικός. Σε μια χειρονομία διακριτικότητας που απαιτείται τεχνικά, πολλά καταστήματα καφέ κρατούν τις επιλογές καννάβων κάτω από το ανώτατο όριο των 5 γραμμαρίων, ακόμα και όταν η ίδια η κάνναβη μέσα στο κατάστημα είναι περισσότερη ή λιγότερη. Τα ολλανδικά καταστήματα καφέ έχουν συχνά τις κόκκινες – κίτρινες - πράσινες Αιθιοπικές σημαίες άλλα σύμβολα της μετακίνησης Rastafari ή την απεικόνιση των φύλλων φοινίκων για να δείξουν ότι πωλούν τις καννάβεις, συνεπεία της επίσημης απαγόρευσης στην άμεση διαφήμιση. (Ζιάκα Β. & Κοντού Κ., 2008)

Αυτή η αισθητική προσέλκυσε πολλούς δημόσιους καλλιτέχνες που παίρνουν άδειες για να δημιουργήσουν τοιχογραφίες στα καταστήματα καφέ και να χρησιμοποιήσουν το Rastafari και τα reggae καλολογικά στοιχεία για να προκαλέσουν δημόσια συζήτηση για τα φυλετικά και πολυπολιτισμικά ζητήματα.

Οποιοδήποτε κατάστημα που πωλεί τα μαλακά ναρκωτικά στους ανηλίκους ή που πωλεί σκληρά ναρκωτικά, κλείνει αμέσως. Αυτά τα καταστήματα παρέχουν τα μη-μολυσμένα (και ως εκ τούτου σχετικά ασφαλή προϊόντα) καννάβων, τα οποία μπορεί να μην ισχύουν για τους εμπόρους που ενεργούν παράνομα. Οι καννάβεις και οποιαδήποτε τρόφιμα που περιέχουν κάνναβη προσδιορίζονται για να αποτρέψουν την τυχαία κατανάλωση.

Κάθε δήμος έχει μια πολιτική καταστημάτων καφέ. Για μερικούς αυτό είναι μια "μια πολιτική". Οι περισσότεροι από αυτούς τους δήμους είτε ελέγχονται από τα συμβαλλόμενα μέρη, είτε οριοθετούνται από το Βέλγιο και τη Γερμανία απλά δεν επιθυμούν τον "τουρισμό ναρκωτικών".

Ένα άρθρο κάποιου παρατηρητή στις 19 Μαρτίου του 2005, σημείωσε ότι ο αριθμός ολλανδικών καταστημάτων καφέ καννάβων είχε ελαττωθεί από 1.500 σε 750 κατά τη διάρκεια των προηγούμενων πέντε ετών. Κατά ένα μεγάλο μέρος αυτό οφείλεται στην πίεση από τη συντηρητική κυβέρνηση συνασπισμού. Οι πολιτικές "μη ανάπτυξης" πολλών ολλανδικών πόλεων έχουν επιπτώσεις στη νέα χορήγηση αδειών. Αυτή η πολιτική μειώνει αργά τον αριθμό coffeeshops, δεδομένου ότι κανένας μπορεί να ανοίξει ένα νέο μετά από μια περάτωση. (Ζιάκα Β. & Κοντού Κ., 2008)

Ο δήμος Terneuzen έχει βάλει οδικά σήματα που δείχνουν το δρόμο προς τα coffeeshops.

Υπάρχουν πολλά διαφορετικά είδη coffeeshops στο Άμστερνταμ, μερικά είναι πιο χαλαρά, και άλλα λίγο περισσότερο ζοηρά, με το ψυχεδελικό ντεκόρ ή τη δυνατή μουσική. Δεδομένου ότι οι άνθρωποι γύρω απολαμβάνουν, οποιαδήποτε φασαρία δεν γίνεται αποδεκτή.

Κάθε coffeeshop προσφέρει διάφορα είδη ζιζανίου και χασισιού. Συνήθως υπάρχουν "επιλογές" για να επιλέξουν από αυτά. Οι τιμές ποικίλλουν σύμφωνα με την ποιότητα (περίπου 5 ΕΥΡΩ ανά γραμμάριο). (Ζιάκα Β. & Κοντού Κ., 2008)

Μερικά αντιπροσωπευτικά δείγματα coffeeshop που λειτουργούν στην Ολλανδία είναι :

◆ **Coffeeshop Mellow Yellow**

Είναι το πρώτο coffeeshop που άνοιξε στο Άμστερνταμ. Θυμίζει πολύ τη δεκαετία του 70, και είναι ακόμη ένα ευχάριστο διάλειμμα για τους τουρίστες που βρίσκονται στο κέντρο της πόλης.

◆ **Coffeeshop Pinkfloyd**

Έχει ένα γουρουνάκι στην είσοδο, και το περιβάλλον είναι ζεστό. Σ' αυτό το coffeeshop παίζουν συνεχώς τη μουσική των Pinkfloyd. Μπορείς επίσης να σερφάρεις στο internet και να φας κάτι πρόχειρο.

◆ **Coffeeshop Little**

Είναι ένα πολύ μικρό υπόγειο μπαρ, λίγο κάτω από το πεζοδρόμιο. Δεν είναι τουριστικό (αλλά αυτό αρέσει πιο πολύ στους τουρίστες!), είναι φιλικό και προσιτό στις τιμές.

◆ **Cafe The Dolphins**

Διαθέτει ποικιλία ποτών και κοκτέιλ. Επίσης υπάρχει ασύρματο internet δωρεάν για τους πελάτες.

◆ **Coffeeshop YO YO**

Το προσωπικό είναι πολύ φιλικό και διαθέτει μεγαλύτερη ποικιλία από καφέδες, από τα άλλα coffeeshop.

Είναι ασαφές εάν η μείωση του αριθμού καταστημάτων καφέ έχει οδηγήσει πραγματικά σε μια μείωση κατανάλωσης ναρκωτικών και τον ναρκοτουρισμό αν και δεν έχουν κλείσει όλα τα καταστήματα καφέ.

Το κατάστημα é de Molen, είναι μια συνηθισμένη επιχείρηση. Το café de Molen εξυπηρετεί πενήντα πελάτες μια κανονική ημέρα, και δύο φορές περισσότερους τα Σαββατοκύριακα και τις διακοπές. Το προσωπικό εκεί αναφέρει ότι ο αριθμός γερμανών και ολλανδών πελατών είναι ίσος. (Ζιάκα Β. & Κοντού Κ., 2008)

Κάθε πελάτης έχει την άδεια για να αγοράσει μέχρι πέντε γραμμάρια μαλακών ναρκωτικών, που κυμαίνονται από τα προϊόντα καννάβων όπως το χασίσι, η μαριχουάνα και ταμανιτάρια psilocybin, ένα ψυχοενεργό φάρμακο που μπορεί να οδηγήσει σε ώρες παραισθήσεων. Το de Molen, όπως και οι περισσότεροι από τους ανταγωνιστές του, προσφέρει διάφορες ποικιλίες της μαριχουάνας.

"Μπορείτε να επιλέξετε από πολλές διαφορετικές γεύσεις", εξηγεί μια πωλήτρια. Το φθηνότερο είδος λέγεται "Ketama" και κοστίζει πέντε Ευρώ (περίπου επτά δολάρια) τα 0,8 γραμμάρια. (Σιοροβίγκας Γ., 2007)

3.1.2 ΚΑΤΑΠΟΛΕΜΗΣΗ ΤΟΥ ΝΑΡΚΟΤΟΥΡΙΣΜΟΥ ΣΤΗΝ ΟΛΛΑΝΔΙΑ

Μια ολλανδική κωμόπολη κοντά στη Γερμανία θέλει να καταστείλει τον τουρισμό μαλακών ναρκωτικών με τη δημιουργία μιας λουρίδας ειδικά για τους καπνιστές, έξω από τα όρια πόλεων.

Γερμανικά, Βελγικά και γαλλικά κοπάδια τουριστών συγκεντρώνονται στην ολλανδική πόλη στα σύνορα του Μάαστριχ για τις αγορές τους, αλλά και για την έτοιμη πρόσβαση στο χασίσι και τη μαριχουάνα που πωλούνται νόμιμα στα καφέ που ψωνίζουν.

Κάθε έτος, χιλιάδες γερμανοί τουρίστες ναρκωτικών διασχίζουν τα σύνορα στην ολλανδική πόλη του Enschede, όπου τα μαλακά ναρκωτικά όπως η μαριχουάνα

πωλούνται ανοιχτά. Τώρα, μια κυβερνητική απόφαση αναγκάζει πολλά καταστήματα *coffee shops* να κλείσουν.

Το εμπόριο ναρκωτικών του Enschede έχει γίνει επίσης ευθύνη για την αστυνομία συνόρων, δεδομένου ότι οι τουρίστες ναρκωτικών πιάνονται τακτικά στην προσπάθειά τους να περάσουν λαθραία το προσοδοφόρο ζιζάνιο πίσω στην χώρα τους.

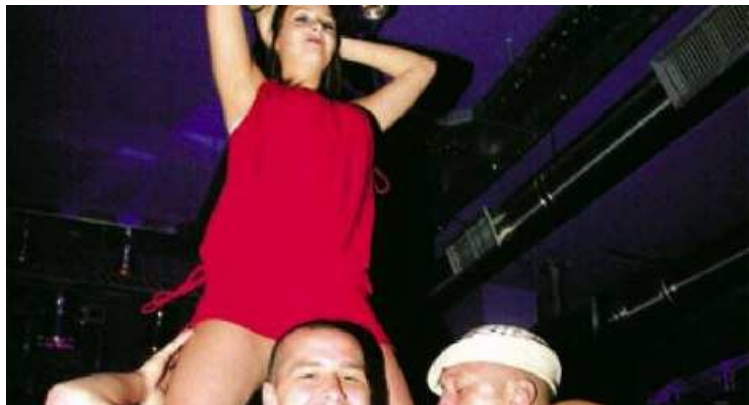
Αλλά η τελευταία δεκαετία έχει μια σταθερή πτώση στον αριθμό καταστημάτων καφέ, σύμφωνα με τους ανώτερους υπαλλήλους πόλεων. Οκτώ έτη πριν, το Enschede μετρούσε 17 καταστήματα καφέ. Σήμερα, μόνο 9 παραμένουν να εξυπηρετήσουν τον πληθυσμό της πόλης.

Ο αριθμός καταστημάτων καφέ έχει μειωθεί εθνικά, επίσης, με σχεδόν 740 καταστήματα καφέ το 2004 έναντι 1180 σε 1997. Παρά το αποτέλεσμα των πραγματικοτήτων αγοράς, η πτώση προέρχεται από μια κοινή πολιτική προσπάθεια να τεθεί ένα καπάκι στο νόμιμο εμπόριο ναρκωτικών.

Το ολλανδικό Υπουργείο Εξωτερικών έχει δημοσιεύσει ένα φυλλάδιο παραπονούμενο ότι τα καταστήματα που βρίσκονται κατά μήκος των γερμανικών συνόρων "συχνά" προκαλούν προβλήματα. Και ότι οι ντόπιοι παρενοχλούνται μερικές φορές από τους τουρίστες ναρκωτικών. (Σιοροβίγκας Γ., 2007)

3.2 Η ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΠΡΑΓΜΑΤΙΚΟΤΗΤΑ ΚΑΙ Ο ΝΑΡΚΟΤΟΥΡΙΣΜΟΣ

Ναρκοπαράδεισοι όπου όλα επιτρέπονται και όλα είναι δυνατά. Με αυτόν τον τρόπο παρουσιάζονται τα ελληνικά νησιά στο Διαδίκτυο. Σε «διαφημιστικές» ταξιδιωτικές ιστοσελίδες αλλά και στα προσωπικά ηλεκτρονικά ημερολόγια (blogs), η Ελλάδα περιγράφεται ως «μέρος που κανείς έχει τη δυνατότητα να πει ό,τι και όσο θέλει». Άλλες φορές ευθαρσώς, τις περισσότερες με υπονοούμενα, οι διαδικτυακοί ταξιδιωτικοί «αναλυτές» προειδοποιούν μεν για την ελληνική νομοθεσία που απαγορεύει τη μεταφορά και χρήση ναρκωτικών ουσιών, καλλιεργεί δε ελπίδες ότι «εκεί θα βρεις να πεις τα πάντα».

Προσφιλείς προορισμοί για ναρκοτουρισμό αναφέρονται -κυρίως- οι αγαπημένοι των Βρετανών και Νεοζηλανδών επισκεπτών: Φαληράκι Ρόδου, Μάλια Κρήτης, Λαγανάς Ζακύνθου. Ωστόσο, στη... λίστα των ναρκονησιών γίνεται λόγος για την Ιο, την Κω, τη Ζάκυνθο ή την Κέρκυρα.

Σύμφωνα με τα επίσημα στοιχεία της Αστυνομίας, μέχρι τον Ιούλιο του 2007 στο αεροδρόμιο της Ρόδου και της Κω έχουν γίνει ήδη 14 συλλήψεις, ενώ ο αριθμός των συλληφθέντων για το 2006 ήταν 47 και ο αντίστοιχος για το 2005 ήταν 34. Σημειώνεται ότι το συντριπτικό ποσοστό (70%) των συλληφθέντων ήταν υπήκοοι Μεγάλης Βρετανίας. (www.ethnos.gr)

«Οι ναρκωτικές ουσίες που ανακαλύπτονται στους ελέγχους και κατάσχονται είναι όλων των ειδών, αλλά κυρίως χάπια, όπως έκσταση και άλλα. Οι ποσότητες που μεταφέρονται είναι μικρές και προορίζονται να καλύψουν συνήθως τις ανάγκες των κατόχων τους κατά τη διάρκεια των διακοπών τους», τονίζει ο Αστυνομικός Διευθυντής Δωδεκανήσου, Ταξίαρχος Δημήτρης Λερογιάννης.

«Είχα μια υπέροχη ναρκο-εμπειρία στη Ρόδο, αλλά τώρα σοβαρεύτηκα. Παντρεύτηκα και έκανα παιδί, οπότε γιατί να πιω;», αναρωτιέται ένας Βρετανός «βετεράνος» των νησιών μας. «Είναι υπέροχη η Ελλάδα. Υπέροχη. Και με τη χημεία είναι ακόμη πιο καταπληκτική», κλείνει το μάτι ένας ακόμα σχολιαστής του Ιντερνετ.

«Τα αναφερόμενα στον χώρο του Διαδικτύου στις ξενόγλωσσες ιστοσελίδες και ιδιαίτερα στα προσωπικά ημερολόγια δεν συνεπάγεται ότι απηχούν την αλήθεια ή την πραγματική κατάσταση. Θα πρέπει να αποδίδεται βαρύτητα μόνο σε αυτές τις ιστοσελίδες που εκφράζουν κάποιον επίσημο φορέα και εφόσον τα αναγραφόμενα τεκμηριώνονται από αξιόπιστα και επαληθεύσιμα στοιχεία», τονίζει στην απάντησή του το Αρχηγείο της Ελληνικής Αστυνομίας και συνεχίζει: «Στα δύο μεγαλύτερα αεροδρόμια της χώρας (Αθήνας και Θεσσαλονίκης) έχουν συσταθεί και λειτουργούν εξειδικευμένες υπηρεσίες (τμήματα Δίωξης Ναρκωτικών) για τον αποτελεσματικότερο έλεγχο. Στη δίωξη του εγκλήματος αυτού συμμετέχουν άλλωστε και άλλες ελληνικές Αρχές, όπως τα τελωνεία, η υπηρεσία Ειδικών Ελέγχων του υπουργείου Οικονομικών και το Λιμενικό Σώμα».

Σύμφωνα με τον δήμαρχο Καλλιθέας Ρόδου κ.Γιάννη Ιατρίδη: «Τα τελευταία χρόνια προσπαθούμε να ανατρέψουμε την εικόνα που έχει ειδικά το Φαληράκι στο εξωτερικό. Ήδη, από φέτος είναι πολύ ήρεμα τα πράγματα. Στο νησί έχουν αρχίσει να έρχονται οικογένειες και μάλιστα όχι μόνο από την Αγγλία, αλλά και από Γερμανία, Σκανδιναβία, Ιταλία και άλλες χώρες της κεντρικής Ευρώπης. Έχουμε οργανώσει

ξενοδοχεία ειδικά για οικογένειες, ενώ στην περιοχή μας βρίσκονται τα μεγαλύτερα πάρκα για παιδιά στο Αιγαίο».

Τα Μάλια, χρόνια τώρα με την αδράνεια και ανοχή της εκάστοτε κρατικής εξουσίας, έχουν μεταβληθεί σε «Μέκκα» του αλκοολικού, φτηνής ποιότητας τουρισμού, όπου αναβιώνουν σκηνές «Λας Βέγκας».

Οι εικόνες με τα αιματηρά επεισόδια, την τρομοκρατία και την ηχορύπανση είναι επαναλαμβανόμενες κάθε καλοκαίρι, με πρωταγωνιστές μεθυσμένους νεαρούς τουρίστες. Υπό την επήρεια της «μπομπς» και των ναρκωτικών τα κάνουν γυαλιά-καρφιά κάθε βράδυ μέσα κι έξω από τα μπαρ. Σπάζουν τζαμαρίες καταστημάτων και αυτοκίνητα, κραδαίνουν σπασμένα μπουκάλια και αποτελούν τον φόβο και τρόμο του κάθε περαστικού. Παράλληλα πολλοί απ αυτούς περιφέρονται συχνά γυμνοί στους δρόμους, χειρονομούν, προκαλούν επιδιδόμενοι σε όργια μέρα-μεσημέρι.

Άλλοι οδηγούν τύφλα στο μεθύσι και χωρίς δίπλωμα τετράτροχες μηχανές (τις γνωστές «γουρούνες») που ξεσηκώνουν με φοβερό θόρυβο μέχρι τα ξημερώματα όλο το τουριστικό θέρετρο, ενώ στην τρελή τους πορεία καταγράφονται καθημερινά τραυματισμοί των ίδιων αλλά και περαστικών.

Σύμφωνα με τους δημάρχους Μαλίων Κ. Λαγουδάκη και της γειτονικής Χερσονήσου Σπύρο Δανέλλη, η τοπική κοινωνία και η πλειονότητα των φιλήσυχων τουριστών ζουν καθημερινά έναν εφιάλη. Παρά τις συνεχείς εκκλήσεις τους χρόνια τώρα, η κατάσταση αντί να διορθωθεί, χειροτερεύει, ενώ η ελλιπής αστυνομική δύναμη στην περιοχή δεν μπορεί να αντεπεξέλθει στα συνεχόμενα περιστατικά στα Μάλια και στη γειτονική Χερσόνησο. Επιρρίπτουν ευθύνες για τη συνεχώς επιδεινούμενη κατάσταση σε ορισμένους επιχειρηματίες νυχτερινών κέντρων που παρανομούν σερβίροντας ποτά «μπόμπες», σε άλλους επαγγελματίες που ενοικιάζουν τετράτροχες μηχανές σε μεθυσμένους που δεν διαθέτουν καν άδεια οδήγησης, αλλά και σε συγκεκριμένα τουριστικά γραφεία του εξωτερικού, που «διαφημίζουν» παντού διεθνώς το «ξέφρενο - τρελό - ολονύχτιο ξεφάντωμα».

Την επικινδυνότητα της κατάστασης περιγράφει σε επιστολές που έστειλε στους υπουργούς Τουριστικής Ανάπτυξης, Δημοσίας Τάξης και Μεταφορών ο δήμαρχος Κώστας Λαγουδάκης: «Τουριστικοί πράκτορες και ξεναγοί κατευθύνουν οργανωμένα τους νεαρούς Άγγλους πελάτες τους σε συγκεκριμένα καταστήματα διασκέδασης με σκοπό την κραιπάλη και μετά το πέρας της αφήνονται ανθρώπινα ράκη να κυκλοφορούν στην περιοχή, με τους διαπληκτισμούς και τις συγκρούσεις να είναι καθημερινό φαινόμενο», τονίζει στην επιστολή του ο κ. Λαγουδάκης. (www.ethnos.gr)

3.3 ΕΛΛΑΔΑ:ΘΑΛΑΣΣΑ, ΗΛΙΟΣ ΚΑΙ... ΝΑΡΚΩΤΙΚΑ

Τα ελληνικά νησιά αποτελούν, σύμφωνα με τους διεθνείς ιστοτόπους, ένα ιδανικό «μπαγκκράουντ» για τους επίδοξους χρήστες ναρκωτικών. Μαριχουάνα και χάπια είναι τα αγαπημένα των επισκεπτών στη χώρα. «Με φόντο το μπλε του Αιγαίου, λίγη... χημεία είναι απαραίτητη», γράφει σε μπλογκ της μια Βρετανίδα τουρίστρια που γύρισε από διακοπές στην Αντίπαρο.

Οι «χρήστες του Σαββατοκύριακου» στις διακοπές τους γίνονται καθημερινοί. «Μπορείτε να κάνετε ό,τι θέλετε κάθε μέρα: σεξ, ναρκωτικά ή τζόγο», υπόσχεται ξενόγλωσση ταξιδιωτική ιστοσελίδα για τη χώρα μας. Οι προσδοκίες των επίδοξων χρηστών φαίνονται στον αριθμό των συλλήψεων στα αεροδρόμια της χώρας μας. Σχεδόν δεν περνάει ούτε μία μέρα χωρίς να συλληφθεί τουρίστας με χάπια ή άλλες ναρκωτικές ουσίες.

Η νοοτροπία των ναρκοτουριστών που... ενδιαφέρονται για τα ελληνικά νησιά είναι αυτό που οι ειδικοί λένε «χρήστες των διακοπών», κατά το «χρήστες του Σαββατοκύριακου».

Για 9 μήνες είναι χρήστες του Σαββατοκύριακου, στις διακοπές τους γίνονται... καθημερινοί. Νέοι δηλαδή που, καταπιεσμένοι έναν ολόκληρο χρόνο στο πλαίσιο μιας φυσιολογικής ζωής, αποφασίζουν να ξεφαντώσουν και να τα κάνουν... όλα.

Είναι εκείνοι που έχουν τη δυνατότητα να κάνουν διακοπές, ακόμα και αν τελικά δεν κάνουν χρήση ναρκωτικών, ωστόσο θέλουν να έχουν τη δυνατότητα.

Η υπόσχεση για υπερκατανάλωση ποτού «πουλάει», όπως και για χρήση ουσιών, γι αυτό πολύ συχνά, τα «ειδικά» αυτά ταξιδιωτικά sites μιλούν εκτός από τη χωρίς μέτρο κατανάλωση αλκοόλ, και για την ελεύθερη χρήση ναρκωτικών.

Στις περισσότερες περιπτώσεις, το «ιδανικό» αυτό σκηνικό συμπληρώνεται και από τις «ευχές» για ελεύθερο σεξ. (www.ethnos.gr)

3.4 ΠΩΛΗΣΕΙΣ ΝΑΡΚΩΤΙΚΩΝ ΣΤΗΝ ΕΛΛΑΔΑ

Η θέση της Ελλάδας, όσον αφορά τη διαδρομή των παράνομων ναρκωτικών από τα κέντρα παραγωγής στη Μέση Ανατολή και την Ασία προς την Ευρώπη και τη

Βόρεια Αμερική, επιδεινώνει δύο προβλήματα που σχετίζονται με τα ναρκωτικά. Αυτά τα προβλήματα είναι ο έλεγχος μεταφοράς των ναρκωτικών μέσω της ελληνικής επικράτειας και η αύξηση της χρήσης ναρκωτικών από Έλληνες πολίτες.

Μία από τις σημαντικότερες οδούς για τη μεταφορά οπίου και ηρωίνης από την Τουρκία και τη Μέση Ανατολή προς τη Δυτική Ευρώπη είναι μέσω των ελληνοτουρκικών συνόρων στη Θράκη και στη συνέχεια μέσω των Βαλκανίων. Οι ελληνικές αρχές ήταν αρκετά επιτυχείς στην παρακολούθηση ενός υψηλού ποσοστού των μεταφορών κατά μήκος αυτής της διαδρομής. Επίσης, τα ναρκωτικά μεταφέρονται μέσα σε μικρές βάρκες από τη Δυτική Ελλάδα προς την Ιταλία.

Ως χώρα μέλος της Ευρωπαϊκής Ένωσης που βρίσκεται πλέον απομακρυσμένη προς τα ανατολικά, η Ελλάδα απαιτεί αυξημένη συνεργασία τόσο από τους ευρωπαίους εταίρους της όσο και από άλλες γειτονικές χώρες για να αποκτήσουν πολυμερή έλεγχο του προβλήματος. Η ελληνική κυβέρνηση έχει ήδη δραστηριοποιηθεί στις ομάδες ελέγχου ναρκωτικών της Ε.Ε. και στην Ομάδα του Δουβλίνου, η οποία παρακολουθεί τις διεθνείς διακινήσεις ναρκωτικών σε στρατηγικούς άξονες, όπως η «βαλκανική οδός» από τη Μέση Ανατολή προς την Ευρώπη. Το 1992 η Ελλάδα υπέγραψε συμφωνία με τη Ρωσία για συνεργασία και αμοιβαία συνδρομή σε υποθέσεις ναρκωτικών. Η Ελλάδα έχει κυρώσει τη σύμβαση 1988 των Ηνωμένων Εθνών για τα ναρκωτικά, εάν και η νομοθεσία περί ναρκωτικών δεν είναι ακόμη σε πλήρη συμμόρφωση με τους όρους της εν λόγω συμφωνίας.

Η Τελωνιακή Αστυνομία και η Ελληνική Αστυνομία είναι οι κύριοι φορείς της δίωξης ναρκωτικών. Μια νέα κρατική υπηρεσία των ναρκωτικών, το OKANA, ιδρύθηκε υπό την αιγίδα του Υπουργείου Υγείας, Πρόνοιας και Κοινωνικών Ασφαλίσεων το 1993 για να συντονίσει τη μείωση της ζήτησης ναρκωτικών. Το Κεντρικό Συμβούλιο των ναρκωτικών, ενεργοποιείται το 1993, συντονίζει τις δραστηριότητες εκτέλεσης των ναρκωτικών μεταξύ της Ελληνικής Αστυνομίας, το Λιμενικό Σώμα, το Τελωνείο και την Αστυνομία. Το 1992 αρκετοί έμποροι που συλλαμβάνονται στην Ελλάδα, έλαβαν ισόβια κάθειρξη στη φυλακή. Παρόλο που πολλοί αστυνομικοί είχαν καταδικαστεί για διακίνηση ναρκωτικών, το 1992, τα ναρκωτικά που σχετίζονται με τη διαφθορά μεταξύ των κυβερνητικών αξιωματούχων ήταν σπάνια στην Ελλάδα. Η νομοθεσία που ψηφίστηκε το 1993 επιβάλλει σκληρές ποινές για το λαθρεμπόριο και τη χρήση ναρκωτικών. (greece.russiansabroad.com)

3.5 ΤΟΥΡΙΣΜΟΣ AYAHUASCA ΣΤΗ ΝΟΤΙΑ ΑΜΕΡΙΚΗ

Τι είναι αυτό που φέρνει τους ανθρώπους από όλο τον κόσμο στη Νότια Αμερική, για να δοκιμάσουν απλά το ayahuasca; Ίσως είναι η αίσθηση ότι παρέχει μια εξαιρετικά νέα, εξωτική εμπειρία. Είναι μέρος της πνευματικής αναζήτησης, ή η εκδήλωση ενός άπληστου ενδιαφέροντος για τους γηγενείς πολιτισμούς, το shamanism ή τη θεραπεία. Ίσως η δημοτικότητα του ayahuasca από τα πολλά βιβλία που γράφονται για αυτό. Η πρώτη αναφορά χρήσης ayahuasca από ένα ξένο (μια εμπειρία που χαρακτηρίζεται συνήθως με εμετό) ήταν στο βιβλίο του Richard Spruce το 1908, *Οι σημειώσεις ενός βοτανολόγου στον Αμαζόνιο και τις Άνδεις*, που δημοσιεύθηκαν πενήντα έτη μετά. Η δημοτικότητα του LSD στη δεκαετία του '60 αύξησε τη δημόσια ευαισθητοποίηση τέτοιων ουσιών, και υπήρξε μια υψηλότερη ζήτηση για πληροφορίες. Το 1963, για πρώτη φορά, ένα βιβλίο επρόκειτο να έρθει κατά μήκος αυτού, ήταν πλήρως για το ayahuasca, του William Burroughs και του Allen Ginsberg's *The Yage Letters*. Ήταν ένα δημοφιλές βιβλίο, κλασικός στη λογοτεχνία παγκόσμιων ναρκωτικών. Αν και επικρίνεται από τους ανθρωπολόγους σαν παραπλανητικό, το βιβλίο έχει επιστήσει τη συνεχόμενη προσοχή σε αυτό το psychedelic ποτό (Stafford 1992:337). Άλλα βιβλία που προσελκύουν την προσοχή στο ayahuasca είναι του Manuel Cordova-Rios & Bruce Lamb's *Wizard of the Upper Amazon*, του Wade Davis' *One River*, και των Luis Eduardo Luna & Pablo Amaringo's *Ayahuasca Visions: The Religious Iconography of a Peruvian Shaman*.

Ίσως το δημοφιλέστερο βιβλίο είναι του McKenna's, *αληθινές παραισθήσεις*, είναι μια άγρια, συναρπαστική επανάληψη των αληθινών ταξιδιών του μέσα στον Αμαζόνιο στις αρχές της δεκαετίας του '70, με όλα τα απαραίτητα ναρκωτικά, shamans, τους ασυνείδητους δικηγόρους, και τους εκκεντρικούς χαρακτήρες. Πολλοί απολογισμοί Διαδικτύου της εμπειρίας ayahuasca αναφέρουν συχνά τον McKenna ως έμπνευση για τα φυσικά και διανοητικά ταξίδια τους. Ο βαθμός στον οποίο το ayahuasca έχει εισαγάγει στη δημόσια συνείδηση, να απεικονίζεται στις πρόσφατες δημοφιλείς αναφορές πολιτισμού. Σε μια πρόσφατη συνέντευξη, το δημοφιλές συγκρότημα Rolling Stone μιλά για την εμπειρία του με το ayahuasca,... *δεν είναι μια επιπόλαια αναζήτηση... είναι ένα ορισμένο ποσό φόβου που συνδέεται με τη λήψη του -- έχετε ένα παραισθησιογόνο ταξίδι που εξετάζει το θάνατο και τη θνησιμότητά σας. Έτσι είναι μια αρκετά δυνατή δοκιμασία.*

Επίσης υπάρχουν πολλοί χώροι Διαδικτύου που αφιερώνονται στις psychedelic ουσίες, που χαρακτηρίζουν την εμπειρία, τις πολιτιστικές ιστορίες, τις διακινούμενες ευκαιρίες και "τις συνταγές." Μεταξύ άλλων ο δημοφιλέστερος και πραγματικά πιο πληροφοριακός είναι το Lycaeum σε www.lycaeum.org και σημείο www.entheogen.com.

Το Ayahuasca παρουσιάζεται συχνά ως πεμπτουσιώδη νότια αμερικανική εμπειρία. Είναι δυνατό ότι πολλοί που ταξιδεύουν μεγάλες αποστάσεις για να το χρησιμοποιήσουν δεν γνωρίζουν ότι αυτή η εμπειρία είναι δυνατή για όλο τον κόσμο. Τα ενεργά ενδιαφέροντα για τις μη-δυτικές γηγενείς παραδόσεις είναι αυτά που πιθανώς φέρνουν πολλούς τουρίστες στην Αμαζόνιο. Βλέπουν εξωτικούς ανθρώπους διαφορετικού χρώματος άθικτους από τον πολιτισμό, οι οποίοι είναι κοντά στους τουρίστες ναρκωτικών φύσης. Σε πολλά αυθεντικά περιβάλλοντα, το ayahuasca είναι purgative, μια ουσία που λαμβάνεται για να καθαρίσει και να θεραπεύσει το σώμα και το μυαλό. Το Shamans, κάλεσε μερικές φορές τα ayahuasqueros(μάγοι) ή τα curanderos, ayahuasca χρήσης για να προσφέρει τη διάγνωση σε εκείνους που έρχονται σ' αυτούς. Τείνουν να είναι ιατροί παθολόγοι, κλείνουν πληγές των μαγισσών, πάλης και κακής τύχης, θεραπεύοντας τις φυσικές ασθένειες και τα διανοητικά προβλήματα, ίσως προσφέροντας τις συμβουλές για τα διαπροσωπικά ζητήματα. Ίσως υπάρχουν τουρίστες ayahuasca που επιδιώκουν τις μη-αλλοπαθητικές επεξεργασίες που δεν είναι διαθέσιμες στην πατρίδα τους.

Η ίδια η εμπειρία ayahuasca μπορεί να ηχήσει αρκετά ελκυστική. Η παραισθησιακή τέχνη Pablo Amaringo, που χαρακτηρίζεται στα προαναφερθέντα είναι αρκετά καταπληκτική. Με την αυξανόμενη δημοτικότητα των υπολογιστών και την αναμενόμενη έκρηξη πληροφοριών, φθάνουν σε ένα ευρύτερο ακροατήριο, προσελκύοντας περισσότερους ανθρώπους στη Νότια Αμερική. (Σιοροβίγκας Γ., 2007)

3.5.1 ΤΟΥΡΙΣΜΟΣ ΔΙΑΦΗΜΙΣΗΣ ΑΥΑΗΥΑΣΚΑ

Ο τουρισμός διαφήμισης ayahuasca επιτυγχάνεται μέσω διάφορων μέσων, πρωτίστως στα περιοδικά και το διαδίκτυο. Οι περισσότεροι χώροι διαδικτύου διαφημίζουν ομάδες, που προσφέρουν τουριστικούς γύρους μέσα στον Αμαζόνιο, χρησιμοποιώντας συνόδους από μια ένωση για το ayahuasca. Οι αναφορές για τον τουρισμό ayahuasca μπορούν να βρεθούν στα περιοδικά,. Τέτοιες ομάδες συγκεντρώνουν ένα μεγάλο μέρος των προσπαθειών τους στα χωριά, τα τροπικά δάση

και τις ζούγκλες του Περού, της Κολούμπια, της Βολιβίας και της Βραζιλίας. Κάποιος γύρος ομαδοποιεί την επιχείρηση για να επισκεφτεί τα στρατόπεδα των γηγενών ομάδων, που δοκιμάζουν το ayahuasca με μια υποθετικά αυθεντική τελετουργία. Άλλοι επισκέπτονται τους μιγάδες shamans (ακριβέστερα, γιατροί-μάγοι, γνωστοί ως ayahuasqueros) ή λειτουργούν από τις ενώσεις που οργανώνονται γύρω από τις ομάδες γύρου ayahuasca. (Σιοροβίγκας Γ., 2007)

3.5.2 ΤΟ ΠΡΟΦΙΛ ΤΩΝ ΤΟΥΡΙΣΤΩΝ ΑΥΑΗUASCA

Από όλα τα θέματα που αυτό το άρθρο καλύπτει, αυτό ήταν το δυσκολότερο τμήμα, γιατί πολύ λίγοι άνθρωποι είναι πρόθυμοι να μιλήσουν για περιπέτειες ναρκωτικών που είχαν στη νότια Αμερική. Εκείνοι που οργανώνουν τους γύρους είναι επίσης επιφυλακτικοί να συζητήσουν για τους πελάτες τους, γιατί με αυτό τον τρόπο πρέπει να εξετάσουν τα δυσνόητα ζητήματα των προηγούμενων πελατών τους.

Στην έρευνά του Kristensen διαπιστώνουμε ότι υπήρξαν τέσσερις κύριοι λόγοι που οι άνθρωποι έγιναν τουρίστες ayahuasca:

- α) εξερεύνηση και πνευματική αύξηση,
- β) περιέργεια,
- γ) φυσική και συναισθηματική θεραπεία, και
- δ) η επιθυμία για διακοπές σε ένα εξωτικό μέρος.

Όσο για τη μόρφωσή τους, μόνο οι μισοί είχαν δίπλωμα γυμνασίου, αλλά οι πιο πολύ ήταν μορφωμένοι. Οι περισσότεροι συμμετέχοντες είναι άντρες, μεταξύ τριάντα ενός έως εξήντα ετών. Ο Kristensen λέει ότι οι μισοί από τους ξεναγούς των ομάδων είναι γυναίκες, και συνεχώς αυξάνεται ο αριθμός γυναικών που συμμετέχουν. (Ζιάκα Β. & Κοντού Κ., 2008)

3.6 ΝΑΡΚΩΤΙΚΑ ΚΑΙ ΕΜΠΕΙΡΙΕΣ ΤΟΥΡΙΣΤΩΝ

Σύμφωνα με τα αποτελέσματα έρευνας που διενεργήθηκε από τους Uriely, N. & Belhassen, Y. (2005) με στόχο τη μελέτη των εμπειριών των τουριστών που είναι χρήστες ναρκωτικών, από φαινομενική πλευρά, συμπεραίνεται ότι:

Η έρευνα βασισμένη σε τριάντα (30) συνεντεύξεις με ναρκομανείς τουρίστες και επιπρόσθετα εθνογραφικά στοιχεία, συγκεντρωμένα από ποικίλους προορισμούς τουριστών, η έρευνα παρουσίασε τα παρακάτω στοιχεία:

1. Ο σχετιζόμενος με τα ναρκωτικά τουρισμός είναι ετερογενής εκ φύσεως και είτε επιδιώκει μια απλή ευχαρίστηση ή αναζητά μια βαθιά και σημαντική εμπειρία.
2. Γι' αυτούς που παίρνουν ναρκωτικά για ευχαρίστηση η εμπειρία είναι μια εντεινόμενη παράταση του ελεύθερου χρόνου τους.
3. Η χρήση των ναρκωτικών, ενώ ταξιδεύουν δεν είναι υποχρεωτικά ένα είδος φυγής από την καθημερινή πραγματικότητα.
4. Η έρευνα (για τις εμπειρίες των ναρκομανών τουριστών) μπορεί να περιλαμβάνει την προσπάθεια του τουρίστα να ασχοληθεί είτε με την αυθεντική όψη της τοπικής κουλτούρας ή με τη σχετιζόμε με τα ναρκωτικά κουλτούρα.

Η παρεκκλινόμενη όπως και η τουριστική συμπεριφορά επιδιώκουν μια φυγή από καθιερωμένες συμπεριφορές και ρουτίνες καθημερινότητας (Ryan 1993; Ryan και Kinder 1996; Urry 1990). Ενώ οι παρεκκλίσεις και οι παρεκτροπές είναι μη αποδεκτές από την κοινωνία (Ryan and Kinder), οι συμπεριφορές που σχετίζονται με τον τουρισμό είναι κοινωνικά αποδεκτές.

Οι έννοιες της «παρεκκλινόμενης» και «περιθωριακής» συμπεριφοράς εμπεριέχονται σε ένα τουριστικό πλαίσιο και κινούνται στα πλαίσια της κοινωνικής νομιμότητας (Ryan 1993; Ryan and Hall 2001). Σχετικά με αυτό ο τουρίστας που είχε σχέση με υπερβολική κατανάλωση αλκοόλ, απεριόριστο τζόγο, χουλιγκανισμό ή επίσκεψη σε οίκους ανοχής μπορούσε να θεωρηθεί ως παρεκτρεπόμενος ή περιθωριακός τουρίστας.

Σημειώνεται ότι η χρήση των όρων «παρεκτρέπων» ή «περιθωριακός» παρά «εγκληματίας» για να περιγράψει τους τουρίστες παραπέμπει την έρευνα αυτής της μελέτης σε δραστηριότητες οι οποίες μπορεί να είναι ακόμη νόμιμες αλλά είναι ηθικά αμφισβητήσιμες. Αυτή η αντίληψη μπορεί να είναι σωστή σχετικά με την εκδοχή της χρήσης των ναρκωτικών, αλλά είναι ηθικά αμφισβητούμενη στις βιομηχανικά αναπτυγμένες κοινωνίες (Eldridge 1971).

Πολλές από τις έρευνες που έγιναν, για τους παρεκτρεπόμενους ή περιθωριακούς τουρίστες και για τις συμπεριφορές αυτών, διεξάχθηκαν στα πλαίσια του σεξουαλικού τουρισμού, στον οποίο εκδοχές (στοιχεία) όπως η επαφή του τουρίστα με τον οικοδεσπότη, η αντίληψη του κινδύνου που διατρέχει, το είδος του ναρκωτικού που καταναλώνει, η γνώση του εαυτού του, λαμβάνουν μεγάλης προσοχής.

Σε αντίθεση με τον τουρισμό του σεξ το φαινόμενο της χρήσης των ναρκωτικών έχει μετά δυσκολίας προσεγγισθεί από τις τουριστικές μελέτες.

Μελέτες που έχουν γίνει σχετικά με τη χρήση των ναρκωτικών μέσα στα πλαίσια του τουρισμού διεξήχθησαν σε συγκεκριμένους προορισμούς που τραβούν ναρκομανείς τουρίστες όπως ξένους τουρίστες που ταξιδεύουν στις Κάτω Χώρες εξαιτίας της απελευθερωμένης πολιτικής τους (Korf 1995,2002; van den Brink 1996). Ακόμη νέοι ταξιδιώτες που επισκέπτονται τα dance clubs στο Ηνωμένο Βασίλειο (Sellous 1998). Αμερικάνοι και Ευρωπαίοι τουρίστες ζητούν να αποκτήσουν την εμπειρία των παραισθησιογενών ναρκωτικών στην περιοχή του Αμαζόνιου (de Rios 1994; Fischer 1993). Αμερικάνοι αγοράζουν συνταγογραφημένα ναρκωτικά για ψυχαγωγικούς σκοπούς στις πόλεις που είναι στα μεξικάνικα σύνορα (Valder και Sifanec 1997) και παρασυρόμενοι (κινούμενοι) τουρίστες που φτάνουν στις παραλίες της Goa India και Koh Phangan, Thailand (Westerhausen 2002). Αυτές οι μελέτες εξετάζουν ποικίλες εκδοχές συμπεριλαμβανομένων τα κίνητρα των τουριστών (de Rios 1994; Josiam 1998; Sellars 1998) κοινωνικοκοινοπολιτισμικό και δημογραφικό προφίλ των τουριστών (Valder and Sifanec 1997) και σχέση τουρίστα-υποδοχέα (de Rios 1994; Valder and Sifanec 1997; Westerhausen 2002).

Η πρόσφατη έρευνα σκοπεύει να καταλάβει τη φύση των ναρκωτικών που κάνει χρήση ο τουρίστας από τη σκοπιά του Erik Cohen και τη φαινομενολογική τυπολογία της τουριστικής εμπειρίας (1979). Σημειώνεται ότι αν και του Cohen η θεωρητική εργασία πρόσφατα επανεξετάστηκε σε μια μελέτη για την εμπειρία των backpackers (Uriely, Yonay and Simchai 2002) έχει χρησιμοποιηθεί μετά δυσκολίας για εμπειρικούς σκοπούς.

Η τουριστική εμπειρία έχει γίνει μια εκδοχή-κλειδί στη μελέτη του τουρισμού κατά τη διάρκεια του 1960. Ανομοια με παλιότερες θεωρίες του τουρισμού στις οποίες η εμπειρία του τουρίστα ήταν γενική. Η φαινομενολογική προσέγγιση του Cohen δίνει έμφαση στην ποικιλία των κίνητρων και την εμπειρία του τουρίστα.

Συγκεκριμένα, η καλοϊδρυμένη τυπολογία περιλαμβάνει πέντε (5) κατηγορίες από εμπειρίες τουριστών οι οποίες κυμαίνονται ανάμεσα στην αναζήτηση για μια απλή ευχαρίστηση από τη μια και μια σημαντική εμπειρία από την άλλη.

Κάθε μια απ' αυτές τις πέντε κατηγορίες που παρουσιάζονται σ' αυτήν την τυπολογία δείχνει την νοοτροπία του τουρίστα, την δική του κουλτούρα, τον τρόπο ζωής του, τα κίνητρα και την σημασία την οποία δίνει προς την κουλτούρα της χώρας προορισμού.

Η φαινομενολογική προσέγγιση του Cohen αναθεωρήθηκε πρόσφατα από τους Uriely, Yonay and Simchai οι οποίοι πρόσθεσαν μια έκτη κατηγορία εμπειρίας

τουριστών. Η έκτη κατηγορία αναφέρεται στους τουρίστες που μπορεί να αντιλαμβάνονται την καθημερινή ζωή στη χώρα τους ως σημαντική, αλλά έχουν την ανάγκη να ψάξουν για βαθιές εμπειρίες όταν ταξιδεύουν.

Η έκτη κατηγορία εξετάστηκε και αναλύθηκε. Σκοπός της ανάλυσης ήταν να απαντηθούν οι παρακάτω ερωτήσεις:

- α. Μήπως η εμπειρία του τουρίστα με τα ναρκωτικά μπορεί να θεωρηθεί ένα είδος ξεκούρασης η οποία περιλαμβάνει επιδίωξη για μια απλή ευχαρίστηση ή μια σημαντική αναζήτηση για μια μοναδική βαθιά εμπειρία;
- β. Μήπως έχει να κάνει με τη φυγή από την ρουτίνα της καθημερινότητας και την επιδίωξη μιας σημαντικής εμπειρίας από μια διαφορετική κουλτούρα;
- γ. Ποια είναι η φύση των κουλτουριάρικων κέντρων τα οποία έλκουν τους ναρκομανείς τουρίστες;

Τα παρακάτω στοιχεία αντλούνται από συνεντεύξεις ναρκομανών τουριστών, από επιπρόσθετα εθνογραφικά πεδία που διεξήχθησαν σε διαφορετικούς προορισμούς.

Τουρισμός με χρήση ναρκωτικών, σύμφωνα με τον Valder και Sifaneck, είναι το φαινόμενο κατά το οποίο τα άτομα έλκονται σε μια συγκεκριμένη τοποθεσία, επειδή είναι δυνατή η απόκτηση νόμιμων ή παράνομων ναρκωτικών και άλλων υπηρεσιών που επιθυμούν. Αυτή η ερμηνεία γεννά τρεις ερωτήσεις σχετικά με το φαινόμενο των ναρκωτικών στον τουρισμό:

- α. Ποιος είναι ο ναρκομανής τουρίστας;
- β. Ποια τοποθεσία θεωρείται ως προορισμός για τον χρήστη;
- γ. Ποια ουσία χαρακτηρίζεται ως ναρκωτικό;

Σχετικά με την τοποθεσία θεωρείται ως προορισμός για χρήση ναρκωτικών ο τόπος στον οποίο είναι προσιτά τα ναρκωτικά και χρησιμοποιούνται από τους τουρίστες.

Τώρα σχετικά με την ουσία η οποία αναφέρεται ως ναρκωτικό υπάρχει κάποια διαφωνία στην παρούσα μελέτη, γιατί μπορεί να συμπεριλαμβάνει στην ίδια κατηγορία το αλκοόλ, την καφεΐνη και μια ποικιλία από φάρμακα τα οποία είναι κοινωνικά αποδεκτά.

Ακόμη προτείνεται, ο όρος ναρκωτικά στον τουρισμό να αναφέρεται μόνο στα ναρκωτικά τα οποία η χρήση τους ισχύει στα πλαίσια της κοινωνικής νομιμότητας, στη χώρα υποδοχής ή στη χώρα προέλευσης του τουρίστα.

Σχετικά με την ερώτηση ποιος τουρίστας θεωρείται χρήστης ναρκωτικών ο ορισμός έγινε από τον Valder και Sifaneck (1997) αλλά φαίνεται να είναι ελάχιστες.

Συγκεκριμένα ο ορισμός είναι περιορισμένος μόνο στους τουρίστες οι οποίοι έχουν τα εξής χαρακτηριστικά:

1. Τουρίστες οι οποίοι έχουν τα ναρκωτικά ως το κίνητρο αυτού του ταξιδιού.
2. Τουρίστες που έχουν κάποια προηγούμενη εμπειρία χρήσης ναρκωτικών από τον ίδιο προορισμό.
3. Τουρίστες οι οποίοι είναι ενημερωμένοι για την απόκτηση παράνομων ναρκωτικών σε μια συγκεκριμένη τοποθεσία και παίρνουν αυτά τα ναρκωτικά κατά τη διάρκεια της παραμονής τους. Σ' αυτές τις περιοχές ορίζονται ως τουρίστες χρήστες ναρκωτικών.

Σ' αυτήν την κατηγορία ανήκουν και αυτοί που έλκονται σε συγκεκριμένο προορισμό, επειδή έχουν γνώση από το παρελθόν της ύπαρξης των ναρκωτικών. Επίσης, εδώ ανήκουν και αυτοί οι τουρίστες οι οποίοι γνώρισαν ότι τα ναρκωτικά είναι προσιτά κατά τη διάρκεια της παραμονής τους στο συγκεκριμένο μέρος. Επιπλέον η χρήση των ναρκωτικών μπορεί να μην αποτελεί υποχρεωτικά ενέργεια που προέκυψε ως κίνητρο αυτού του ταξιδιού, αλλά ως ένα είδος προϊόντος που δοκίμασαν κατά τη διάρκεια του ταξιδιού.

Συνολικά λέγεται ότι ο ορισμός τουρισμός με χρήστες ναρκωτικών αναφέρεται στο φαινόμενο κατά το οποίο η εμπειρία του τουρίστα περιλαμβάνει όλη την ενημέρωση, την κατανάλωση και την χρήση των ναρκωτικών τα οποία θεωρούνται να είναι παράνομα είτε στη χώρα επίσκεψης ή στη χώρα προέλευσης.

Αν ο Valder και Sifaneck (1997) παρουσίαζαν μια λεπτομερή εθνογραφική περιγραφή των τουριστών που είναι χρήστες στις πόλεις των συνόρων του Μεξικού, οι μελέτες τους δεν θα έδιναν γενικά ιδέες για τη σχέση του τουρισμού και τους χρήστες ναρκωτικών. Του Cohen (1979) η τυπολογία αναφέρει ότι διαφορετικοί άνθρωποι μπορεί να επιθυμούν διαφορετικές εμπειρίες.

Οι πέντε κατηγορίες (τύποι) τουριστών που ανέφερε ο Cohen είναι χαρακτηριζόμενες από το περιεχόμενο που ορίστηκε από τους ταξιδιώτες για τη δική τους κοινωνία (κέντρο), την καθημερινότητα τους και για την αναζήτηση μιας κοινωνίας «κέντρου» με διαφορετική κουλτούρα.

Ο Cohen (1979) αναφέρθηκε στον πρώτο τύπο του τουρίστα ως «ψυχαγωγικό τύπο» που σχετίζεται με διασκέδαση και επιπόλαιες δραστηριότητες. Αυτός ο τύπος έχει την ανάγκη για να «πάρει ένα διάλειμμα» από τις πιέσεις της καθημερινότητας και προσπαθεί να αποκαταστήσει και να ξανακερδίσει τις δυνάμεις του για να αντέξει και να συνεχίσει τις υποχρεώσεις του.

- ◆ Άτομα που ανήκουν σ' αυτήν την κατηγορία πιέζονται από την καθημερινότητα, αλλά είναι αφοσιωμένοι στο κέντρο της κοινωνίας τους. Στο ταξίδι τους δεν αναζητούν άλλο κέντρο (κουλτούρα).
- ◆ Ο δεύτερος τύπος αναφέρεται ως παρακαμπτήριος τύπος που επιδιώκει την απλή ευχαρίστηση χωρίς καμία αναζήτηση για άλλο κέντρο (κουλτούρα). Ενώ ο ψυχαγωγικός τύπος αντιλαμβάνεται την καθημερινή ζωή σημαντική, ο παρεκτρεπομένος αποξενώνεται από τους στόχους και τις αξίες της καθημερινής του ύπαρξης. Ο δεύτερος είναι απόκεντρος άνθρωπος που ξεφεύγει από την βαρεμάρα της ρουτίνας του κυνηγώντας επιπόλαιες δραστηριότητες.

Στις άλλες τρεις κατηγορίες υπάγονται άνθρωποι που είναι αποξενωμένοι από την ίδια τους τη χώρα. Σε αντίθεση με τις δυο πρώτες κατηγορίες οι τρεις τελευταίες ψάχνουν για κάτι σημαντικό στις άλλες κοινωνίες.

Η τρίτη κατηγορία ονομάζεται δοκιμαστική-εμπειρική κατηγορία. Αυτός ο τύπος απολαμβάνει να παρατηρεί την αυθεντική ζωή των άλλων χωρών χωρίς καμία προσπάθεια να προσηλυτιστεί ή να απασχοληθεί με τη ζωή τους.

Η τέταρτη κατηγορία είναι γνωστή ως πειραματικός τύπος. Είναι ο τύπος που ταξιδεύει και προσπαθεί να συμμετέχει στην αυθεντική ζωή των άλλων ως ένα κομμάτι της γνωριμίας του με μια άλλη κουλτούρα. Ο Cohen παρατηρεί ότι η κατηγορία αυτή μπορεί να αποκτήσει την εμπειρία που ζητά διαμέσου των ναρκωτικών ή του μυστικισμού. Η πέμπτη κατηγορία ονομάζεται «υπάρχουσα μόδα». Αναφέρεται σε άτομα που είναι αφοσιωμένα σε ένα «αιρετό κέντρο» το οποίο είναι γεωγραφικά έξω από τη δική τους κοινωνία. Αν και τα άτομα αυτά ζουν την καθημερινή τους ρουτίνα μέσα σε μια «πνευματική εξορία» το ταξίδι σε ένα απόμακρο κέντρο εξυπηρετεί για πρακτικούς λόγους την επιθυμία να διατηρήσουν την πνευματική τους ύπαρξη. (Ζιάκα Β. & Κοντού Κ., 2008)

3.6.1 ΣΗΜΑΝΤΙΚΗ ΕΜΠΕΙΡΙΑ

Είναι γεγονός πως δεν υπάρχουν χρήστες μόνο για ευχαρίστηση αλλά και για αναζήτηση σημαντικών πραγμάτων. Σ' αυτό το πλαίσιο φαίνεται να κινούνται οι εμπειρίες 10 συνεντεύξεων (1/3 από το δοκιμαστικό) οι οποίες ταυτίζονται με τις 4 κατηγορίες στις οποίες περιλαμβάνεται η αναζήτηση για σημαντικές εμπειρίες με δέσμευση σε μια άλλη κουλτούρα ενώ ταξιδεύουν. Ανάμεσα σε αυτούς 1 φαίνεται να ταυτίζεται με τον υπαρξιακό τύπο, 4 με τον πειραματικό και 4 με τον ανθρωπιστικό.

Όλες αυτές οι έρευνες, για τους χρήστες, στα κέντρα άλλης κουλτούρας διαφέρουν σε σχέση με τη φυγή από τη δική τους κουλτούρα και το βαθμό της δέσμευσης μέσα σε αυτές τις κουλτούρες.

Επιπρόσθετα, αυτοί οι χρήστες διαφέρουν σε σχέση με τις κουλτούρες με τις οποίες διαλέγουν να μπλεχτούν.

Τα αποτελέσματα δείχνουν 3 διαφορετικούς τύπους κέντρων κουλτούρας:

1. Η τοπική κουλτούρα που σχετίζεται με τον προορισμό επίσκεψης.
2. Υποκουλτούρες οι οποίες αναδύονται γύρω από συγκεκριμένα ναρκωτικά όπως κάνναβη ή peyote.
3. Εναλλακτικές υποκουλτούρες όπως rave (παραλήρημα) και New Age τα οποία περιλαμβάνουν μια εκτεταμένη χρήση από ποικίλα ναρκωτικά. (Ζιάκα Β. & Κοντού Κ., 2008)

◆ Τοπικές Κουλτούρες

Ο πρώτος τύπος κέντρου περιλαμβάνει στόχους και αξίες τις οποίες οι ναρκομανείς τουρίστες αναγνωρίζουν ως αυθεντικές πλευρές της τοπικής κουλτούρας στον προορισμό επίσκεψης. Σε σχέση με αυτό οι χρήστες ταξιδεύουν για να αποκτήσουν συγχρόνως και μια εμπειρία της τοπικής κουλτούρας.

Για παράδειγμα, ένας Γερμανός τουρίστας που δοκίμασε τον κάκτο San Pedro, ο οποίος προκαλεί παραίσθηση, ταξίδευε στο Περού και μιλάει για την εμπειρία του: «Για μένα ήταν μια αυθεντική εμπειρία το ταξίδι στη Νότιο Αμερική, σαν να επισκεπτόμουν το καρναβάλι της Βραζιλίας. Σκαρφαλώσαμε το Machu Picchu και τρώγαμε chili con carne στους δρόμους. Η τελετή San Pedro προσφέρει μια βαθιά και σπουδαία εμπειρία για να εξερευνήσεις την τοπική Ινδική κουλτούρα στο Περού και στο Ecuador. Αυτός δεν είναι ένας παθητικός τρόπος γνωριμίας με μια τοπική κουλτούρα όπως όταν διαβάζεις το Handbook του ταξιδιώτη ή επισκεπτόμενος ένα μουσείο». (Ζιάκα Β. & Κοντού Κ., 2008)

Μια όμοια ιδέα για την τοπική κουλτούρα εκφράστηκε από έναν Ισραηλίτη που δοκίμασε orium στην έρημο του Σύνασσαν μέρος της αναζήτησης ενός αυθεντικού Βεδουίνου: «Αρχικά δεν είχα σκοπό να καπνίσω orium μια και δεν έκανα χρήση ναρκωτικών ποτέ. Απλά θέλαμε να ταξιδέψουμε στην έρημο σαν τους Βεδουίνους και να δούμε τα χωράφια με orium σαν ένα μέρος έλξης που προσφέρεται για τους ξένους.

«Ο Βεδουίνος οδηγός μας εξήγησε ότι είναι ένας τρόπος να ξεπεράσουμε τη ζέστη και να μείνουμε ήρεμοι. Ο φίλος μου πρότεινε ότι στη Ρώμη θα πρέπει να

συμπεριφερόμαστε σαν Ρωμαίοι. Τη νύχτα ρωτήσαμε τον οδηγό εάν μπορούσαμε να δοκιμάσουμε. Ετοίμασε ένα τσιγάρο με ορίμιο το οποίο καπνίσαμε. Φτιάξαμε γλυκό τσάι από ορίμιο το οποίο ήπιαμε. Ήμασταν λίγο νευρικοί αλλά κυρίως ενθουσιασμένοι.

Αυτή ήταν μια πραγματική Βεδουίνικη εμπειρία, όχι η συνηθισμένη pita bread με “labaneh” τυρί το οποίο μπορείς να το πάρεις οπουδήποτε». (Ζιάκα Β. & Κοντού Κ., 2008)

♦ **Ναρκωτικά Υποκουλτούρας**

Ο δεύτερος τύπος κέντρου που ελκύει ναρκομανείς τουρίστες περιλαμβάνει υποκουλτούρες οι οποίες αναδύονται γύρω από συγκεκριμένα ναρκωτικά, όπως κάνναβη ή peyote. Για παράδειγμα χρήστες που παίρνουν χασίσι και μαριχουάνα μπορούν να μοιράζονται κοινούς στόχους, αξίες και τρόπο ζωής τα οποία αποτελούν μια υποκουλτούρα μέσα σε μια εθνική κουλτούρα.

Τουρίστες που επιθυμούν να απασχοληθούν με υποκουλτούρες και έχουν σχέση σε ένα ορισμένο βαθμό με τα ναρκωτικά τότε επισκέπτονται προορισμούς με τέτοιες υποκουλτούρες. Για παράδειγμα, ένας τουρίστας από τη Νέα Ζηλανδία τον οποίο ανεπισήμως πήραν συνέντευξη σε μια καφετερία του Άμστερνταμ δήλωσε: «Το Άμστερνταμ είναι το μέρος για να καπνίσεις κάνναβη. Ο καθένας που αγαπά την κάνναβη πρέπει να φτάσει στο Άμστερνταμ το λιγότερο μια φορά στη ζωή του. Όπως κάθε Εβραίος επιθυμεί να επισκεφθεί τα Ιεροσόλυμα, κάθε χρήστης κάνναβης θέλει να πάει στο Άμστερνταμ, το οποίο είναι η πρωτεύουσα της κάνναβης.

Ένα άλλο παράδειγμα είναι ενός Γάλλου τουρίστα που ταξίδευε συχνά σε διάφορους προορισμούς (συμπεριλαμβανομένων 5 εκδρομών στο Μεξικό) σαν μέρος της υπαρξιακής συμμετοχής σε συγκεντρώσεις χρηστών peyote.

Σε τέτοιες υποκουλτούρες μεγάλο ρόλο παίζει η ατομική αναζήτηση για αυτογνωσία.

«Η πρώτη φορά που χρησιμοποίησα peyote ήταν η πιο σημαντική εμπειρία που είχα. Δεν μπορώ να φανταστώ την παρούσα ζωή μου δίχως peyote. Η μητέρα μου είναι Αμερικάνα. Ο πατέρας μου είναι από το Quebec και ήμασταν όλο σε κίνηση, από τη μια χώρα στην άλλη. Δεν είμαι δεμένος με καμία κουλτούρα, γλώσσα ή ταυτότητα. Η εμπλοκή μου με peyote, και οι συγκεντρώσεις, τα τελετουργικά και η χρήση αυτού ήταν

ένα είδος άγκυρας που σταθεροποίησε τη ζωή μου και φώτισε το βαθύτερο μέρος της ύπαρξής μου. (Ζιάκα Β. & Κοντού Κ., 2008)

♦ **Εναλλακτικές Υποκουλτούρες**

Ο τρίτος τύπος του κέντρου ο οποίος έλκει ναρκομανής τουρίστες περιλαμβάνει εναλλακτικές υποκουλτούρες όπως rave and New Age. Εδώ έχουμε τη χρήση διαφορετικών ναρκωτικών. Ενώ οι παραπάνω υποκουλτούρες αναδύονταν γύρω από συγκεκριμένα ναρκωτικά, οι κουλτουριάρικες κινήσεις των rave και New Age αναδύονται μέσα στην εθνική κουλτούρα. (Ζιάκα Β. & Κοντού Κ., 2008)

Η ανάδυση αυτής της υποκουλτούρας στις βιομηχανικές κοινωνίες ανταποκρίνονται στην πρόγνωση του Featherstone σχετικά με τον παρακαμάζων ρόλο της περιοχής στην εποχή της παγκοσμιοποίησης (1996). Ειδικά, Ο Featherstone επιχειρηματολογώντας είπε ότι η διαδικασία της παγκοσμιοποίησης λιγοστεύει τη σπουδαιότητα της περιοχής, επειδή αποτελεί έναν παράγοντα κουλτουριάρικων διακρίσεων και καλλιεργεί την ανύψωση της παραεδαφικής κουλτούρας.

Η ιδέα της παραεδαφικής κουλτούρας είναι περισσότερο φανερή στην υποκουλτούρα των rave οι οποίοι δίνουν έμφαση στις αξίες της γεωγραφικής αδιαφορίας και προσωρινότητας σαν μεγάλα στοιχεία της αντικουλτουριακής ιδεολογίας (Bey 1985, 1994). Σύμφωνα με τους rave στις συγκεντρώσεις τους άκουγαν ηλεκτρονική μουσική «trance» με τη χρήση διάφορων ναρκωτικών όπως LSD, αμφεταμίνες, Ecstasy. Οι συγκεντρώσεις γινόταν σε διάφορους προορισμούς, σε διαφορετικό φυσικό περιβάλλον, κλίμα και χώρες. Μεγάλα γεγονότα, όπως το Boom φεστιβάλ στην Πορτογαλία, το Woof φεστιβάλ στη Γερμανία, το Lawland φεστιβάλ στην Ολλανδία, τα trance-music parties στην Ibiza και τα parties μέσα στην πανσέληνο στα Koh Phangan δημοσιεύονται στο Internet και πουλιούνται από ταξιδιωτικά γραφεία τα οποία προσφέρουν πακέτα. Τα πακέτα αυτά περιλαμβάνουν μεταφορά, διαμονή και εισιτήριο εισόδου γι' αυτά τα events. Τα parties που γινόταν σε πανσέληνο και ήταν γνωστά στον κόσμο, γινόταν στις παραλίες της Goa India στα τέλη του 1980 και στις παραλίες του Koh Phangan στην Ταϊλάνδη το 1990. Ήταν τα πιο φημισμένα events σχετικά με την rave υποκουλτούρα.

Η φήμη αυτών των parties φαίνεται από την άφιξη 3.000 διεθνών συμμετεχόντων σε ένα πανσέληνο party που έγινε το 1994 στο Haad Rin Beach στο Koh Phangan.

Μερικοί έφτασαν στο Koh Phangan σαν ένα μέρος του ταξιδιού τους στην Νότιο Ανατολική Ασία, άλλοι ήταν σύντομα ταξιδιώτες που αγόρασαν για μια ή δυο εβδομάδες πακέτο ειδικά γι' αυτό το γεγονός. Καθαρά τα rave events έλκουν όλων των ειδών τους τουρίστες συμπεριλαμβανομένων και αυτών που ζητούν ευχαρίστηση και αυτών που ψάχνουν σημαντικές εμπειρίες.

Ένα παράδειγμα είναι η μαρτυρία ενός Ισραηλίτη που πήγε στις παραλίες της Goa:

Απάντηση: Το rave είναι το κυριότερο πράγμα για τους νέους ανθρώπους και εάν δεν έχεις καμία σχέση μ' αυτό έχεις μεγάλο πρόβλημα. Ήθελα να το δοκιμάσω και γι αυτό ταξίδεψα στη Goa, η οποία είναι γνωστή για τα parties στην πανσέληνο.

Ερώτηση: Τι ήταν αυτό το πράγμα που πραγματικά ήθελες να δοκιμάσεις;

Απάντηση: Ξέρεις τα trance parties, την έκσταση, τη δική μου μουσική, να ζω μέσα στη φύση, τη γλώσσα την καθημερινή να χρησιμοποιώ και να πάρω φυσικά ναρκωτικά. Ξερό ότι ακούγεται υπερφυσικό αλλά είναι μια πραγματική κουλτούρα. Σε κάνει να αισθάνεσαι ελεύθερος, χωρίς όρια.

Ερώτηση: Αναγνωρίζεις τον εαυτό σου σαν rave;

Απάντηση: Ήμουν πριν αλλά όχι τώρα. Ακόμη και στα πάρτι πηγαίνω που και που, αλλά δεν αποτελεί ένα απαραίτητο εξάρτημα της καθημερινής μου ζωής.

Για της πανσελήνου τα parties παίρνουμε μια ακόμη εικόνα από έναν άλλο Ισραηλίτη που φαίνεται να ζητά περιπετειώδη εμπειρία στη Koh Phangan:

Απάντηση: Ήθελα να δω της πανσελήνου τα parties, την κουλτούρα και το περιβάλλον. Αν και δεν έχω σχέση με τη μουσική και τα ναρκωτικά, ήρθα από απλή περιέργεια.

Ερώτηση: Το ονομάζετε κουλτούρα; Νομίζετε ότι είναι μια κουλτούρα;

Απάντηση: Οτιδήποτε λες ...κουλτούρα ...υποκουλτούρα ... τι είναι αυτά; Κοινωνιολογία; ... Αλλά σοβαρά, υπάρχουν τελετουργίες, κανόνες συμπεριφοράς και αξίες που όλοι όσοι πάνε στα parties στο Koh Phangan τους ξέρουν και ας μην είναι γραμμένοι σε ταμπέλες. Πολλοί απ' αυτούς που πηγαίνουν στα parties παίρνουν ναρκωτικά εκεί αλλά και στα σπίτια τους επίσης. (Ζιάκα Β. & Κοντού Κ., 2008)

ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑΤΑ

Για πολλές φτωχές χώρες, ο τουρισμός είναι μια ζωτική πηγή εσόδων, που παρουσιάζει την ελπίδα για ένα καλύτερο μέλλον. Έτσι, καταβάλλεται κάθε προσπάθεια για να έχουν οι τουρίστες αυτό που θέλουν. Τουλάχιστον στην περίπτωση της Ινδίας, δεν είναι μόνο η συναρπαστική κουλτούρα, το κλίμα, τα τρόφιμα και οι εξωτικές τοποθεσίες που καταρτίζει τους τουρίστες, αλλά και η φθηνή κάνναβης. Εκείνοι που επισκέπτονται τα ορεινά χωριά της Ταϊλάνδης συχνά θέλουν να δοκιμάσουν το όπιο. Για ορισμένους τουρίστες στο Περού και τη Βολιβία, η φθηνή ή υψηλής ποιότητας κοκαΐνης μπορεί να είναι ένα επιπλέον κίνητρο για την επίσκεψή τους.

Οι λεγόμενοι τουρίστες ναρκωτικών μπορεί μερικές φορές να είναι υπεύθυνοι για την αποδυνάμωση των τοπικών δυνατοτήτων των ανθρώπων να ζουν σύμφωνα με τις παραδόσεις τους. Αυτό που για το τουριστικό τμήμα της μπορεί να φαίνεται ως μια αθώα δειγματοληψία των τοπικών προϊόντων, στην πραγματικότητα μπορεί να έχει εκτεταμένες συνέπειες: όταν τα ναρκωτικά είναι διαθέσιμα στους τουρίστες, είναι ακόμη πιο εύκολα διαθέσιμα και στους ντόπιους.

Ο αριθμός των τοξικομανών στις αναπτυσσόμενες χώρες αυξάνεται. Για παράδειγμα, κατά τη διάρκεια του πολέμου στο Αφγανιστάν, ο αριθμός των τοξικομανών στο Πακιστάν και άλλες γειτονικές χώρες πολλαπλασιάζεται. Το 1998, πάνω από το 58% του αφγανικού οπίου καταναλώθηκε στη γειτονική περιοχή.

Η κυβέρνηση των Η.Π.Α. προώθησε την εκρίζωση της καλλιέργειας οπίου στην Ταϊλάνδη, στη δεκαετία του 1970. Κατά συνέπεια, η καλλιέργεια οπίου μεταφέρθηκε στο Λάος και τη Βιρμανία, από όπου το φάρμακο χορηγείται λαθραία στους τουρίστες που επισκέπτονται τις ορεινές περιοχές της Ταϊλάνδης.

Στις χώρες αυτές, οι χρήστες οπίου και ηρωίνης είναι κυρίως άνδρες. Έτσι, οι γυναίκες αφέθηκαν να αναλάβουν την ευθύνη για την επιβίωση της οικογένειάς τους. Σε ορισμένες περιπτώσεις, και οι δύο σύζυγοι είναι τοξικομανείς, αφήνοντας τα παιδιά τους μόνα. Είναι γνωστό ότι τα παιδιά αυτά έχουν καταλήξει κι αυτά να γίνουν τοξικομανείς επειδή μερικές φορές τους δίνεται ηρωίνη ή όπιο προκειμένου να τα κρατήσουν ήσυχα.

Το ζήτημα της εκούσιας ανάληψης κινδύνων διερευνώντας τις αντιλήψεις κινδύνου και τους σχετικούς τρόπους συμπεριφοράς μεταξύ των τουριστών που κάνουν χρήση ναρκωτικών επέδειξε ότι οι ερωτηθέντες μελετών που διενεργήθηκαν, συνδέουν

τη χρήση των ναρκωτικών από μέρους τους, ενώ βρίσκονται σε διακοπές, με νομικούς, κοινωνικούς και ιατρικούς κινδύνους: ενδεχόμενη σύλληψη, στιγματισμός ως φορείς αποκλίνουσας συμπεριφοράς, και το να υφίστανται μη αναστρέψιμες βλάβες γνωστικών λειτουργιών, αντίστοιχα. Κατά ανάλογο τρόπο, η χρήση μπορεί να θεωρηθεί ως μια ειδική εκδοχή της εκούσιας ανάληψης επικίνδυνων δραστηριοτήτων, η οποία ορίζεται ως δραστηριότητα που αναλαμβάνεται κατ' επιλογή, παρά της συνειδητοποίησης της επικίνδυνης φύσης της από τον συμμετέχοντα (Lupton και Tulloch 2002). Ακολουθώντας προηγούμενες προσπάθειες για να κατανοηθεί η εκούσια ανάληψη επικίνδυνων δραστηριοτήτων, ο κύριος στόχος αυτών των μελετών ήταν να εξηγήσει την προθυμία των ερωτηθέντων που πειραματίζονται με τη χρήση ναρκωτικών στα ταξίδια τους. Αναφέρθηκε πως η βιβλιογραφία συνδέει το φαινόμενο της εθελοντικής ανάληψης επικίνδυνων δραστηριοτήτων με την έννοια που αποδίδουν οι άνθρωποι στον τουρισμό ως «ευκαιρία για συγκινήσεις». (Wickens 1997:151)

Συγκεκριμένα, οι προηγούμενες μελέτες δείχνουν ότι αυτοί οι τουρίστες αντιλαμβάνονται τις διακοπές τους σαν μια ευκαιρία να αισθανθούν λιγότερο διστακτικοί και να αναλάβουν επικίνδυνες δραστηριότητες (Elsrud 2001; Goffman 1963, 1967; Redmon 2003; Shields 1992; Turner και Ash 1975; Wickens 1997). Η θέση αυτή περιλαμβάνει δύο συμπληρωματικές παρατηρήσεις σχετικά με τη συμπεριφορά τους. Πρώτον, γίνονται ανεξέλεγκτοι αναζητητές της δράσης, καθώς προσελκύνονται από την αίσθηση της περιπέτειας. Δεύτερον, μειώνουν τους φόβους τους υιοθετώντας την αντίληψη ότι η δραστηριότητα στην οποία συμμετέχουν είναι λιγότερο επικίνδυνη όταν διεξάγεται σε διακοπές, παρά κατά την διάρκεια της καθημερινής τους ρουτίνας. Συγκεκριμένα, τα ευρήματα αποκαλύπτουν ότι οι τουρίστες αυτοί αντιμετωπίζουν τους φόβους τους πιστεύοντας πως το γεγονός ότι είναι τουρίστες τους προστατεύει από κινδύνους, συμπεριλαμβανομένης και της πιθανότητας σύλληψης, του να θεωρηθούν παρεκκλίνοντες και του να γίνουν ναρκομανείς. Ωστόσο, η έννοια των τουριστών που αναλαμβάνουν επικίνδυνες δραστηριότητες ως ασυγκράτητοι αναζητητές της δράσης αναιρείται από τα υπόλοιπα ευρήματα των ερευνών. Στο πλαίσιο αυτό, τα ευρήματα παρέχουν ελάχιστες ενδείξεις ότι αυτό ήταν μέρος του κινήτρου για την ενασχόληση με τη χρήση ναρκωτικών στα ταξίδια τους. Επιπλέον, τα αποτελέσματα των μελετών υποδεικνύουν ότι ενώ οι συμμετέχοντες αντιλαμβάνονται αυτή τη χρήση ως λιγότερο επικίνδυνη όταν διεξάγεται κατά τη διάρκεια διακοπών, συνεχίζουν να αναχαιτίζουν την συμπεριφορά τους παράλληλα με τους φόβους τους. Συγκεκριμένα, οι έρευνες αποκαλύπτουν ότι για να διευθετήσουν τις

ανησυχίες τους, οι τουρίστες λαμβάνουν προφυλάξεις, συμπεριλαμβανομένης της αποφυγής της μεταφοράς ναρκωτικών κατά την διέλευση διεθνών συνόρων, όντας ιδιαίτερα επιφυλακτικοί στη διαδικασία της απόκτησης ναρκωτικών, αναζητώντας πληροφορίες σχετικά με τις φυσιολογικές και τις ψυχολογικές επιπτώσεις των ναρκωτικών που σκοπεύουν να καταναλώσουν και όντας επιλεκτικοί ως προς το είδος που καταναλώνεται και το χρονικό πλαίσιο της χρήσης.

Από εμπειρική σκοπιά, οι τουρίστες που σχετίζονται με τα ναρκωτικά είναι ετερογενής στη φύση και μπορεί να επιδιώκουν μερική ευχαρίστηση ή μια αναζήτηση για βαθιά και σημαντική εμπειρία.

Έτσι συμπεραίνεται πως ισχύουν και οι δυο προηγούμενες δηλώσεις ότι η χρήση των ναρκωτικών, μέσα στα πλαίσια του τουρισμού, σχετίζεται με την αναζήτηση για σημαντικές εμπειρίες (Cole Rios 1994) και ότι συνδέεται το φαινόμενο των ναρκωτικών στον τουρισμό με την επιδίωξη απλής ευχαρίστησης. Σε σχέση με το τελευταίο η βιβλιογραφία προτείνει ότι οι τουρίστες που επιδιώκουν ευχαρίστηση μπορούν να φανούν ότι προσπαθούν να επεκτείνουν την καθημερινότητά τους και τις δραστηριότητές τους.

Από ακαδημαϊκής πλευράς αυτή η αντίληψη προτείνει ότι ο τουρισμός που γίνεται για ευχαρίστηση και η συμπεριφορά στον ελεύθερο χρόνο, δεν θα πρέπει να θεωρηθούν ως ξεχωριστοί χώροι για μελέτη. Ακόμη οι ιδέες και οι θεωρίες που αναπτύχθηκαν στον ελεύθερο χρόνο μπορούν να χρησιμοποιηθούν για να καταλάβουμε την ηδονιστική τουριστική συμπεριφορά και αντίστροφα.

Ο Van Ree πρότεινε ότι όμοια με το φαινόμενο της ομοφυλοφιλίας, η χρήση των ναρκωτικών δεν θα πρέπει να αντιμετωπίζεται σαν μια ασθένεια που πρέπει να θεραπευτεί, αλλά σαν ένα κοινωνικό φαινόμενο που θα πρέπει να ερευνηθεί σε θεωρητικά πλαίσια τα οποία χρησιμοποιούνται για την κατανόηση φυσιολογικών φαινομένων. Ο Van Ree συνέδεσε την ευρεία χρήση των ναρκωτικών στις μοντέρνες δυτικές κοινωνίες με την «πολιτισμένη εξέλιξη» και με την προτίμηση των καταναλωτικών κοινωνιών για «ονειρεμένες» και «σπάταλες» εμπειρίες. Η πολιτισμική εξέλιξη και η καταναλωτική κοινωνία είναι ιδέες που έχουν καλά καθιερωθεί ως κοινωνιολογικά πλαίσια τα οποία είναι ευρέως εφαρμοσμένα να αρπάζουν άλλες κουλτούρες και να τις αποδεχτούν ως φυσιολογικές.

Μελλοντικές μελέτες, για ακραίες τουριστικές συμπεριφορές, και γενικά για το φαινόμενο των ναρκωτικών στον τουρισμό, ενθαρρύνονται για να εξετάσουν την επίδραση της εμπειρίας του τουρίστα στη ρουτίνα της καθημερινής ζωής.

Σύμφωνα με την μελέτη του θέματος της παρούσας εργασίας, διαπιστώθηκε πως τα νυχτερινά χορευτικά κέντρα στην Ευρωπαϊκή Ένωση καθίστανται ολοένα περισσότερο ποικιλόμορφα «ιδίως μετά τη διεύρυνση του 2004». Οι εκδηλώσεις μπορεί να είναι μεγάλα φεστιβάλ μουσικής, τα οποία προσελκύουν χιλιάδες νέους ή διάφορα μικρότερα χορευτικά πάρτυ και νυχτερινά κέντρα. Οι χώροι διασκέδασης βρίσκονται εξάλλου σε συνεχή εξέλιξη: πολλά μεγάλα νυχτερινά χορευτικά κέντρα της δεκαετίας του 90 έκλεισαν, ευνοώντας σε ορισμένα μέρη της Ευρώπης την εμφάνιση πολυάριθμων μικρών νυχτερινών κέντρων και φεστιβάλ εσωτερισμού. Για πολλούς νεαρούς Ευρωπαίους, η μέθη ή το «φτιάξιμο» έχουν καταστεί σημαντικό μέρος μιας επιτυχημένης βραδινής εξόδου. Εάν δεν αποσυνδεθεί στο μυαλό των νέων η χρήση ψυχοδραστικών ουσιών και η διασκέδαση, τότε θα προκύψουν τεράστιες δαπάνες για την υγεία και την κοινωνία. Για τον σκοπό αυτό, επιβάλλεται η συνεργασία με τη βιομηχανία της διασκέδασης, έτσι ώστε το περιβάλλον όπου συχνάζουν οι νέοι να είναι όσο το δυνατόν ασφαλέστερο. Πρέπει όμως επίσης να επικοινωνήσουμε με τους νέους ανθρώπους, ώστε να βεβαιωθούμε ότι δεν αγνοούν τη μακροπρόθεσμη βλάβη που προκαλούν το οινόπνευμα και οι παράνομες ψυχοδραστικές ουσίες. Πρέπει πρωτίστως να καταργήσουμε την εσωτερική πεποίθηση ότι η υπερβολή σημαίνει επιτυχία, αντικαθιστώντας την με ένα εναλλακτικό όραμα, σύμφωνα με το οποίο η διασκέδαση δεν εξαρτάται από χημικές διεγερτικές ουσίες.

Μπορούμε με τα παραπάνω δεδομένα να συμπεράνουμε ότι τουρισμός σε μεγάλο βαθμό είναι υπεύθυνος για την αλλοίωση που επέρχεται στην κοινωνικό-πολιτιστική συμπεριφορά του λαού μιας χώρας με μεγάλη τουριστική κίνηση. Οι ξένοι τουρίστες, είναι ως ένα βαθμό, τα πρότυπα που μεταφέρουν στην χώρα μας τις τάσεις που διαμορφώνονται εκάστοτε στις δικές τους πατρίδες και αναφέρονται στις συνθήκες διαβίωσης, στις σχέσεις τους με την οικογένεια τους ή την κοινωνική ομάδα τους, στην Ηθική, στην Δικαιοσύνη, την Τέχνη, την Αισθητική.

Τέλος, στην ερευνητική περιοχή του τουρισμού για τα ναρκωτικά, άλλες εκδοχές, πέρα από την εμπειρία του τουρίστα, θα πρέπει να ερευνηθούν περισσότερο όπως: η επικίνδυνη αντίληψη των ναρκομανών τουριστών, οι υπάρχουσες πολιτικές στις τοπικές εξουσίες, οι νοοτροπίες των κατοίκων για την εξέλιξη των τουριστικών προορισμών όπου γίνεται χρήση ναρκωτικών, εφαρμογή του νόμου εναντίον των ναρκομανών τουριστών και η επίδραση του ναρκομανή τουρίστα στον τοπικό πληθυσμό.

BIBΛΙΟΓΡΑΦΙΑ

1. **Albuquerque K, McElroy J.** *Annals of Tourism Research*, 1999.
2. **Alleyne GAO.** Salud y turismo en el Caribe. *Bol Ofic Sanit Panam.* 1991;111(1): 24-33.
3. **Allman Dan and Myers Ted.** *Male Sex Work and HIV/AIDS in Canada.*
4. **Altink, Sietske.** (1995). *Stolen Lives: Trading Women Into Sex and Slavery.* London: Scarlet Press.
5. **Altman, Dennis.** (2001). *Global Sex.* Sydney: Allen & UnwinArcher, Robyn et.al. (1986).
6. **Antonio de Moya E. and Garca Rafael.** *Three Decades of Male Sex Work in Santo Domingo.*
7. **Atkinson, Diana.** 1995. *Highways and Dancehalls.* New York: Vintage Press.
8. **Atkinson, P., A. Coffey, and S. Delamont.** How do You Know if Your Informant is Telling the Truth? In: *Key Themes in Qualitative Research*, P. Atkinson, A. Coffey and S. Delamont, eds, Walnut Creek: Altamira, 2003:119–140.
9. **Aviño MA.** Sanidad y turismo. *Rev Sanid Hig Publica (Madr).* 1980;54(3-4):263-72.
10. **Ayres JRCM, Freitas AC, Santos MAS, Saletti Filho HC, França Júnior I.** Adolescência e aids: avaliação de uma experiência de educação preventiva entre pares. *Interface - Comunic, Saude, Educ.* 2003;7(12):123-38.
11. **Baldwin, Margaret.** (1992). *Split at the Root: Feminist Discourses of Law Reform.* *Yale Journal of Law and Feminism* 5:47-120.
12. **Barrett, David.** (ed.). *Child Prostitution in Britain: Dilemmas and Practical Responses.*
13. **Barry, Kathleen, Charlotte Bunch, and Shirley Castley,** eds. (1984). *International Feminism: Networking Against Female Sexual Slavery.* New York, NY: The International Women's Tribune Centre, Inc.
14. **Barry, Kathleen.** (1984). *Female Sexual Slavery.* New York/London: New York University Press.
15. **Barry, Kathleen.** (1995). *The Prostitution of Sexuality.* New York & London: New York University Press.

16. **Bartley, Paula.** (2000). *Prostitution: Prevention and Reform in England 1860-1914*. Routledge.
17. **Barton, Bernadette.** (2002). *Dancing on the mobius strip: Challenging the sex war paradigm*. *Gender & Society*, October, 16(5).
18. **Beck, U.** *Ecological Politics in the Age of Risk*. Polity Press, Cambridge, 1995.
19. **Beck, U.** Reinvention of Politics: Toward a Theory of Reflexive Modernization. In: *Reflexive Modernization: Politics, Tradition and Aesthetics in the Modern Social Order*. U. Beck, A. Giddens and S. Lash (eds), Polity Press, Cambridge, 1994:1–55.
20. **Beck, U.** *Risk Society: Toward a New Modernity*. Sage, London, 1992.
21. **Beech J.** *Managing Leisure*, 2000.
22. **Bell, Laurie** (ed). (1987). *Good Girl/Bad Girl: Feminists and Sex Trade Workers Face to Face*. Seattle WA: Seal Press
23. **Bellis MA, Hale G, Chaudry M, Kilfoyle M.** Ibiza al descubierto: Cambios en el consumo de drogas y en el comportamiento sexual de los jóvenes que pasan sus vacaciones en lugares conocidos internacionalmente por su vida nocturna. *Adicciones*. 2000;12(4):289-305.
24. **Bellis MA, Hughes K, Bennett A, Thomson R.** *Addiction*, 2003.
25. **Bellis MA, Hughes K, Thomson R, Bennett A.** *British Medical Journal*, 2004.
26. **Bellis, M, Hale G, Bennett A, Chaudry M, Kilfoyle M.** Ibiza Uncovered: Changes in Substance Use and Sexual Behaviour Amongst Young People Visiting an International Night-Life Resort. *International Journal of Drug Policy* 11:235–244, 2000.
27. **Blackman S.** *Journal of Youth Studies*, 2005.
28. **Boushaba Amine, Tawil Oussama, Imane Latéfa and Himmich Allison Hakima, Anne.** *Marginalization and Vulnerability: Male Sex Work in Morocco*. (1993).
29. **Burns PM.** Turismo e antropologia: uma introdução. São Paulo: Chronos; 2002.
30. **Cáceres F. Carlos and Jiménez G. Oscar.** *Fletes in Parque Kennedy: Sexual Cultures among Young Men Who Sell Sex to Other Men in Lima*.
31. **Carr, N.** The Tourism-Leisure Behavioral Continuum. *Annals of Tourism Research* 29:972–986, 2002.
32. **Clark, N, Clift S.** *A Survey of Student Health and Risk Behavior on Holidays Abroad. Travel, Lifestyles and Health Working Paper No 3*. Centre for Health

- Education and Research and Centre for Tourism Studies. Canterbury: Christ Church College, 1994.
33. **Cohen E.** *International Journal of Comparative Sociology*, 1971.
 34. **Cohen E.** *Leisure Studies*, 1987.
 35. **Cohen, E.** *Nomads from Affluence: Notes on the Phenomenon of Drifter-Tourism.* *International Journal of Comparative Sociology* 14(1–2):89–103, 1973.
 36. **Cohen, E.** *Toward a Sociology of International Tourism.* *Social Research*, 39(1):164–182, 1972.
 37. **Critcher, C.** “*Still Raving*”: *Social Reaction to Ecstasy.* *Leisure Studies* 19(3):145–162, 2000.
 38. **Davies Peter and Feldman Rayah.** *Sex in Cardiff and London.*
 39. **de Rios, M.** Drug Tourism in the Amazon: Why Westerners are Desperate to Find the Vanishing Primate. *Omni* 16:6–9, 1994.
 40. **Dobkin de Rios M.** *Omni*, 1994.
 41. **Elias, N.** *The Civilizing Process. The History of Manners and State Formation and Civilization.* Oxford: Blackwell, 1994.
 42. **Elsrud, T.** Risk Creation in Travelling: Backpacker Adventure Narration. *Annals of Tourism Research* 28:597–617, 2001.
 43. **Ewert, A.** *Outdoor Adventure Pursuits: Foundation, Models and Theories.* Columbus: Publishing Horizons, 1989.
 44. **Featherstone, M.** *Consumer Culture and Postmodernism.* London: Sage, 1998.
 45. **Fischer, R.** Why and How did Mystical Rapture Become Extinct?: The Story of its Glory and Postmodern Demise. *Social Neuroscience Bulletin* 6(3):38–39, 1993.
 46. **Foley M, Lennon J.** *Continuum International Publishing Group*, 2001.
 47. **Foley M, Lennon J.** *Issues for the Hospitality, Tourism and Leisure Industries*, 1997.
 48. **Foley M, Lennon J.** *Journal of International Heritage Studies*, 1996.
 49. **Ford N, Koetsawang S.** The socio-cultural context of the transmission of HIV in Thailand. *Soc Sci Med.* 1991;33(4):405-14.
 50. **Forsythe S, Hasbún J, Butler de Lister M..** Protecting paradise: tourism and Aids in the Dominican Republic. *Health Policy Plan.* 1998;13(3):277-86.
 51. **Giddens, A.** Living in a Post-Traditional Society. In: *Reflexive Modernization: Politics, Tradition and Aesthetics in the Modern Social Order*, U. Beck, A. Giddens and S. Lash, (eds) Polity Press, Cambridge, 1994:56–109.

52. **Giddens, A.** Risk Society: The Context of the British Politics. In: *The Politics of Risk Society*, J. Franklin (ed) Polity Press, Cambridge, 1998:23–34.
53. **Giddens, A.** *The Consequences of Modernity*. Cambridge: Polity Press, 1990.
54. **Glazer, B, Strauss A.** *The Discovery of Grounded Theory. Strategies for Qualitative Research*. Aldine, Chicago, 1967.
55. **Goffman, E.** *Interaction Ritual: Essay on Face to Face Behavior*. Garden City: Anchor, 1967.
56. **Goffman, E.** *Stigma: Notes on the Management of Spoiled Identity*. Englewood Cliffs: Prentice-Hall, 1963.
57. **Hunter-Jones, P.** Young People, Holiday-Taking and Cancer: An Exploratory Analysis. *Tourism Management* 25:249–258, 2004.
58. **Hyde, K, Lawson R.** The Nature of Independent Travel. *Journal of Travel Research* 42:13–23, 2003.
59. **Jeong, S., and C. Santos.** Cultural Politics and Contested Place Identity. *Annals of Tourism Research* 31:640–656, 2004.
60. **Joseph CA, Kavoori AP.** *Annals of Tourism Research*, 2001.
61. **Joseph CA, Kavoori PA.** Mediated resistance. Tourism and the host community. *Ann Tour Res.* 2001;28(4):998-1009.
62. **Josiam BM, Hobson JSP, Dietrich UC, Smeaton G.** An analysis of the sexual, alcohol and drug related behavioural patterns of students on spring break. *Tourism Management.* 1998;19(6):501-13.
63. **Josiam BM, Hobson JSP, Dietrich UC, Smeaton G.** *Tourism Management*, 1998.
64. **Josiam, B, Hobson P, Dietrich U, Smeaton G.** An Analysis of the Sexual, Alcohol and Drug Related Behavioral Patterns of Students on Spring Break. *Tourism Management* 19:501–513, 1998.
65. **JURRY.** *Classic Reviews in Tourism*, 2003.
66. **Khan Shivananda.** *Through a Window Darkly: Men Who Sell Sex to Men in India and Bangladesh*.
67. **Korf, D.** *Dutch Coffee Shops and Trends in Cannabis Use*. Addictive Behaviors 27:851–866, 2002.
68. **Korf, D.** *Dutch Treat. Formal Control and Illicit Drug Use in the Netherlands*. Amsterdam: Thesis Publishers, 1995.
69. **Larvie Patrick.** *Natural Born Targets: Male Hustlers and AIDS Prevention in Urban Brazil*.

- 70. Laurindo da Silva Lindinalva.** *Travestis and Gigolos: Male Sex Work and HIV Prevention in France.*
- 71. Lennon, John.** *Holocaust Memorial Museum, Washington, DC, and “Dark Tourism”.*
- 72. Lepp, A., and H. Gibson.** Tourist Roles, Perceived Risk and International Tourism. *Annals of Tourism Research* 30:606–624, 2003.
- 73. Light D.** *International Journal of Heritage Studies*, 2000.
- 74. Light D.** *Tourism Geographies.*
- 75. Liguori Ana Luisa and Aggleton Peter.** *Aspects of Male Sex Work in Mexico City.*
- 76. Lisle D.** *Tourism And Politics: Global Frameworks And Local Realities*, 2006.
- 77. Littlewood Ian and MurraySelling John.** *Sultry Climates: Travel and Sex Since the Grand Tour.*
- 78. Lupton, D, Tulloch B.** “Life Would be Pretty Dull Without Risk’’: Voluntary Risk-Taking and its Pleasure. *Health, Risk and Society* 4(2):113–124, 2002.
- 79. Lupton, D.** *Risk.* London: Routledge, 1999.
- 80. MacCannell, D.** Staged Authenticity: Arrangements of Social Space in Tourist Settings. *American Sociological Review* 79:589–603, 1973.
- 81. Miles WFS .** *Annals of Tourism Research*, 2002.
- 82. Minayo MCS.** O desafio do conhecimento: Pesquisa qualitativa em saúde. São Paulo: Hucitec/Rio de Janeiro: Abrasco; 1999.
- 83. Morse V. Edward, Simon M. Patricia and Burchfiel E. Kendra.** *Social Environment and Male Sex Work in the United States.*
- 84.** *Nightwork: Sexuality and Corporate Masculinity in a Tokyo Hostess Club.* Chicago: University of Chicago.
- 85. Oppermann, M.** Sex Tourism. *Annals of Tourism Research* 26:251–266, 1999.
- 86. Ossebaard HC, van de Wijngaart GF.** *International Journal of Drug Policy*, 1998.
- 87. Paiva V.** Fazendo arte com camisinha: sexualidades jovens em tempos de AIDS. São Paulo: Summus; 2000.
- 88. Paiva V.** Sem mágicas soluções: a prevenção do HIV e da Aids como um processo de emancipação psicossocial. *Divulg Saude Debate.* 2003;27:58-69.
- 89. Parker, H, Alridge J, Measham F.** *Illegal Leisure: The Normalization of Adolescent Recreational Drug Use.* London: Routledge, 1998.

90. **Parker, H, Alridge J, Measham F.** Risk and Responsibility in Tourism: Promoting Sun-Safety. *Tourism Management* 26:399–408, 2005.
91. **Patton MQ.** Qualitative evaluation and research methods. Newbury Park: Sage Publications; 1990.
92. **Phillips BD, Morrow BH.** *Natural Hazards Review*, 2007.
93. **Poon, A, Adams E.** How the British Will Travel 2005. Bielefeld: *Tourism Intelligence International*, 2000.
94. **Pretes M.** *Annals of Tourism Research*, 2003.
95. **Rao N.** *Sex and Tourism: Journeys of Romance, Love, and Lust*, 2003.
96. **Ratnapala Nandasena.** *Male Sex Work in Sri Lanka*.
97. **Redmon, D.** Playful Deviance as an Urban Leisure Activity: Secret Selves, Self-Validation and Entertaining Performance. *Deviant Behavior* 24(1):27–51, 2003.
98. **Reyn CF, Mann JM, Chin J.** Los viajes internacionales y la infección por el VIH. *Bol Ofic Sanit Panam.* 1992;112(6):508-20.
99. **Riessman, C.** *Narrative Analysis*. Newbury Park: Sage, 1993.
100. **Robertson D.** *The Geographical Review*, 1999.
101. **Roehl, W, Fesenmaier D.** Risk Perceptions and Pleasure Travel: An Exploratory Analysis. *Journal of Travel Research* 30(4):17–26, 1992.
102. **Ross G F.** *Psicologia do turismo*. São Paulo: Contexto; 2001.
103. **Ryan, C.** Risk Acceptance in Adventure Tourism: Paradox and Context. In: *Managing Tourist Health and Safety in the New Millennium*. J. Wilks and S. Page (eds) Pergamon, Amsterdam, 2003:55–65.
104. **Ryan, C.** Sex Tourism: Paradigms of Confusion? In: *Tourism and Sex: Culture, Commerce and Coercion*. S. Clift and S. Carter (eds) Pinter, London, 2000:23–40.
105. **Saunders, N.** *Ecstasy and Dance Culture*. New York: Saunders Nicholas, 1995.
106. **Schifter Jacobo and Aggleton Peter.** *Cacherismo in a San José Brothel: Aspects of Male Sex Work in Costa Rica*.
107. **Schmunis GA, Corber SJ.** Tourism and emerging and re-emerging infectious diseases in the Americas: What physicians must remember for patient diagnosis and care. *Braz J Infec Dis.* 1999;3(2):31-49.
108. **Seaton AV.** *International Journal of Heritage Studies*, 1996.
109. **Seidman, I.** *Interviewing as Qualitative Research*. New York: Columbia University, 1991.

110. **Sellars, A.** The Influence of Dance Music on the UK Youth Tourism Market. *Tourism Management* 19:611–615, 1998.
111. **Shackley M.** *International Journal of Heritage Studies*, 2001.
112. **Sharpley R.** *Taking Tourism to the Limits: Issues, Concepts*, 2005.
113. **Shields, R.** *Places on the Margin: Alternative Geographies on Modernity*. London: Sage, 1992.
114. **Sonmez, S, Graefe A.** Influence of Terrorism Risk on Foreign Tourism Decisions. *Annals of Tourism Research* 25:112–144, 1998.
115. **Storer Graeme.** *Bar Talk: Thai Male Sex Workers and Their Customers*.
116. **Strange C, Kempa M.** *Annals of Tourism Research*, Elsevier, 2003.
117. **Strauss, A, Corbin J.** *Basics of Qualitative Research: Grounded Theory Procedures and Techniques*. Thousand Oaks: Sage, 1990.
118. **Tan L. Michael.** *Walking the Tightrope: Sexual Risk and Male Sex Work in the Philippines*.
119. **Tarlow P.** *Niche tourism: contemporary issues, trends, and cases*, 2005.
120. **Thompson DT, Ashley DV, Dockery-Brown CA, Binns A, Jolly CM, Jolly PE.** Incidence of health crises in tourists visiting Jamaica, West Indies, 1998 to 2000. *J Travel Med.* 2003;10(2):79-86.
121. **Turner, L, Ash J.** *The Golden Hordes: International Tourism and Leisure Periphery*. London: Constable, 1975.
122. **Uri M.** *The Great Plains States of America: People, Politics*, 1973.
123. **Uriely N, Belhassen Y.** Drugs and Risk-Taking in Tourism. *Annals of Tourism Research*, 33:339-359, 2006.
124. **Uriely, N, Belhassen Y.** Drugs and Tourists' Experiences. *Journal of Travel Research* 43(3):238–246, 2005.
125. **Uriely, N, Yonay Y, Simchai D.** Backpacking Experiences: A Type and Form Analysis. *Annals of Tourism Research* 29:520–538, 2002.
126. **Valdez, A, Sifanek S.** Drug Tourists and Drug Policy on the US-Mexican Border: An Ethnographic Investigation. *Journal of Drug Issues* 27:879–898, 1997.
127. **van den Brink, W.** Heroin in Amsterdam. *Jellinek Quarterly* 3(4):6–7, 1996.
128. **van Ree, E.** Drugs, the Democratic Civilising Process and the Consumer Society. *International Journal of Drug Policy* 13:349–353, 2002.
129. **Wagner Rendi, Kollaritsch H.** *Clinical Infectious Diseases*, 2002.
130. **Warner.** *Journal of Sustainable Tourism*, 1999.

131. **Westerhausen, K.** *Beyond the Beach: An Ethnography of Modern Travellers in Asia*. Bangkok: White Lotus Press, 2002.
132. **Wickens, E.** Licensed for Thrill: Risk-Taking and Tourism. In: *Tourism and Health*, S. Clift and P. Gabowski (eds) Printer, London, 1997:151–164.
133. **Wilson JZ.** *Journal of Australian Studies*, 2004.
134. **Wim Zuilhof.** *Sex for Money between Men and Boys in the Netherlands: Implications for HIV Prevention*.
135. **Σιοροβίγκας Γεώργιος**, πτυχιακή εργασία με θέμα: «*Εξέλιξη του τουρισμού στην Ολλανδία την τελευταία δεκαετία. Συμπεράσματα-Προτάσεις*», Ηράκλειο 2007.

ΔΙΑΔΙΚΤΥΟ

- ◆ BGU. *The student site of Ben-Gurion University* <<http://www.bgu.co.il>> (October 2003).
- ◆ Erowid. *An online library of information about psychoactive plants, chemicals, and related topics* <<http://www.erowid.org>> (January 2002).
- ◆ Hqamsterdam. <<http://www.Hqamsterdam.nl>> (October 2003).
- ◆ IADA. *The official site of the Israel Anti-Drug Authority* <<http://www.antidrugs.gov.il>> (October 2003).
- ◆ Interpol. *The official site of the International Criminal Police Organization* <<http://www.interpol.net>> (October 2003).
- ◆ IOL. *Israel On Line* <<http://www.iol.co.il>> (October 2003).
- ◆ Kohphangan. *The original website of Koh Phangan* <http://www.kohphangan.com> (October 2003).
- ◆ Lametayel. *An Israeli tourism portal* <www.lametayel.com> (October 2003).
- ◆ Rustlers. *Rustlers Valley: Mountain Retreat* <<http://www.rustlers.co.za>> (October 2003).
- ◆ www.annualreport.emcdda.europa.eu
- ◆ www.eur-lex.europa.eu
- ◆ www.greece.russiansabroad.com
- ◆ www.huumeboikotti.org/en/tourism.html
- ◆ Βουτυράκης Μανώλης, άρθρο με θέμα «*Η άλλη όψη του τουρισμού στις τοπικές κοινωνίες*», 2008. Διαθέσιμο στο www.ecocrete.gr.
- ◆ Ζιάκα Β. & Κοντού Κ., Πτυχιακή εργασία με θέμα : «*Νέες και Περίεργες Τάσεις Τουρισμού*», Ανώτατο Τεχνολογικό Εκπαιδευτικό Ίδρυμα Κρήτης, Ηράκλειο 2008, Διαθέσιμο στο : nefeli.lib.teicrete.gr/browse/sdo/tour

- ♦ Μαρία Ψαρά, άρθρο με θέμα «*Ζουν τον μύθο τους*» με *χάπια και αλκοόλ...*», διαθέσιμο στο www.ethnos.gr